

Hétfő, 1931 január 26

Hétfő, III. évfolyam, 4. szám

Sparta-Bocskai
6:0 (3:0)

Székely 2 p. 24.2 mp.-et
uszott 200 méteren

BKE-Cottage EV (Wien)
(jéghekkli)

1:0 (1:0, 0:0, 0:0)

Reggeli Ujság

ANNA PAWLOWA
a híres táncosnő, aki a napokban meghalt.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
V., Lipót-körút 5. Vasárnap d. u. és éjjel: V., Vilmos császár-út 34

Ára 20 fillér

Telefon: 296-99 és 125-10
Telefon vasárnap délután és éjjel: 229-31 és 253-09

Bethlen István szenzációs nyilatkozata bécsi utjáról

Lassanként dereng a hajnal Európa agyában —
mondotta Bethlen István gróf a békediktátumokra

„Mennél nagyobb a válság, annál erősebb a revízió gondolata”
A magyar miniszterelnök külön nyilatkozata a Wiener Sonn- und
Montagszeitung Budapestre küldött tudósítójának
Schober osztrák külügyminiszter, Szterényi József, Eckhardt Tibor,
Beck Lajos és Lakatos Gyula nyilatkozatai

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Bethlen István gróf bécsi utazása felé nemcsak a magyar nyilvánosság tekintetével, hanem az európai politikában első vonalban szereplő államférfi minden mozdulatát kíséren szokta, hanem egész Középeurópa. Utjának jelentősége túlnő a két ország találkozásának és tárgyalásainak jelentőségén, s éppen ezért az európai sajtón keresztül jelentkezik Bethlen e lépésének egész jelentősége. A gazdasági kényszer lököreje indította meg a tárgyalásokat a két szomszédos ország között, amelyeknek sorsa a történelem erejével évszázadokon keresztül volt egygőzűve, a gazdasági törvények e lököreje keresztül egy nagy történelmi fo-

lyamat kései áramlása érződik: Magyarország és Ausztria egymásra utaltságának logikája, egész természetesnek látszik.

Nem kételkedünk abban, hogy a két állam vezetői megtalálják azokat az utakat, amelyek a történelmi folytonosság fejlődik, s ha nem is a régi közjogi, de egy természetes gazdasági kapcsolatban egy közös cél és közös boldogulás elé halad a két erősen megerősített ország, amelyeknek határait meg lehetett csonkítani, de lelket, szellemét és kulturáját nem.

Bethlen utja éppen ezért a középeurópai politikának egy fontos fejezetét jelenti és nyitja meg, s e fejezet első jelentkezéséről a következő tudósításban számolunk be:

Egyórás beszélgetés Bethlennel a szalonkocsiban

Bethlen István gróf miniszterelnök, aki a ma délután 4 óra 30 perckor induló gyorsvonattal utazott Bécsbe, a gyorsvonat szalonkocsijában lekötelező előzékenységgel fogadta a bécsi sajtó képviselői közül elsőnek a Wiener Sonn- és Montagszeitung Budapestre küldött tudósítóját, aki a miniszterelnök vonatán utazott Bécsbe. Bethlen István gróf miniszterelnök tökéletes, hibátlan német-séggel, amelyből kiérződik a bécsi Theresianumban eltöltött iskolaévek, a Sonn- und Montagszeitung tudósítója előtt a következőkben nyilatkozott Magyarországot és Ausztriát érintő legfontosabb kérdésekről. (A Sonn- und Montagszeitung szerkesztőségének előzékenységből módunkban van Bethlen István gróf rendkívül érdekes fejtegetéseit bécsi lapársunkkal egyidőben közölni):

— Örülök — így kezdte Bethlen István gróf miniszterelnök érdekes fejtegetéseit —, hogy végre időt szakíthattam magamnak, hogy hivatalos látogatást tegyek Bécsben és

jelenenem, hogy ez nem pusztán udvariassági látogatás részéről, hanem a

köztem és Schober dr. között, valamint Ausztria és Magyarország között a multban fennállott barátság erős szálalt akarom még erősebbé tenni.

A régi monarchiában az adott viszonyok folytán természetesen voltak ellentétek a két állam között, az összeomlás után ezek az ellentétek még fokozódtak, különösen a versaillesi békeszerződés miatt, legfőként a versaillesi békeszerződés, továbbá a két rezsim ellentétes volta miatt. Ezek a nehézségek azonban ma már megszűntek és

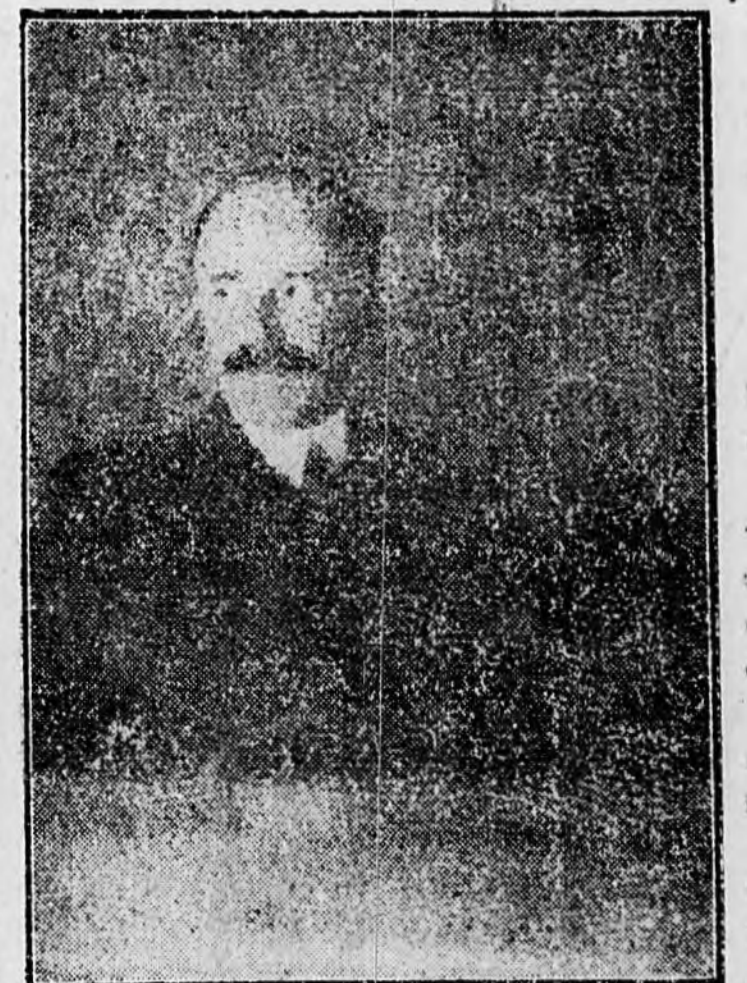
a két állam közötti barátságunk most semmi sem áll utjában.

Különösen örülök — folytatta Bethlen István gróf — hogy egy olyan férfiival, mint Schober János dr., van alkalmam erős összhangban dolgozni, mert én Schober dr.-t a legnehezebb időben mint rendkívüli embert ismertem

meg, abban az időben, amikor én mint emigráns Bécsben éltem és Magyarországon Kun Béla véres uralmát tartotta. Én Schober dr.-t rendkívül nagyra becsülöm,

esodálom munkáját és azt az erőt, amivel Bécsben és ennek folyamán egész Ausztriában rendet teremtett.

Én láttam Schober dr.-t Hágában és Genfben

Bethlen István gróf a vasuti kupéban

dolgozni és tudom, hogy milyen értéket jelent Schober dr., a mi közvetlen szomszédunk, Ausztria számára. Vele dolgozni tehát különös örömet jelent számomra.

— Schober János dr.-ral való együttműködésben azonban egy parallel politika is elősegít. Ausztria pénzügyi rekonstrukcióval kezdte meg az újjáépítés munkáját s ezt az utat követte és folytatta Schober János dr. is

BETHLEN ISTVÁN A PÁLYAUDVARON

Balról jobbra: Bethlen István, Calice gróf osztrák követ, Csáky Iván külügyminiszteri sajtó főnök

és ez a példa folytatódott az első és a második nemzetközi kölcsön felvételénél. Ezekhez még hozzáfűzhetem, hogy a békeszerződések mindkét állammal egyforma célokat tűznek ki, sőt egyforma eljárásokat is szabnak meg, úgyhogy már nem is beszélhetek hasonlóság-ról, hanem egy teljes egyformaságról kell szólanom.

Ami különben a békeszerződések kérdését illeti, meggyőződésem, hogy

lassanként dereng a hajnal Európa agyában

és hogy a látszólag keresztülvilágíthatatlan sötétség kivilágosodik. A békeszerződések új szisztémákat jelentettek. Ha ezek az új szisztémák a nép számára nem hoznak boldogságot és jólétet, akkor a népeknek nem szabad boldogtalanoknak lenniük, csak azért, hogy a szerződések továbbra is fennálljanak, hanem akkor ezeket az új szisztémákat teljes revízió alá kell venni.

— Meggyőződésem, hogy minél nagyobb a krízis, minél válságosabb a politikai helyzet, annál erősebb a revízió gondolata, annál erőteljesebb a revízió utáni vágy, de magától értetődik, hogy a revízió mindenestre beavatkozás nélkül való kell, hogy legyen.

A Wiener Sonn- und Montagszeitung munkatársa Bethlen István gróf miniszterelnök-höz azt a kérdést intézte, hogy milyen eredménnyel végződtek Budapesten az osztrák-magyar kereskedelmi tárgyalások?

— Minden alapkérdésben — válaszolta Bethlen István gróf miniszterelnök — maradék nélkül megegyezés jött létre. A kereskedelmi szerződések azokon az elveken alapszik, amelyeket Genfben jóváhagytak, azon az elven, hogy

a szomszédos országok az export, az import és a kölcsönsegély kérdésében regionális viszonyba lépjenek.

Az árucseré legyen elevenebb mindkét állam javára. Ezen az alapon teljes megegyezés jött létre és a következő bécsi tárgyalások most már természetesen csak a részletek kérdéseket fogják megvitatni.

A beszélgetés most olyan témákra terelődik, amelyek különösen Magyarországot érintik, amelyek azonban természetesen alapvető fontossággal bírnak az Ausztriához való viszonyban is.

Arra a kérdésre, hogy a miniszterelnök látja Magyarországon az utóbbi időben fellángolt agráriusmozgalmakat és agrárius pártképződéseket, Bethlen István gróf miniszterelnök a következőket válaszolta:

— Az agrárius pártok az agrárkrízis következményei. Az agrárelmek és őstermelők szenvednek. A szenvedésből pedig mindig új pártpolitikai programok nőnek. Természetes, hogy a magyar vidéki lakosságnak fel kell ismernie, hogy ez a krízis nem magyar krízis csupán, hanem, hogy itt világkrízisről van szó. Világkrízist pedig megoldani belpolitikával nem lehet, hanem kizárólag más országokkal való tárgyalások útján, mint ahogy ez osztrák utam célja is. Különben azon az állásponton állok, hogy a legnagyobb kedvezmény elvét nem szabad elejteni, különösen akkor, főleg amikor mindkét állam kölcsönös segítségére van utalva.

Teljesen osztom dr. Schober alkancellár ur véleményét

a gazdasági regionális szerződések

tekintetében és ebben a pontban maradék nélkül megegyezik a véleményünk.

— Ami az osztrák-jugoszláv kereskedelmi szerződést illeti, azt hiszem, hogy a preferenciáztatás csak minden országgal való egyetértésben lehetséges és egy állam egyedül nem vezetheti be. Olyan rendszert kell találni, amely megoldja az agrárkérdést s ilyen szisztémát mind a mai napig nem találtak.

A magyar kisebbségek sanyargatott helyzetéről érdeklődve, Bethlen István gróf azt válaszolta, hogy a kisebbségi kérdésben segítség csak két dolog által jöhet, mégpedig azáltal, hogy

Magyarország a nemzetközi politikában állandó növekvő jelentőséget és megfelelő helyet nyer el, másrészt, hogy a Népszövetség figyelmé minden erővel erre a kérdésre terelődik.

A népszövetség utolsó tárgyalásai Magyarországon azt az érzést kellették, hogy a megértés növekszik és így növekszik Magyarország ezzel a megértéssel a reménység is.

Arra a kérdésre, hogy hogyan lehetséges

Magyarországon az, hogy az a mozgalom, amely Ausztriában a Heimwehr formájában jelentkezett, Magyarországon nem talált megfelelő kifejeződést, Bethlen István gróf azt válaszolta, hogy

a magyar kommiun után a természetes reakció egy mesterségesen előhívott néphangulatot teljesen feleslegessé tett, mert hiszen az egységes polgári blokk a baloldali radikálisok ellen minden idegen beavatkozás nélkül magától alakult ki.

Végül is Bethlen István miniszterelnök a Hegyeshalomnál abban a pillanatban, amikor Ausztria határára ért a vonat, a következőket volt szives mondani a Wiener Sonn- und Montagszeitung munkatársának:

— A Wiener Sonn- und Montagszeitung útján a legmelegebb és legbarátságosabb érzelmeikkel üdvözölöm Ausztria népét. Az a kívánságom, hogy a két ország kéz a kézben, boldogságot nyerve, egy nagy jövőn dolgozzék.

— Gazdasági és politikai vonatkozásban hiszek az együttműködés lehetőségében, mert tudom, hogy a két néphez egy gondolat lakik.

— Magyarország népe ausztriai utazásomat teljes bizalommal kíséri s én magam a magyar nép üdvözlését hozom Ausztriába.

Hans Habe

Bécs ünnepelve várta a magyar miniszterelnököt

Az Ostbahnhof környékén, jóval a vonat beérkezése előtt észre lehetett venni, hogy

nagy események készülnek. Az egész utvonalon, amerre a magyar miniszterelnök elhaladt, diszruhás rendőrök álltak, a pályaudvaron pedig egy szakasz rendőrség volt kivezényelve.

Az Ostbahnhof fogadósálojában Schober alkancellár, Brandl udvari tanácsos, a bécsi rendőrfőnök, valamint a magyar követség tagjai várakoztak Bethlen István grófra.

A bécsi magyar követség tagjai közül néhányan már Bethlen István gróf elé utaztak és Hegyeshalomtól kezdve a miniszterelnök kíséretében érkeztek Bécsbe. 9 óra 10 perckor menetrendszerű pontossággal futott be a gyorsvonat az Ostbahnhof üvegsarnokába.

A szalonkocsiból elsőnek Apor báró szállt ki, utána Bethlen István gróf lépett a kocsi lépcsőjére s e pillanatban üdvözölte őt Bécs város nevében Schober alkancellár. Majd a jelenlevő bécsi előkelőségeknek bemutaták a miniszterelnök kíséretében érkező magyar urakat. Bethlen miniszterelnök utja az Ostbahnhoftól a magyar követségig valóságos diadalmenet volt. Már a vasuton megtett ut is diadalmenethez hasonlított, mert az egyes állomásokat felloboogták, Hegyeshalomnál pedig sorkatonaság vonult ki Bethlen gróf tiszteletére. A miniszterelnök azonban a felloboogzott állomások előtt nem mutatkozott a szalonkocsi ablakában, hanem az egész uton Csáky István gróf és Apor báróval együtt tárgyalta azokat a kérdéseket, amelyek Ausztriában szintén tárgyalás alá kerülnek.

A hosszú uton a Sonn- und Montagszeitung munkatársán kívül senkit nem fogadott.

Bécsbe érkezése után, amikor a rövid üdvözlések véget értek, autóbá szállt és a magyar követségbeli szállására hajtatott.

Bethlen fogadtatása a pályaudvaron

Bécs, január 25.

Bethlen gróf fogadására a volt udvari várótermet virágokkal és zöld levelekkel ünnepiesen feldisznították. Itt dr. Schober alkancellár, a szövetségi elnök képviselőjében Klasterski miniszteri tanácsos, Peter külügyminisztériumi főtitkár, Junkar követ, Hornbostel követségi tanácsos és a bécsi rendőrfőnökség vezetője, dr. Brandl gyűlt össze Bethlen fogadására. Magyar részről Ambrózy követ jelent meg a magyar követség főtisztviselőinek élén. Amikor a vonat berobogott, a fogadásra összegyűlekezett urak a peronra vonultak. A kocsiából kiszálló Bethlen miniszterelnököt dr. Schober alkancellár üdvözölte néhány rövid meleg szóban, amelyre Bethlen gróf hasonló szívélyes hangon válaszolt. Bethlen ezután üdvözölte azokat az osztrák urakat, akiket személyesen ismer. Az udvari váróteremben rövid cerce volt, amelyet követően a miniszterelnök kíséretével együtt a magyar követségre hajtatott. Bethlen megérkezésének ideje alatt a pályaudvar előtti teret rendőrkordon zárta el, amely mögött nagy tömeg szorongott.

Bethlen István gróf: „Remélhetőleg megtaláljuk a lehetőséget arra, hogy Ausztria és Magyarország között a gazdasági kapcsolatokat kiépítsük“

Vasárnap délután félőtkor utazott el Bécsbe Bethlen István gróf — Ausztriai útjára gróf Calice osztrák követ, báró Apor Gábor és gróf Csáky István kísérték

A miniszterelnök nyilatkozata a Reggeli Ujság számára

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

A vasárnap délutáni gyorsvonat szerelvénye elé egy teljes kocsit csatoltak, a miniszterelnökség szalonkocsiját. Ezzel a vonattal utazott ugyanis Bethlen István gróf miniszterelnök Ausztriába.

Félőtkor indult csak a vonat, azonban már négy órakor meglátszott a pályaudvaron, hogy valamilyen esemény készül. Az állomásfőnök fehérkesztyűsen járkált a pernonon s két diszruhás rendőr állott a szalonkocsi előtt.

Negyedöt tájban adták ki a szükséges utasításokat a mozdonyvezetőnek és a vonat kísérlőinek. A mozdonyvezető mellett helyezkedett el Horváth felügyelő, a Keleti-pályaudvar fűtőházának főnöke, aki a magyar határig kíséri a mozdonyt.

Az utazás rendezője, Mirczky utimarsal, az igazgatóság megbízásából. Győrig megy a vonattal.

Félőt előtt tíz perccel érkezett meg Bethlen

István gróf miniszterelnök az osztrák követ, gróf Calice és dr. Kunz Alfréd követségi tanácsos kíséretében. Mögöttük Apor Gábor báró, a külügyminisztérium elnöki osztályának vezetője és Csáky István gróf, a külügyminisztérium sajtófőnöke haladt s mellettük kísérte a csoportot Hlatky András miniszterelnökségi titkár.

A miniszterelnök egy percre megállott a szalonkocsi előtt, mosolyogva köszönt vissza a pernonon várakozó újságíróknak, s közvetlenül az indulás előtt a következőket mondta munkatársunknak:

— Schober volt kancellár, szövetségi külügyminiszter látogatása Budapesten, valamint az osztrák-magyar barátsági, békéltető eljárási és választott bírósági szerződés Bécsben történendő aláírása, alkalmat adtak nekem arra, hogy látogatást tehessek az osztrák állam fejénél és kormányánál.

— Évszázados közös sors, a vállvetve megvívott nagy háború, az ezt követő összeomlás szenvedései, a békeszerződések súlyos és közösen érzett nyomása, közelebb hozta egymáshoz Ausztria és Magyarország népét. De ezenkívül nagymértékben elősegítette ezt a közeledést az a megbecsülés, amelyben a magyar nép Ausztria politikai és gazdasági téren tett erőfeszítéseit és az elért eredményeket részesítette.

— Az a kitartás, az az erős akarat és az a szisztematikus munka, amellyel az osztrák nép feltornyosuló nehézségeivel szembeállt, olyan tulajdonságokról tettem tanúságot, amelyek minden hazaszerető néphez tiszteletre kell, hogy találjanak.

— Az a szimpátia, amellyel az elmúlt évben a Szent Imre-ünnepségek alkalmával Budapest népe fogadta osztrák vendéget, élő bizonyosságot volt azoknak az érzelmeinek, amelyekkel Magyarország a szomszédos osztrák nép iránt viseltetik.

— Ebben a légkörben nem volt nehéz a két állam közötti viszonyt nemzetközi jogi formába önteni és remélhetőleg megtaláljuk a lehetőséget arra is, hogy a két nemzet között a gazdasági kapcsolatokat oly mértékben építtessenek ki, mint azt az adott körülmények megengedik és a két nép gazdasági vezetőikörei kívánják.

— Végül csak azt akarom még mondani,

hogy a legnagyobb örömmel megyek Ausztriába, mint barát a barátok közé.

A miniszterelnök az interjú után gróf Calice osztrák követet tessékelt az elegáns zöld szalonkocsiba s néhány perc múlva a teljes kocsit kivilágított szalonjában tünt fel Bethlen István gróf, Calice gróf, Apor Gábor báró és Csáky István gróf alakja.

A miniszterelnökön fekete kabát, csizma nadrág és szürkemintás nyakkendő volt, míg utitársai valamennyien szürkében utaztak.

Munkába kezdtek a fotorporterek s négy óra harminc perckor megindult Bécs felé a

MÁV 53-as

jelzésű szalonkocsi, amely Bethlen István gróffal már Rómában és Genfben is járt.

Az osztrák határon gróf Ambrózy Lajos, Magyarország bécsi követe várja a miniszterelnököt, ugyancsak elébe utazik az osztrák kancellári hivatalból Zeileisen követségi titkár is.

Berlinben is nagy szimpátiával nézik Bethlen bécsi útját

Berlin, január 25.

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Berliner Tageblatt budapesti tudósítója Bethlen István gróf miniszterelnök bécsi útjáról a többi között ezeket írja: A bécsi látogatás politikai jelentősége kitűnik abból, hogy egész Magyarországon, pártkülönbség nélkül, a legmelegebb érzésekkel kísérik és különösen Bécsben a látogatáshoz szokatlanul fényes programot állítottak össze.

Bethlen István gróf bécsi útja épügy, mint Schober dr. félélvölti budapesti látogatása mutatja, hogy mily kedvezően megváltoztak az osztrák-magyar kapcsolatok, amelyek régebben gyakran feszültek voltak. Berlinben a bécsi látogatáshoz elsősorban — épügy, mint Bethlen István gróf legutóbbi berlini útjához — gazdasági természetű reményeket fűznek. Bethlen István gróf és Schober dr. Bécsben kétségtelenül ismét alkalmat találnak arra, hogy a két államférfinak többiben hangoztatott gondolatát, amely a politikai és gazdasági nehézségek megszüntetésére regionális megállapodás útján törekszik, továbbfejlesszék. S ez a tény bizonyára Németországot is érdekli.

(Folytatás a 13-ik oldalon.)

Csütörtöktől az

Urániában

vagyok!

Chevalier

Szenzációs fordulat a gubacsi- uti postarablás ügyében

**Pötschauer Gyulát, a gubacsiuti postáskisasszony udvarlóját
lopás miatt és a leány anyját orgazdaság miatt letartóztatták**

A Corvin-áruház tolvaj bandáját elfogta a rendőrség

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A főkapitányság Zrínyi ucai kapuja előtt szombaton este egy társzekér állott meg, amely különféle szönyegekkel, terítővel volt megrakva. Ezt a kocsi a detektívek csapata kísérte a rendőrségre és a rajta levő árut egymásután hordták fel az egyik második emeleten levő detektívzobába. Mialatt a rendőrség altisztjei a szállítvány felhordásával foglalkozkodtak, az alatt egy másik detektívzobában férfiakat és nőket hallgattak ki, akik gyanúsítottjai egy nagyszabású lopási ügynek, amelyet néhány órával előbb lepleztek le a detektívek. Már az első kihallgatások

rendkívül érdekes részleteket tártak fel arról a bűnös munkáról, amely a főváros egyik legnagyobb áruházát, a Corvin Áruházat majd közel egy esztendőn keresztül sokezer pengővel károsította meg.

De ez a kétségtelenül nagyszabású üzleti tolvajlás még sem okozott volna olyan nagy izgalmat a detektívzobában.

Más oka volt ennek, hogy szinte percek alatt több, mint száz detektív indult el a város különböző részébe, hogy újabb és újabb adatokkal, részletekkel térjen vissza. A nagyszabású üzleti tolvajlás nyomozásával kapcsolatosan

a gubacsiuti postarablás ügyéhez vezettek a nyomozás szálai és rövid idő alatt a

„Marika“, Pötschauerék háromszögében

Pötschauer Gyuláné háromórás vallomása rendkívül érdekes részleteket tartalmaz. Négy esztendővel ezelőtt ment férjhez, férje jó állásban volt, a Corvin Áruház szőnyegosztályát vezette. Pötschauer Gyula eredetileg motorszereplést tanult, a háboru utolsó esztendőjében mint repülő teljesített szolgálatot, a leszerelés után egy darabig eredeti foglalkozását űzte, majd később úgynökösködni kezdett és szőnyegáruval foglalkozott. Idővel teljesen megváltozott a szőnyegszakmát és miután jó munkacsrének bizonyult, alkalmazták a Corvin Áruházban. Eleinte mint egyszerű segéd dolgozott az áruház emeleti szőnyegosztályán, azonban a jömege jelenésű, intelligens fiatalember megnyerte főnökeinek tetszését,

csakhamar az áruház szőnyegosztályának helyettes vezetője lett,

majd nem sokkal később, amikor a régi osztályvezető elment, Pötschauer Gyulát nevezték ki az osztály élére. Fiatal feleségével együtt az Üllői ut 109A számú bérház harmadik emeletén lakott egyszerű kis polgári lakásban. Csendes, szőnyegpolgári életet éltek. Megélhetésük nagyjában biztosítva volt, csak néha voltak apróbb kisebb anyagi gondok, amikor Pötschaueré — egy rendkívül gyenge szervezetű nő — betegeskedett és emiatt időközönként el kellett küldeni szanatóriumi utókezelésre.

Egy ilyen alkalommal, amikor Pötschauer Gyuláné huzamosabb ideig nem tartózkodott Budapesten, férje észrevette, hogy lent a házmeztér lakásban egy csinos barna leány él az édesanyjával. Ez a nyulánkermetű, élénk szemű fiatal leány Hadzsa Mária, a napokkal ezelőtt kirabolt Gubacsi-uti postahivatal egyik tisztviselőnéje. Hadzsa Mária, vagy ahogy az öreg üllőiuti bérikaszárnyában nevezték, „Marika“, reggelente, amikor a postahivatalba indult, sokszor találkozott a harmadik emeleten lakó Pötschauer Gyulával. Együtt mentek a villamosig, beszélgettek, majd egy szép napon

Pötschauer randevut kért a postáskisasszonytól.

A fiatal leány nem utasította el a szimpatikus megjelenésű Pötschauer közeledését és most már nap-nap után együtt lehetett őket látni.

Egy napon azután hazaérkezett az asszony, aki már az első félórán értesült a távollétében történt eseményről. Felelősségre vonta férjét, aki pletykának minősítette a postáskisasszony és személyével kapcsolatos híreket, sőt ígéretet tett arra is, hogy megszünteti az érintkezést Hadzsa Máriával. Ez az ígéret azonban csak ígéret maradt, mert

Mit nélkülöz Ön

a REGGELI UJSÁG-ban? Irja meg lapunk szerkesztőségének. Mi minden jótanácsot közönnel fogadunk

gubacsiuti postarablás tettesei után folyó hajszá olyan fordulattal gazdagodott, amely kétségen kívül indokoltan hozta lázba a bűnügyi osztály személyzetét.

Egy szenzációs bejelentés

Pénteken, 23-án délelőtt egy elegánsan öltözött, 25 év körüli, fekete prēm bundás nő jelentkezett a rendőrségen a bűnügyi osztály egyik tisztviselőjénél.

— Pötschauer Gyuláné vagyok — mondta a fiatalasszony — és egy nagyszabású ügyben akarok bejelentést tenni. Érdekelni fogja az urakat, mert egy bünszövetkeztől és a gubacsiuti postarablásról akarok egyet-mást elmondani.

A rendőrségen érthető érdeklődéssel fogadták az ismeretlen nő bejelentését, azonnal felszólították, hogy vallomását mondja jegyzőkönyvbe. Ez a vallomás közel három órán keresztül tartott és amikor a fiatal nő előadását befejezte, a kihallgatást végző rendőrtisztviselő átsietett a bűnügyi osztály vezetőjéhez, hogy referáljon az új fordulatról. Ebben a pillanatban a rendőrségen teljes joggal híhatték azt, hogy a gubacsiuti postarablás tetteseinél elfogatása csupán a rendőrségen mulik, mert nincs is más teendő, mint detektíveket küldeni a bejelentett címre, ahol az egyik gyanúsított tartózkodik.

a fiatalasszony rájött, hogy férje a postáskisasszonnyal találkozik, sokszor látták őket a környéken sétálni s az ismerősök hozták a híreket, amelyek végül is szakításhoz vezettek.

Munkába lép a bünszövetkezet

Ebben az időben Pötschauer Gyula nagy változáson esett keresztül. Szerény fizetéséből már nem tudta fokozottabb igényeit kielégíteni, szórakozásra költötte pénzét, de egyébként is megszarparodtak kiadásai, mert különváltan élő feleségét el kellett tartani. Ebben a helyzetben határozta el magát arra, hogy bűnös uton fog pénzhez jutni. Mint osztályvezető félig-meddig bizalmi állást tölt be és nem is kerül oly nagy nehézségbe minden héten néhány száz pengő értékű holmit az áruházból elvinni anélkül, hogy azt valaki észrevenné.

A ház harmadik emeletén levő lakásából elköltözött, illetve leköltözött a földszintre, ahol Hadzsa Istvánné, „Marika“ édesanyja kosztot és kvártélyt adott Pötschauer Gyulának.

Pötschauer Gyula rövid idővel azután, hogy Hadzsaékhoz ment lakni, egy este így szólt Marika anyjához:

— Jöjjön be holnap délelőtt az áruházba a szőnyegosztályra — ugymond — s vegyen néhány pengőért futószőnyeget. Én majd egy csomagolatom, hogy abban egy másik szőnyeget is tesz-

nek, egy értékesebbet, egy drágábbat, amelyet majd eladunk. Nyugodtan megcsinálhatjuk ezt, mert van két bizalmas emberem, akik segítenek. Különben is olyan nagy a forgalom ott, hogy nem vesznek észre semmit.

Pötschauer Gyula Hadzsaéknak át is adott a beszélgetés után néhány pengőt, amellyel másnap a házmeztérre tényleg megjelent a Corvin Áruház szőnyegosztályán. Olcsó futószőnyeget választott ki, megadta lakáscímét azzal, hogy azt küldjék haza. A csomagolásnál azután

Pötschauer Gyula két társával, Vanezák Károly és Vanezák József segítségével,

Miután a lopás jól sikerült, Pötschauer és két társa most már teljes erővel láttak hozzá a mindennapos tolvajlások végrehajtásához. Először kisebb értékű szőnyegekkel csomagoltak be ilyen módon, később már drágább holmikat. Egymásután kerültek sorra az értékesebb, kisebb terjedelmű perzsaszőnyegek, gobelinek selyemszövésű takarók és terítők, úgy hogy a bünszövetkezet tagjai hétről-hétre mind nagyobb összegekhez jutottak.

A lopott értékek nagyrészt az Üllői-ut 109. számú ház házmeztéri lakásába szállították, innen bonyolították le az eladásokat és idővel a bünszövetkezet üzemét úgy kifejlesztette, hogy ez illetéknél egy jóforgalmu szőnyegkereskedés üzletmenetének.

Majdnem tíz hónapon keresztül folytatták ezeket a lopásokat s ezalatt az idő alatt

az áruházat közel 20.000 pengővel károsították meg.

Pötschauer Gyulát végül is szabálytalanságok miatt elbocsátották az áruházból, de nem esett kétségbe, mert már annyi szőnyeget lopott össze társával, hogy értékesítésből hónapokig élhetett. Pötschauer Gyula életmódja ebben az időben többeknek feltűnt, akik ismerték és különösen az volt gyanús, hogy most már nincs állása, de azért mégis költelezik, elegánsan öltözködik és feltűnően sokat jár szórakozni. Hogy a gyanu alól kivonja magát, elköltözött az Üllői ut 109 számú házból és Kispestre ment lakni szüleihez, a Petőfi uca 90. szám alá.

A különélő házastársak között az ellentétek egyre jobban kiéleződtek, amihez hozzájárult az is, hogy Pötschauer, aki eddig az asszony megélhetéséről gondoskodott, egész egyszerűen megszüntette a pénzküldést, kijelentette, hogy állás nélkül van, nem tud rajta segíteni, mert saját magának sincs megélhetése.

Ilyen körülmények között következett be mintegy tíz nappal ezelőtt a Gubacsi-uti árucos postarablás. A Gubacsi-uti postahivatalba, ahol Hadzsa Mária és Wagner Julia postatisztviselőnők teljesítenek szolgálatot,

a késő délutáni órákban megjelent két árucos férfi, revolvert szegeztek a megrémült hivatalnoknőkre és mialatt az egyik pisztollyal sakkban tartotta a két leányt, addig a

Pályázati hirdetmény

A MODIANO S. D. Szivarkapapírgyár Rt., Budapest, VII., Miksa-uca 4., pályázatot hirdet kizárólag fototypia klisékkel való sokszorosításra alkalmas reklámrajzok készítésére, mely pályázaton való részvétellel felhívja a Magyarországon élő magyar művészeket.

A rajzok fehér alapon fekete színben állítandók elő, legalább tizenöt, legfeljebb azonban huszonöt centiméter szélességben, míg a magasságot a szélesség arányában a rajz természete adja meg.

Minden művész legfeljebb húsz rajzzal pályázhat, melyeket címének pontos megjelölésével 1931. március hó 20-tól 1931. március hó 31-ig bezárólag a MODIANO-gyárba postán kell beküldenie. A külső borítólapon a „Pályázat“ szó legyen feltüntetve.

A MODIANO-gyár a beérkezett rajzokat 1931. március 31-ig felbontatlanul fogja megőrizni.

A kitűzött díjak a következők:

I. díj	1500 pengő
II. „	1200 „
III. „	900 „
IV. „	600 „
Összesen	4200 pengő

Az első díjat az a művész kapja, aki az engedélyezett húsz rajz keretében a MODIANO-gyár stílete szerint a legtöbb legjobb rajzot küldte be; a többi díjat pedig az a három művész, kinek rajzai az első díj nyertesének rajzai után a második, harmadik, illetve negyedik helyen állanak.

A MODIANO-gyár minden díjat egészben, felosztás nélkül ad ki, úgy hogy összesen csak négy művész nyerhet díjat.

A felfogás és stílus nincs korlátozva. Viszont kizárólag azok a rajzok jönnek tekintetbe, melyeknek kivitele magas művészi nivón álló, melyek ötletesek és eredetiek, valamint a megadott célnak tökéletesen megfelelnek. A rajzok humoros tárgyaik és szellemes szövegeik is lehetnek.

A MODIANO-cigarettapapír és MODIANO-cigarettafüve kiváló minőségének kiemelését a művészek szíves figyelmébe ajánljuk.

A „MODIANO“ szót feltűnően és jól olvashatóan kell elhelyezni.

Minden díjazott tervrajz a közlési joggal együtt a pályázatot hirdető MODIANO-gyár kizárólagos tulajdonába megy át.

A MODIANO-gyár fentartja magának a jogot, hogy a díjat nem nyert tervek közül tetszés szerinti mennyiséget, a közlési joggal együtt, darabonként ötven pengőért megvásárolhasson.

A pályázat eredményét 1931. április hó 15-ig fogja a MODIANO-gyár újságok útján nyilvánosságra hozni, mely időpontig a díjak is szétosztásra kerülnek.

A díjat nyert és megvásárolt rajzokat a MODIANO-gyár 1931. április hó 15-től kezdődőleg folytatólagosan fogja közölni, míg a többi rajzot a megadott címre postán visszaküldi.

Minden pályázó aláveti magát a MODIANO-gyár pártatlan döntésének és a pályázat feltételeit magára kötelezőnek elismeri.

További felvilágosításokkal a MODIANO-gyár kizárólag telefon útján készséggel szolgál.

Budapest, 1931. január 24.

MODIANO S.D.
Szivarkapapírgyár Rt.

Rómában régi hagyományokkal ülnek meg Szent Antal ünnepét. Képünkön San Euzebio all'Esquilina plébánosa beszélt a háziállatokat.

másik a sarokban álló, már elkészített, leplombált postaszűrt magához vette s azután mindketten anélkül, hogy bármit is szóltak volna, eltávoztak a postahivatalból s mint utólag kiderült, a zsákban 10 ezer pengő volt.

Hajza a Gubacsi-uti postarablók után

A főkapitányság egész detektívtestülete munkába lépett, hogy a postarablókat elfogják. A nyomozás szálai Vogl József dr. rendőrkapitány kezében futnak össze, aki szinte szakadatlanul megállás nélkül hajszolja a gubacsiuti rablás tetteseit. Ekkor jött Pötschauer Gyuláné szenzációs-nak mondható bejelentése, amely már az első pillanatban azzal a felleléssel indult el, hogy

a Corvin Áruház fosztogatására alakult bűnszövetkezet tagjai részesek a gubacsiuti postarablásban.

Angyal László detektívfelelős csoportja kezdte meg a nyomozást ebben az új irányban és

elsőnek Hadzsa Istvánt állították elő.

Hadzsné, a postáskisasszony édesanyja már az első kérdések után töredelmesen bevallotta, hogy Pötschauer Gyula megbízásából tényleg 10—12

cselben megjelent a Corvin Áruházban, ahol olcsó futószőnyegeket vásárolt és ezeket a csomagokba bűntársai drága szőnyegeket csempészték be, amelyeket azután lakásra szállítottak.

Sirva vallotta be a detektíveknek, hogy ezekről a sorozatos lopásokról később is tudomása volt.

A lopott holmik nagy részét a lakására hordták és innen vitték szét különböző helyekre.

Hogy mennyi lehet a szőnyegárak értéke, arról fogalma sem volt.

Hadzsa Istvánt a főkapitányságon őrizetbe vették

és intézkedés történt, hogy Vanczák Józsefet és Vanczák Károlyt is előállítsák a rendőrségre. Pénteken este a Vanczák-fivérek is a rendőrségre kerültek és minden kertetés nélkül részletes vallomást tettek azokról a nagyszabású és hónapokon keresztül folyó lopásokról, amelyekkel sok ezer pengő kárt okoztak a Corvin Áruházban. Elmondották, hogy

a lopások értelmi szerzője Pötschauer Gyula volt, aki egyben gondoskodott is a lopott holmi eladásáról és nekik — akik az áruházban annakidején segédkeztek a csempészsében — bizonyos részecskét adott.

Pötschauer Gyulát éjszaka Kispesten elfogták a detektívek

A bűnszövetkezet három tagja, tehát Hadzsa Istvánt, Vanczák Károlyt és Vanczák Józsefet a rendőrség foglyai voltak, most már a bűnszövetkezet vezérét, Pötschauer Gyulát kellett még kézrekeríteni. A detektívek megtudták, hogy Pötschauer éjszakánként szokott hazajárni kispesti lakására. Péntekről szombatra virradó éjszaka három detektív helyezkedett el a kispesti Petőfi-utca 91. számú földszintes ház kertjében. Tizenkét óra után néhány perccel Pötschauer Gyula belépett a kapun, ebben a pillanatban a detektívek eléje álltak:

— Ne ellenkezzen velünk, a lopási ügyekben a rendőrségre visszatér.

Pötschauer a meglepetéstől szinte megdermedve hallgatta a detektívek szavait, ellenkezésre már nem is volt idő, mert a következő pillanatban csuklójára már ráfeszült a vékony acélbilincs.

— Kérem — mondta csendes hangon — én mindent elmondok az uraknak, ugyanis tudtam, hogy ez lesz a vég.

A detektívek még ott a ház udvarán megmozdították és nadrágjának hátszészéből hatlővetű Frommer-pisztolyt húztak ki, télikabátjának külsőszészéből pedig egy jólműködő villanylámpát. Pötschauer Gyula elfogatása után a detektívek

a lakásban is házkutatást tartottak és főképpen a gubacsiuti postarablásra vonatkozólag kerestek nyomokat.

A szobában, ahol Pötschauer lakott, értékes finom perzsa szőnyegek voltak a padlón, a fal szinte teljesen be volt fedve himzett terítővel, gobelinnel, amelyek mind egyől-egyig a Corvin Áruház raktárából származtak. A detektívek ezeket a bohnikat — amelyekről Pötschauer beismerte, hogy lopott holmik — összesomagolták és az elfogott tolvajjal együtt bezárástolták a főkapitányság központi ügyeletére.

Kihallgatás a főkapitányságon

A Corvin Áruházban elkövetett nagyszabású lopások ügyében Demeter József dr. rendőrkapitány

vezette a kihallgatásokat, aki ekkor már Hadzsa Istvánt, Vanczák Károlyt és Vanczák Józsefet jegyzőkönyvi vallomásának fölvetelével elkészült.

Ezek a jegyzőkönyvek szinte kronológikus sorrendben tájékoztató fel a majdnem egy esztendőig folyó sorozatos lopások részleteit, azonban a lopásokon kívül semmi másról nem tesznek említést.

Nem akad a legkisebb nyom vagy elszólás

Pötschauer vallomása

Vasárnap délután négy órakor mozgalmos képet mutatott a főkapitányság második emeleti folyosója. A rablási ügyben nyomozó detektív-csoport tagjai, a bünyügyi osztály referensei mind bent voltak hivatalukban és amikor Vogl kapitány is megérkezett, nyomban felvezették az őrizetben lévő Hadzsa Istvánt, Vanczák Károlyt és Vanczák Józsefet és Pötschauer Gyulát, hogy most kizárólag a postarablás ügyében kérdezzék ki őket.

Elsőnek Hadzsa Istvánt hallgatták ki, aki azonban

a rablásra vonatkozólag kijelentette, hogy egyáltalában semmiféle nem tud és nem is sejt, hogy kik követhették el a bűncselekményt.

Pötschauer Gyula magas, szélesvállú, hátraférsült, szőke hajú, 34 éves, intelligens arcú fiatalember most sápadtan áll a rendőrtisztviselő előtt és a feladott kérdésekre igyekszik gyorsan és szabatosan válaszolni. Némelykor idegesen hátrahajítja a haját és lesüti a szemét, mint aki nagyon szégyenli magát. A kérdések szinte záporzerűen ömlenek Pötschauer Gyula felé, ő azonban állja az ostromot és sorba felel a kérdésekre. Elmondja, «Marikával» való megismerkedésének történetét, hogy beleszeretett a lányba, elhagyta a feleségét és amikor pénzre volt szüksége, akkor hozzáfértek a lopásokhoz.

A jegyzőkönyv papírján egymásután szaporodnak a sorok, úgy ahogy Pötschauer Gyula beszél. És így érkeznek el a kritikus ponthoz. A gubacsiuti postarabláshoz. Előbb különféle kérdések következnek, melyekre Pötschauer egyforma hangsúllyal ad választ.

Egyszerre azután nyílt kérdést szegnek feléje. A szőke hajú fiatalember megdöbben.

Most már tudja, hogy ezek a kérdések a fontosak, ami a szőnyeglopásokat illeti, az már nagy-

sem, amelyből a Gubacsi-uti postarablás tettesei következhetnek.

Pötschauer Gyula kihallgatásától a nyomozást vezető tisztviselők sokkal többet reméltek. Amikor Pötschauer Gyula kihallgatását befejezték a lopási ügyben, elhatározták, hogy miután a lopási ügy most már nagy vonalakban körülbelül tisztán áll a rendőrség előtt, pusztán még a lopott holmik egyrésztének összeszedése van hátra, hozzá lehet kezdeni a Gubacsi-uti rablásra vonatkozó kihallgatáshoz.

részt lezárt ügy. A kérdéseket megelőzi most már 5 alibi válaszokkal. Egymásután mondja el, hogy hol volt, kikkel beszélt, mit csinált az utóbbi napokban és ezzel is bizonyítani akarja, hogy lehetetlen a postarablásban való részvétele.

A kihallgatások vasárnap este 8 óráig húzódtak el. Pötschauer Gyula és társai a Corvin Áruházban elkövetett tolvajlásokat mind beismerték. Eggyőbről nem tudnak semmit.

A kihallgatások befejezése után Pötschauer Gyulát, Vanczák Károlyt, Vanczák Józsefet a lopás büntette címén, Hadzsa Istvánt az orgazdaság büntette címén előzetes letartóztatásba helyezték.

A négy letartóztatott rabot a rendőrök visszakísérték celláikba, a nehéz és fárasztó rendőrségi munka erre a napra véget ért. A gubacsiuti postarablás tetteseit még nem ismeri a rendőrség, de lehet, hogy a legközelebbi huszonegy óra már erre az amerikai írási büntényre is utalósságot fog deríteni.

Király Pál.

— Hirtelen halál az autótaxiban. Vasárnap reggel Torma Miklós 52 esztendőes házfelügyelő elindult hazulról, hogy egy ismerőst meglátogasson. A Zópolya-utca és Váci-ut sarkán hirtelen rosszul lett, egy arra haladó autótaxit leállított, beleült s a Pannónia-utca 19. számú házban lévő lakására akarta magát vitetni. Amikor a Pannónia-utca 19. szám elé megérkeztek, a sofőr leállt, kinyitotta az ajtót és megdöbbenve látta, hogy utasa mozdulatlanul, féloldadra dőlve ül a kocsiában. Rázni kezdte a mozdulatlan embert, azonban az nem adott életjelet. Értesítették a mentőket, akik megjelentek a helyszínen és megállapították, hogy az 52 esztendőes házmeister hirtelen meghalt.

FIZESSEN ELŐ AZ

UJSÁG

-RA és résztvehet a

PÁRATLAN SIKERŰ
REJTVÉNYDERBYN

az UJSÁG vasárnapi számaiban

Az UJSÁG napilap hasábjain folyik Magyarország legnagyobb rejtvényversenye, amelyhez hasonló még soha nem rendeztek. Tízezerszámra vannak pályázói ennek a rejtvényversenynek, amelyet arányainál fogva joggal nevez a lap rejtvényderbynek. A pályázók óriás tömege a díjakkal magyarázható és pedig úgy a díjak nagy számával, mint értékével. Több száz díj kerül kiosztásra és pedig igen értékes díjak, így az

első díj egy teljesen berendezett weekend-ház,
második díj egy 116 négyzetméteres villa-telek Leányfalu határában, közvetlen a Duna partján, gyönyörű villasor közepén

A verseny már folyik, de új pályázók is bekapcsolódhatnak, mert a verseny rendezősege módot talált arra, hogy az új jelentkezők is csorbitatlan eséllyel pályázhassanak az értékes díjakra.

Kérjen mutatványszámot és fizessen elő az UJSÁG-ra!

Kiadóhivatal: Budapest, VI., Aradi-utca 10. Levélcím Budapest 62, postafiók 282
Telefonon is elő lehet fizetni. Telefonszámok: 207-57 és József 316-28

Lássuk végre az albertfalvai „panamát!”

Mit mondott Peyer Károly most és mit mondott a „Népszava” 1929 júliusban? — Wälder Gyula műegyetemi tanár, az albertfalvai építőbizottság elnöke, Bogdánffy Ödön államtitkár vizügyi szakértő és Becsey Antal, az albertfalvai lakók szövetségének elnöke nyilatkoznak a „panamáról”

Mit keresett az Ingatlanbank az albertfalvai üzleten?

— A Reggeli Újság tudósítójától. —

A magyar politikai és társadalmi életet semmire mérgezi és fertőzi jobban, mint a lappangó gyanúsítások. Olyan kort élünk, amelyben az általános szegénység gyanakvóvá teszi az embereket; lehet tehát pszichológiai magyarázatot találni arra, hogy miért merül fel minden gazdasági tevékenységgel vagy cselekedettel szemben a jogtalan előnyököt kutató gyanúsítás. Bizonyos visszaélések leleplezése — mint amilyen a Vay Kázmér-ügy volt — természetesen alátámasztotta ezt a tömeghangulatot. Ahelyett, hogy a közvélemény megnyugvással fogadta volna az illetékes köröknek megtorlásra irányuló szándékát, alig van állami építkezési ügy, amelyet a gyanúsítás nyálával be ne kentek volna. De ezeknek az ügyeknek sorából is kiemelkedik másfél esztendő óta az

albertfalvai munkás- és tisztviselő-lakások ügye.

Amíg felelőtlen suttogásokról volt szó, nem lehetett a kérdéssel behatóan foglalkozni. Még az se adott kellő alapot az albertfalvai építkezés dolganak komoly megvizsgálására, hogy egy-egy szocialista közbeszóló komoly célzásokat tett az „ügyre”. De most a kérdés megérett a diskusszióra. Peyer Károly képviselő, a szocialista párt parlamenti vezetője egy közbeiktatásban azt mondta, hogy

„Albertfalvánál három milliót lop-tak.”

Aki ilyen súlyos vádat emel, annak természetesen bizonyítania kell. Peyer Károly egészen konkrétan formulázta vádját; itt már nem lehet kitérni általánosságokkal, hanem meg kell mondani, be kell bizonyítani, hogy

ki, mikor és hogyan „lopott” el három millió pengőt egy olyan építkezésnél, amelynek összes költségei kb. 6.7 millió pengőt tettek ki.

Nem akarunk a „lopás” fogalmának büntetőjogi definíciója tekintetében már előre vitába szállni Peyer Károlyval. De a szocialista pártvezér súlyos közbeszólását követő napon a sajtóban enyhébben formulázta vádját és már csak holmi „tul-fizetések”-ről beszélt, amelyek az albertfalvai építkezéssel kapcsolatban állítólag történtek. Még a „tulfizetés” is lehet „lopás”, ha egyéni érdekeket szolgál s nem kételkedünk benne, hogy a szocialista képviselő nem fog adós maradni e tekintetben sem a magyarázattal,

amikor kedden a parlamentben Dréhr Imre vissza fogja utasítani vádjait.

De ha Peyer képviselő például azzal akarna megmagyarázni szinte hálborzongatóan súlyos vádját, hogy véleménye szerint Albertfalván drágán vették a telkeket, vagy drágán építkeztek és ő ezt tekintti lopásnak, akkor meg kell mondani, hogy az ilyen vélemény mindenkiben kétségeket fog kiváltani a vád alapossága tekintetében. Mert annak, hogy valami drága-e vagy olcsó, vannak objektív ismérvei is, de erről a kérdéstről — ha a fizetett ár és a teljesítmény között nincsen feltűnő diszparitás — mindig lehet vitatkozni.

Aki az albertfalvai ügyet közelről ismeri — és a Reggeli Újság erre joggal hivatkozhatik —, az tudja azonban, hogy

Albertfalvánál még erről a kérdéstről sem lehetnek eltérőek a vélemények.

Anélkül, hogy magunkat bárki védőjéül tolnók fel, vagy elébe akarnánk vágni Dréhr Imre keddi felszólalásának, tisztán az objektív igazság érdekében ismertetni akarjuk az albertfalvai kérdés egész

komplexumát, nehogy a parlamenti tárgyalás tájékozatlanul találja a közvéleményt.

A nagyarányú lakásinség és Vass József segítőakciója

A tényállás ismertetésében segítségünkre van a szocialista párt hivatalos lapja, a Népszava, amely 1929 július 7-iki számában beszámolt olvasóinak arról, miképpen jött létre az albertfalvai építkezés. Elmondja a Népszava, hogy a Társadalombiztosító Intézet a „törvény rendelkezésének értelmében” a befolyó járulékok egy részéből minisztertanácsi hozzájárulással munkás- és tisztviselőházakat fog Albertfalván építtetni. „A családi házak építésére vonatkozóan úgy szól a törvény — mondja a Népszava —, hogy a Társadalombiztosító Intézet öregégi és rokkantsági járulékaiból befolyt összeg egyharmadát kell munkásházák építésére felhasználni.” Majd így folytatja: „Értésülésünk szerint az öregégi és rokkantsági biztosítás vagyonszállaga alig éri el a 4 millió pengőt, így ebből legfeljebb 1,300.000 pengőt lehetett volna erre a célra felhasználni.

A nagyarányú lakásinség és az ezzel járó népbetegségek elijesztő arányai, valamint az óriási munkahány arra készítik az illetékeseket, hogy — miután a járuléktartalék két esztendő múltán megközelíti majd a 40 millió pengőt — ennek terhére kölcsönt vegyen fel és megkezdje a házak építését, ami 13 millió pengős keretben történik.”

Azzal az esetleges szemrehányással szemben, hogy Albertfalván miért építkeztek egyáltalán és miért kölcsönrel, a Népszava már 1929 június 7-én megadta a választ: „A nagyarányú lakásinség, a népbetegségek elijesztő arányai és a munkahány készítette erre az illetékeseket. Ez ellen az elgondolás ellen a szocialista párt hivatalos lapjának semmi kifogása sem volt s e tekintetben

teljesen osztozza Vass József felfogását, aki valóban sürgősnek tekintette a küzdelem felvételét mindezekkel a szociális bajokkal szemben.

A Népszava tudósítója, aki beszámolt az albertfalvai projektumról, elmondja, hogy künn járt az albertfalvai telepen is és megtekintette az ott felépített mintaépületeket is. És ezekről a következőképpen nyilatkozik:

„A házak szépek, szilárd építésűek s keresztülmentek annak az építőbizottságnak

vizsgálatán, amelynek vezetője Wälder Gyula műegyetemi tanár, a kiváló szakember. Minden lakás külön házba kerül.”

A Népszava tehát 1929 júliusában, amikor a terv felmerült, nemcsak magával a gondolat-tal, hanem annak kivitelével is teljesen meg volt elégedve. 1929 június 9-én Népvándorlás című vezércikkében beszámol a Népszava arról is, hogy az albertfalvai építkezés hírére 1500 munkás özönlött össze Albertfalván, a tervbevett építkezések színhelyén. „Persze egyelőre hábavaló volt az odavándorlás, mert az építkezést csak egy hét múlva kezdik meg.” A riportok beszámolnak arról, — mondja a Népszava — „hogy milyen keserűség öntötte el ennek a hírnek hallatára a nagy tömeget.”

Már egyheli késedelmet is súlyos bajnak tartott tehát a Népszava.

Mit mond Wälder Gyula műegyetemi tanár Peyer vádjáról?

Az albertfalvai építkezések ügyében az egyik legmértékadóbb személyiség,

Wälder Gyula műegyetemi tanár,

aki elnöke volt az albertfalvai építkezés tervvit és munkafolyamatát ellenőrző szakbizottságban. Wälder Gyula a most elhangzott vádakkal kapcsolatban a következőket mondotta a Reggeli Újság munkatársának az építkezésekről:

— Értetlenül és csodálkozva állok szemben azokkal a furcsa vádakkal és gyanúsításokkal, melyek az albertfalvai építkezéseket illetően elhangzottak a parlament egyik legutóbbi ülésén.

— Az albertfalvai építkezés terve, mely néhai Vass miniszter nagy koncepcióját dicséri, kétségkívül rendkívül hasznos és szociális eldőlés volt. Vass miniszter, aki a lehetőleg gyors cselekvés embere volt, akkor, mikor a telekvásárlást már nyelbeütötték és a házakra vonatkozó tervrajzokat is átnyújtották neki, azt a kérdést intézte az elnökökkel, hogy a szakbizottsághoz, vajjon minőségi vagy higiéniai szempontból árta-e az építkezésnek, ha azt teljes egészében három hónap alatt vizik keresztül. Az előttünk fekvő tervek átvizsgálása és a technikai lehetőségek alapos mérlegelése után azt a választ adtuk a miniszternek, hogy az építkezés megfelelő munkaerő felhasználásával elvégezhető három hónap alatt is anélkül, hogy ez a gyorsított munka a házak tartósságának vagy egészségének rovására menne.

UJ LEONARDO-KÉPET FEDEZTEK FÜL?

Egy berlini festő nemrég néhány régi olasz képet örökölt. Az egyik festmény nagyon hasonlít Leonardo da Vinci egy rajzához, amely a florenci „Uffici” tulajdona. A szakértők most azon vitatkoznak, hogy az újabb Jól bukkant Madonna-képet Leonardo vagy Botticelli nevű tanítványa festette.

Átköltözés előtt a még visszamaradt bundákat, rókákat példátlanul olcsón elárusítom.

Elkán Gyula szécs

Károly-körút 19

(május 1-től Váci-utca 22. szám)

Ki is fejezte azt a felfogását, hogy még „az a 310 családi ház, amelynek építésébe belekezdnek, is csak kétségkívül helyes kezdés, kétségkívül gyors kezdés, de csak csöpp a nyomoruság magyar tengerében. Ez is nagy dolog, szó sines róla, — mondja a Népszava — „ma, amikor kietlen pusztaság a magyar gazdasági élet, ebben a tikkadt pusztaságba néhány esőcsepp is áldás. Ha 5—600 szakmunkás és 1000—1500 napszamos 12—14 héten át munkához jut, ez is sok.”

Kifogásolni a Népszava tehát csak azt tudta, hogy keveset kezdenek építeni, nem azt, hogy az építkezéshöz egyáltalán hozzákezdtek. Igaz, hogy említett 1929 június 9-iki vezércikkében kifejezést ad annak a reményének, hogy a „kérdést pénzügyileg úgy oldották meg, hogy az autonómia nem jut majd abba a helyzetbe, hogy az építkezések pénzügyi felbongolításának tekintetében kifogásokat emelhesen.”

Nézzük már most meg, hogy miként oldották meg a kérdést pénzügyileg.

— A képviselőházi közbeszóló azt a néhi kis mértékben merész állítást kockáztatta meg, hogy az albertfalvai építkezéseknél hárommillió pengőt lopott az, aki ezeket az építkezéseket intézte.

Ha az, aki ezt a panamavádat konstruálta, csak a legelemibb fogalmakkal is rendelkezne az építéssel költségvetése felől, tudhatná, hogy olyan abszurditást állított, mely nem is tarthat számot arra, hogy komoly tárgyalás alá vegyék.

— Néhány aprokszimatív számmal azonnal bebizonyítható, hogy mennyire alap és támpont nélküli az építkezések ellen elhangzott panama-vád. Köztudomású, hogy a népjóléti minisztérium által megvásárolt telekkomplexum teljes vélelára kerekén 2.100.000 pengő volt. 4.600.000 pengőbe került a 310 ház megépítése és a talajvíz lecsapolására és az egész kanalizálására fordított költség felülmúlja a 300.000 pengőt. Ez az összeg tehát valamivel többet tesz ki, mint 7 millió pengőt, vagyis azt az összeget, melyet a népjóléti minisztérium az építkezésekre előirányzott. A telekvételár és az alageszevési munkálatok számba se jöhetnek az elhangzott állítások szempontjából, miután ezek már régebben és az egész nyilvánosság előtt pertraktált ügyek. A vad konstruálói tehát csak az építkezésekre fordított összegek nagyságát kifogásolhatják.

— Az albertfalvai házak építési költsége köbméterenként 32 pengőt tesz ki. Azt lehet vitatni, hogy olcsóbban is lehet építeni és drágábban is lehet építeni, csak az az egy vitathatatlan, hogy földszintes családi házaknál ez az építkezési költség egyáltalán nem mondható túlzottnak.

Utalok a főváros újonnan épített bérházaira, melyek, dacára annak, hogy emeletesek lévén, építészeti szempontból előnyösebb helyzetben vannak, mint a földszintes házak, 35 pengős köbméterenkénti egységárral épültek.

Egyébként azonban általánosságban is megállapítható, hogy az építményeknél a beépített köbméterek egységára 31—32 pengő között váltakozik.

— A hozzá nem értők valószínűleg nem tudják azt, hogy egy 3—4 vagy 5 emeletes ház építése aránylag olcsóbb, mint egy földszintes házé. A beépített köbméterek ugyanis a pincével és padlással rendelkező nagy bérházaknál arányosabban oszlanak meg, ahol — bár pince nincs — de elég mélyen be kell hatolni az építkezési munkálatoknál a föld alá, úgy hogy a földszintes házak kubatura szempontjából hátrányosabb helyzetbe kerülnek.

— Annak idején, mikor az építkezés eredeti terveit az elnökökkel együtt álló szakbizottság átvizsgálta, minden általunk felfedezett hibát lehetőleg kiküszöböltünk, úgyhogy mire az egész komplexum megépítésre került, a lehetőség szerint megfelelt mindama várakozásnak, melyet úgy az építési minisztérium, mint a ké-sőbbi bérlők fűztek hozzá.

A harminckét pengős köbméter-egységárral épített házak feltétlenül megérik a beléjük fektetett pénzt. Az építkezés nem volt tul-

olcsó, de nem volt tudrága sem, úgyhogy a népjóléti minisztériumnak az építkezésre vonatkozó számadásai bizonyítékul kell hogy szolgáljanak a szerintem teljesen indokolatlanul feldobott újabb panamavádák alaptalanságának.

— E helyütt még csak arról a szintén védésként emlegetett panaszról szeretnék megemlékezni, hogy az albertfalvai házak *talajában tulságosan sok a talajvíz*. Kétségtelen, hogy talajvíz van itt, de nem tulzok, ha azt mondom, hogy

talajvíz szempontjából a budapesti Molnár-utcában rosszabbak a viszonyok, mint Albertfalván.

És egyébként is tudtommal modern és a cél-nak megfelelő szivattyúzógépek állanak a talajvízelvezetés szolgálatában s a házaknak úgy a padlója, mint a fundamentuma szigetelőd lemezzel teljesen el van zárva a talajvíz elől.

Bogdánffy Ödön államtitkár vízügyi szakértő véleménye

Az albertfalvai talajvíz dolgában kérdést intéztünk Bogdánffy Ödön nyugalmazott földművelésügyi helyettes államtitkárhoz, aki annakidején a népjóléti minisztérium felkérésére *talajvíz szempontjából átvizsgálta a telkeket és szakvéleményt mondott*. Bogdánffy államtitkár a következőket mondotta:

— Midőn az albertfalvai telkeket hivatalos felszólításra megvizsgáltam, azt tapasztaltam, hogy a talajban csakugyan talajvíz van. Észleletemet kifejtettem az építkezés intézői előtt és a terep feltöltése helyett az *alagsóvezéssel való megoldást ajánlottam*, miután a mai technikai fejlettség mellett az alagsóvezetés aránylag a legegyszerűbb és legolcsóbb módja a talajvíz elszívásának. Szakvéleményem egyébként teljesen egybevágott ama szakemberek véleményével, akik a terepet már előttem áttanulmányozták. Midőn az összes szakértők által ajánlott alagsóvezést keresztülvitték, ismét felkértek az alagsóvezetési munkálatok átvizsgálására.

Midőn megtekintettem ezeket a munkálatokat, meggyőződést szereztem arról,

Mit keresett az Ingatlanbank a telkeken?

Amikor 1929 júliusában a fentemlített *szociális körülmények halaszthatatlanul sürgőssé tették* valamilyen építkezési munka megindítását, a népjóléti minisztérium elé került a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank Magyar Általános Takarékpénztár égisze alatt működő Magyar Általános Ingatlanbank Részvénytársaságnak az az ajánlata, hogy átengedje a Társadalombiztosítónak körülbelül 70.000 négyszögöl nagyságú telekkomplexumot, amely valamikor Castiglioni Camillo tulajdona volt, attól pedig a Neuschloss Lichtig-gyár tulajdonába került. A Neuschloss-Lichtig-gyártól vásárolta meg a telkeket 1927-ben az Ingatlanbank és akkor a bank hat pengőt fizetett a telek négyszögöléért. A telekkomplexum a következőképpen oszlott meg:

Északi telep	19.374 négyszögöl
Keleti sor	2.938 "
Déli telep	41.456 "

Összesen 61.764 négyszögöl

Az északi és keleti soron az Ingatlanbank már elvégezte a parcellázást, elszenvedte az utak leadásával járó területvesztéseket és egyéb költségeket s vállalta, hogy ezt a területet *közművekkel (vízvezeték, csatorna) is ellátja*.

A déli lakótelep 41.456 négyszögöl terjedelemben sem parcellázva, sem közművekkel ellátva nem volt, ezeket *ilyen állapotban ajánlotta fel* megvételre az Ingatlanbank. Ajánlatot tett továbbá arra, hogy felépített ezeken a telkeken *34 darab négyszobás, 58 darab háromszobás és 212 kétszobás házat, valamennyit cselédszobával, fürdőszobával és kerttel.*

Ekkor az északi lakótelepen már három darab négyszobás, egy darab háromszobás és két darab kétszobás mintaházat az Ingatlanbank készen felépített és a népjóléti minisztériumnak *be is mutatótt*.

Az Ingatlanbank a parcellázott és közművekkel ellátott telkekért négyszögölenként 50 pengőt, a pusztá telkekért négyszögölenként 22 pengőt kért, kötelezte magát továbbá arra, hogy a kétszobás házakat 12.885 pengőért, a háromszobás házakat 18.920 pengőért, a négyszobás házakat 21.593 pengőért építi fel és adja át *teljeen lakóképes állapotban*, csak éppen kerítés nélkül, mert e tekintetben a lakók egyéni izlésének akart szabad teret engedni.

Miután a népjóléti minisztérium és az OTI képviselőiből *alakított bizottság* megtekintette a teleket és a házakat, a népjóléti minisztérium az ajánlatot elfogadta és azt

a minisztertanács elé terjesztette.

A minisztertanács 1929 július 5-iki ülésén *hozzáfűrt az ajánlat*hoz, melynek alapján a népjóléti minisztérium megkötötte az Ingatlanbankkal a szerződést. Ennek egy példánya teljes szövegében a *budafoki telekkönyvnél*, bárki által megtekinthető és nem volt titok, soha a szocialisták előtt sem.

A szerződés értelmében az OTI kötelezte magát

hogy az alagsóvezetési munkákat *preluzen vitték keresztül*, úgyhogy véleményem szerint sem a házak építését, sem a lakók egészségét nem veszélyeztetheti az albertfalvai telek talajvíze.

A lakók is meg vannak elégedve

A panamavádakkal egyidejűen ellenzéki oldalon ugyancsak sokat beszéltek arról, hogy a népjóléti minisztérium házainak bérlői sokat panaszkodnak a telkeken képződő förtelmes mocsarakról, valamint a házak hiányosságairól. Ebben az ügyben

Becsey Antal okleveles mérnökhöz

fordultunk, aki, mint köztudomású, a *Kertváros Lakószövetésének elnöke*, másrészt pedig a *talajvízelvezetési munkálatokban tevékeny részt vett* annakidején. Becsey Antal a következőket mondotta munkatársunknak:

— Öszintén szólva, én sosem hallottam, hogy a lakóknak különös panaszok lettek volna a házakat illetően.

Szó sincs róla, hogy a falak meggyengültek, megrongálódtak, vagy átmedvedtek volna.

Kétségtelen, hogy egyes házakban *megrepedtek a válaszfalak*, de ez többé-kevésbé minden új házban előfordul. Arról is panaszkodnak egyes lakók, hogy a padlóson az ablakok nem állanak egymással szemben és nincs a rubaszáritáshoz megfelelő keresztirányú szellőztetés, azaz, hogy egyes lakásokban a *parketták* felpuposodtak.

Ezek azonban nem olyan főbenjáró hibák, amelyeket érdemes, vagy szabad lenne a nyilvánosság elé vinni.

Különbön is az építővállalkozó bank ezekért az apró hibákért, amelyek minden új háznál előfordulhatnak,

szoródésszerűen felelősséggel tartozik és azokat meg is szünteti.

— Ami a képviselőházban felvetett panamavádát illeti, ahhoz nem akarok érdemileg hozzászólni, de teljesen kizártnak tartom az *általam is ismert adatok alapján, hogy az építkezések körül visszaélések történhettek volna.*

arra, hogy a telkekért fizet összesen 2.098.818.50 P 310 lakóházzal általánosan 4.638.912.50 P

Összesen 6.737.731.—P

Látjuk tehát, hogy egész Albertfalva 6.7 millió pengőjébe került a Társadalombiztosítónak, de a 61.764 négyszögöl kitévő teljes telekkomplexumból

csak 22.308 négyszögöl közművekkel ellátott telek került beépítésre, míg a déli telepen levő 41.456 négyszögöl ma is beépítetlenül áll.

Ezt a tényét azért kell leszögeznünk, mert Albertfalva *rentabilitásának kiszámításánál természetesen csak a beépített telekrészeket és a lakott házakat lehet figyelembe venni: az üres telkek természetesen nem hoznak semmiféle jövedelmet.*

Az ajánlat elfogadásánál döntő momentum volt, hogy az Ingatlanbank garanciát vállalt 310 háznak négy hónapon belül való felépítésére és rendelkezésükre átadására. Ha ezt nem sikerült volna biztosítani, akkor az építkezés a következő évre maradt volna és se a lakásinség, se a munkahelyen az OTI segíteni nem tudott volna.

Amikor az üzletet megkötötték, más kedvezőbb ajánlat a népjóléti minisztérium előtt nem jött, de meg a szakértők megállapították, hogy a *telekárak megfelelnek az ilyen építkezés céljaira alkalmas telkek általános forgalmi árának*, az épületeknél kért ár pedig, amely körülbelül 32 pengő légköbméterenkénti áron volt kalkulálva, szintén megfelelt az ilyen építkezéseknél szokásos áraknak.

Nagy előnye volt a szerződésnek éppen az *épületeknél általánosan, mert eleve kizárta, hogy az építkezésnél bármiféle túllépés álljon elő.*

De mégis előállt túllépés, *csakhogy nem az OTI, hanem a vállalkozó bank terhére*. A földművelésügyi minisztérium ugyanis úgy találta, hogy Albertfalva valamikor régen árterület volt és az esetleges talajvíz ellen az egész építési komplexum *alagsóvezetéssel kell eleve védekezni*. Hiába hivatkozott a bank arra, hogy semmiféle talajvíz nem észlelhető, a minisztérium erre a munkára utólag mégis rákényszerítette a bankot, ami annak körülbelül 350.000 pengő előre nem látott és nem kalkulált kiadást jelentett.

Hogy alakult már most a bank haszna az egész tranzakción?

Vette a telkeket *négyszögölenként 6 pengőért*, nyereségrészesedés címén fizetett a régi tulajdonosnak *négyszögölenként 2 pengőt*, átadási költség 0.60 pengő, általános költség, jutalék címén kifizetett *négyszögölenként a telek vételénél 0.40 pengőt*, a befektetett tőkének a vétellől az eladás időpontjáig *tőkésített kamatvesztése négyszögölenként 2.20 pengő*, összesen 11.20 pengő. A közművek létesítése 28,— pengő, parcellázással járó telekvesztés (utak, terek) 3.80 pengő, alagsóvezetési költségek 7.50 pengő, szivattyútelep létesítése 5.— pengő. Összesen 55.50 pengő.

Miután a közműves-telekekért *négyszögölenként 50 pengőt*, a nem parcellázott telkekért pedig 22 pengőt kapott az Ingatlanbank, egész keresete egy állagár alapulvétele mellett

a telekközleten körülbelül 300.000 pengő lehetett.

Ezt a hasznot körülbelül 70.000 négyszögöl teleknél tulzottnak mondani bizonyára nem lehet. De nem lehetett tulzottnak haszna az Ingatlanbanknak az *építkezésnél* sem, mert hiszen a Népszava igen megbízható statisztikusa, dr. Zentay Dezső csak nemrég állapította meg a Népszavában, hogy az építkezési költségek légköbméterenként 32—35 pengő között mozognak, az Ingatlanbank által fölépített házak általánosan pedig, mint említettük, 32 pengős légköbméterenkénti árra volt bázisozva. *Teljesítmény rejtélyes tehát, hogy hogyan „loptak el” 3 millió pengőt, egy összesen 6.7 millió pengőt kitévő telek- és építési szubsztrátumnál.*

A rentabilitás kérdése

Felmerülhetne természetesen a kérdés, hogy a fentebb vázolt telekvásárlás és építkezés biztosítja-e az OTI-nak azt a 4 százalékos kamatozást, amelyre az öregségi és rokkantjáruléki alapnak szüksége van, hogy kötelezettségeit teljesíteni tudja. A mai helyzet szerint valóban csak 3 százalék jut erre a kamatszolgáltatásra.

De ennek magyarázata egyrészt abban rejlik, hogy az albertfalvai telek nagy része még ninesen beépítve, másrészt abban, hogy a *bérek rendkívül alacsonyak*. Figyelembe kell azonban venni a Hév magas tarifáját, a villany- és vízszolgáltatás drágaságát, amely súlyosan nehezíti Albertfalva lakosságára.

Ezeket segíteni kell és lehet is: az első lépés talán a *Hév megváltása* lesz. Egy kétszoba konyhás, cselédszobás, fürdőszobás lakás évi bére 820 pengő, egy háromszobás lakásé 1120 pengő, egy négyszobásé 1250 P. A három- és négyszobás lakásoknál még egy külön manzardszoba is rendelkezésre áll.

Ugyanakkor a főváros tömegházainak, például a Németszöllgyi uton, egy kétszobás lakás ára, fürdőszoba nélkül, 1500 pengő, egy háromszobásé 2200 pengő, Óbudán, a Bécsi-uton, egy városi házban

1556 pengő a kétszobás, 1603 pengő a 3 szobás, 2360 pengő a négyszobás lakás ára, mindenütt fürdőszoba nélkül.

Majdnem *duplájába kerülnek tehát a főváros által épített házakban a lakások*, s amellett ezek *bérekaszárnyákban* vannak elhelyezve, amelyek természetesen egészségügyi szempontból össze sem hasonlíthatók az albertfalvai kertes házakkal.

Albertfalva létesítésénél a *jövedelmezőség* kiszámítása akként történt, hogy

lassan emelkedő béreket vettek alapul. Eddig azonban semmiféle béremelés nem történt.

De Albertfalva egy boldogság szigete legyen az *aranybéreknek* tengerében, akkor ezt a szigetet csak *áldozatok árán* lehet fenntartani.

Ha az OTI el akarja érni a törvényben előírt *négyszázalékos kamatozást*, akkor be kell építenie a még üres telkeket, mérsekeltlen kell emelnie a béreket és ki kell verekednie a villamos, víz és közlekedési árak leszállítását.

Hiszzen ma is tömegével verekednek ezekért a lakásokért a bérlők.

De kínálkozik más megoldás is, amely éppen Peyer Károly által a jövőre nézve ajánlott építkezési politikának megfelel. Peyer Károly nem akar ezután építtetni, hanem az öregségi és rokkantsági járulékalap pénzét 6—6½%-os építkezési kölcsönökhöz akarja fektetni.

Az Albertfalván lakók nagy része szívesen megvenné a házakat *örökáron és biztosítana az OTI-nak bérek formájában hat-százalékos kamatozást*.

De meg akad hoven *bank* is, amelyik hasonló alapon megvenné a házakat és *ő maga nyújtana hosszulejárati törlesztéses* kölcsönöket a bérlőknek.

Mindenre van tehát megoldás, csak egyre nincs: *mivel lehet megindokolni azt a vádat, hogy Albertfalvánál 3 millió pengőt „loptak”*. Nem tartjuk Peyer Károlyt sem komolytalan embernek, sem olyannak, aki könnyelműen vádaskodik. Sokkal valószínűbbnek tartjuk, hogy a „loptak” ígérel a parlamentnek, sajnós, egyre jobban eldurvuló terminológiájában *más akart kifejezni*, mint amit a közönség használatában érteni szoktak alatta.

Plennert Ádám pesti ágyarájából lett német gyáros öngyilkosságot követett el

Egy magyar ember kalandos élete négy országon át

— A Reggeli Újság tudósítójától. —

Egy, a szászországi Zwickauból érkező *szükszavú jelentés* arról számol be, hogy egy magyar származású gyáros, Plennert Ádám, Neustädtelben, saját gyárában öngyilkos lett. Ez a hír az első pillanatban egy jelentéktelen ember jelentéktelen tragédiájának impresszióját kelti, de valójában érdekes és nem mindennapi embernek eddig még eléggé fel nem derített öngyilkossága. Ez az öngyilkosság már csak azért is számot tarthat a fokozottabb érdeklődésre, mert Plennert Ádám egyike volt azoknak a magyaroknak, akik a *gazdaságilag legnehezebb időkben csináltak nagy karriert* és éppen ezért az öngyilkosság gazdasági okokkal nem magyarázható.

Plennert Ádám 1925 júniusában távozott Budapestre. Egészen eddig az időpontra évek óta egy Rózsautcai proletárházban lakott, ahol *nem is abertől, hanem csak ágyaráj volt és az ágyon, amelyet bérelt, nem is egyedül, hanem harmadmagával aludt*. Szinte leírhatatlan nyomorban volt, mikor a rózsautcai háza került. Ebben az időben egy *művészi munkája díszterítőn dolgozott, melyet saját kezével állított elő és házról-házra járva, adott el*. Mikor látta, hogy a terítők elég nagy kelendőségnek örvendenek, sógorát is megtanította a rámanvarrott díszterítők előállítására és ez időtől fogva együtt laktak és együtt is dolgoztak. A viszonyok azonban egyre rosszabbak lettek, úgyhogy

Plennert Ádám, aki hat nyelven beszélt, elhatározta, hogy *külföldre utazik és értékesíteni fogja találmányát*.

Pénze azonban nem volt ahhoz, hogy *külföldre utazzon és így kénytelen volt minden holmiját eladogatni szállásadónőjénél 80 pengő fejében, hogy saját és sógora vasúti költségeit fedezni tudja*.

Plennert Ádám utja Romániába vezetett, ahol ugyancsak rettenetes nélkülözések között kezdett el dolgozni. Az üzlet azonban egyre jobban és jobban ment, úgyhogy mikor működésének színhelyét Bulgáriába tette át, már *jelentékeny tőkét* volt. Bulgáriában még nagyobb sikerrel dolgozott s midőn

párhónapos bulgáriai tartózkodás után Törökországban próbálkozott, már annyi tőkét vitt magával, hogy Konstantinápolyban elég jelentékeny műhelyt rendezett be.

Mintegy másfél esztendőig dolgozott Plennert Ádám és sógora Konstantinápolyban és vagyonának legjelentősebb részét itt szerezte. Konstantinápolyban már munkásokkal dolgozott és *nemcsak díszterítőket, hanem játékkártyát és egyéb művészi kiuteltűt* is, hanem *játékkártyát és egyéb művészi kiuteltűt* is, hanem *játékkártyát és egyéb művészi kiuteltűt* is.

Mikor már az ügyvezetett milliomosokhoz tartozott vagyonára szerint, rájött, hogy *nem kispari, hanem gyárüzemi alapon kell dolgoznia* ahhoz,

hogy vagyonát és jelentőségét megsokszorozza. Konstantinápolyból tehát Németországba utazott, ahol

a szászországi Neustädtelben telepedett le és *nagy gyárat rendezett be, amely jütékkártyák és díszmunkák előállításával foglalkozott*.

Közvetlenül a gyár megalapítása után Plennert Ádám megjelent Budapesten. Itt először a Párisi Áruházal tárgyalt, amely átvette gyártmányainak magyarországi vezérképiseletét. Plennert Ádám azonban nem feledkezett meg arról sem, hogy 80 pengő adóssággal és holmijainak hátrahagyásával utazott el Budapestre. Elment tehát megégyeszer a rózsautcai proletárdobba, *szállásadónőjét gazdagon megajándékozta és elbeszélte életének változatos történetét*.

Plennert Ádám, mikor Budapesten mint ágyaráj nyomorgott, egy kis tizeszendős fiút vett magához. Szállásadónőjének azt mondta, hogy ez a gyerek az első házasságából származott kislány, később azonban elbeszélte, hogy a *fiú az ő törvénytelen gyermeke*, akinek anyja már régebben elhagyta őt. Mikor két évvel ezelőtt legutoljára Pesten járt, panaszkodott, hogy

a *törvénytelen gyermek anyja, mióta tudomást szerzett arról, hogy nagy vagyon szerzett, állandóan sarkában van és egyre nagyobb pénzüsségeket követel tőle.*

Az egykori szerető először csak zsaroló levelekkel igyekezett pénzt szerezni Plennertől, később, mikor a levelek gyáryrésze eredménytelen maradt, *személyesen is ellátogatott Neustädtelbe*, hogy nagyobb összegek fizetésére bírja törvénytelen gyermekének apját. Plennertnek ez a látogatás főleg azért volt kellemetlen, mert még fiatal ember lévén, *nőszülni készült s annak a ténynek kitudódása, hogy a vele levő gyermek nem törvényes, hanem törvénytelen, kisebbsajta társadalmi botrányt idézett elő Neustädtelben*.

Plennert Ádám vagyonai helyzete egészen a legutóbbi időkig változatlanul jó volt, sőt vállalkozását a gazdasági válság kevésbé érintette. Így tehát szó sem lehet arról, hogy öngyilkosságát anyagi okok idézték elő. Nagyon valószínű tehát, hogy a tragédia előidéző okai között nem utolsósorban említendő meg az *állandó rettegés*, amelyben egykori barátjának fenyegető magatartása és állandó zsarolásai miatt élt.

Az első reggeli postával megkapja lakásán a REGGELI UJSÁG-ot, ha előfizet egy negyedévre 2.80 pengőért

Miért nem fogadhatja Imaoka Dzsucsiro, Budapest „japán professzora” a japán császár öccsét?

Nyolc éve ingyen lakik Imaoka Budapesten — Baráthos-Balogh Benedek igazgató leleplezése Imaokáról

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Kedden délelőtt érkezik Budapestre Takamatsu japán császári herceg, az uralkodónak az öccse és ugyancsak vele jön Kikuko hercegnő, a felesége is. A hercegi párt tizenegy tagú kíséret követi európai útján és fogadására nemcsak a magyar külügyminisztérium készült fel, hanem résztvesznek azok a magyar társadalmi egyesületek is az egyes ünnepeken, amelyek Japánnal összeköttetésben állnak.

Horthy Miklós kormányzó kedden délben két órakor fogadja a japáni herceget és a látogatást délután négy órakor viszonzza a herceg Dunapalota-szállóbeli lakásán. Utána a Magyar-Nippon Társaság és a Turáni Társaság tagjai tisztelegnek a hercegnél.

Szerdán Bethlen István miniszterelnök rendez a számára estélyt, amelyre kétszáz vendég hivatalos és a herceg csütörtökön háromnegyed kettőkor utazik a Keleti-pályaudvarról Bécsbe.

A herceg érkezésével kapcsolatosan újból felbukkant Imaoka Dzsucsiro neve, aki ugy szerepel, mintha a fogadtatás előkészítésében része volna. A fogadtatást pedig Ktyosht Nagai, a Budapesten is akkreditált bécsi japán követ végzi, aki vasárnap este érkezett meg Bécsből Budapestre és a Dunapalotában szállt meg.

Imaoka Dzsucsiro az elmúlt héten tényleg jelentkezett a külügyminisztériumban, azonban onnan elutasították s az elutasítás nem véletlenül történt.

Imaoka ugyanis nyolc év óta, amióta Budapesten tartózkodik, minden alkalommal szereti magát úgy feltüntetni, mintha hivatalos, vagy legalább is félhivatalos személyiség volna. Pedig nem az.

Imaoka Dzsucsiro „professzor ur” diák,

akinek budapesti szerepléséről legfőbb ideje felhívni a keleti titokzatosság fátylát.

Imaokát 1922-ben Baráthosi Balogh Benedek, a Turáni Társaság ügyvezető alelnöke hozta Budapestre, azóta azonban többször alaposan megbánta.

Imaoka mint csábító

Már Japánban, amikor egy alkalommal több mint két napot dolgozott egyfolytában Baráthosi Balogh Benedek, a kiváló orientalista és utána, amint maga Baráthosi mondja, „nyakelvágható álomba merült”.

Imaoka elesalta Baráthosi Balogh Benedek fiát a japán világszépekhez és az asztalon hagyt pénzből pótolta a „muri” költségeit.

Ezt a bravurstíliát csak később tudtam meg és diákkomat azzal bocsátottam el szolgálatomból — írja egy könyvében Baráthosi Balogh —, hogy sajnálom az ismeretséget és ha odahaza lennék, drágán fizetné meg serdülő fiam elcsábítását, itt azonban hallgatnom kellett, mert a japánnak mindig igaza van az idegennel szemben.

Később Baráthosi megbocsátott Imaokának s mégis Pestre hozta.

Sehol sem tanár Imaoka Dzsucsiro

Imaoka Dzsucsirót, akinek kis sárga alakja hol szerkesztőségekben, hol minisztériumok folyosóin tűnik fel, a városban mindenki professzornak szólítja. Aki elhagyja ezt a titulust, arra Imaoka megharagszik. Pedig Imaoka Tokióban csupán az idegen nyelviskolát végezte el és ez az iskola még csak a császári tudományegyetem hallgatására sem jogosítja fel tanítványait. Imaoka tehát azért jött tulajdonképpen Magyarországra, hogy beiratkozhasék az egyetemre. Sikertelen is neki, noha ugyanezt nem sikerült elérni Tojamával, a japán kultuszminiszter fiával, akinek ugyanennyi a képesítése és aki szintén járt Budapesten.

Cholnoky Jenő professzor szemináriumait látogatta Imaoka, ez az egyetlen egyetemi funk-

ciója és saját maga is elismerte, hogy ezideig semmiféle vizsgát sem tett le.

Imaoka könyvet ír

Imaoka „professzor” ur, a kis sárga szellemi üveggyöngyűs mégis a szerencse kegyeltje. Cikkeket ír, felolvasásokat tart, azonban elérkezett az ideje annak, hogy megtudják a hatóságok, van-e Imaokának munkavállalási engedélye és fizet-e valamilyen adót jövedelmel után?

Imaoka Tokióban a szocialista diákmozgalmak egyik vezetője volt, Budapesten azonban átpártolt a turáni eszmékhez, ami jó üzletnek bizonyult számára és elérte azt, ami sok magyar írónak elérhetetlen álma, hogy könyvet adott ki „Uj Nippon” címmel.

A könyvben éretlen kritikával megy neki a mi állapotainknak és alattomban megmarja azt a népet, amely nyolc éve ad már neki hazát és kenyert.

„Nem elég — mondja Baráthosi Balogh Benedek, aki könyvének egy külön fejezetét szánja Imaoka tanár ur multjának felderítésére —, hogy nemzeti érzésünket, tisztességünket, büszkeségünket és kulturánkat lgyeekszik megtépzni, hanem galád módon neklmegy a magyar asszony tisztességének, nekimegy keresztény hitünknek és ravasz és síma alattomosággal kikezdi a keresztény erkölcsi világtérfogást.”

A magyar vendégszeretet — és a libalába

A már elhunyt Desseffy István miniszteri tanácsos szemrehányást tett Baráthosi Balogh Benedeknek, amiért a kis Japán diákot Magyarországra hozta és érvényesítéshez segítette, mert hiszen Imaokát Magyarországra Baráthosi személyes felelősségére bocsátották be. Azóta Imaoka meg is hállta Baráthosi szívességét. Baráthosi egy alkalommal vacsorát adott és Imaoka a vendégszeretetről írva, az egyik lapban kifigurázta Baráthosiekat azzal, hogy amíg a vendéglátó gazda kövér libacombot evett, addig neki a libának csak a száraz lába jutott.

Igaz, hogy lábat evett Imaoka, de hát az rizses liba volt és Imaoka japán szokás szerint inkább a nemzeti eledellel körített husból vett, mint a nehéz sült libából.

Akkoriban melege lett az esettől Imaoka tanár urnak, azonban kis Japán legyezőjével lehűtötte magát. Semmi baja sem történt és nyugodtan lakott tovább az Egyetemi Kórházak Diákotthonában, az Utóli-ut 22. szám alatt,

ahol az ingyenlakáson kívül ingyen kapja a fűtést és a világítást.

Imaoka és az autogrammok

Még Japánban történt, hogy Imaoka, a kis diák lemásolta Tagán alezredesnek egy hosszabb tanulmányát, amelyet az alezredes az orosz uralom alatt élő mohamedán népekről írt. A tanulmányt Tagán alezredes az egyik legnagyobb japán napilap felszólítására írta és csodák-csodája, ugyanoda állított be Imaoka is — a lemásolt cikket. Nagy volt a megrökönyödés, hogy tulajdonképpen ki írta a cikket, de nem csináltak belőle káoszt. Pesten más dolgok történtek. A kis hiu japán szeret szerepelni a nyilvánosság előtt és legutoljára a Steinhardt-mulatóban — autogrammkat osztogatott. Érdekes, hogy ez az autogramm azonos szöveggel azzal, amelyet Harada, a világhírű japán teniszbajnok küldött tisztelőinek. Amikor ugyanis a Davis Cup-versenyt a Margitszigeten rendezték, autogrammkat kértek Imaoka útján a japán bajnoktól. Imaoka azonban a saját autogrammjait osztogatta. Ugyancsak Imaoka japán aláírása jelent meg az elmúlt héten az egyik nagy napilapban, pedig Imaokától a császár öccsének autogrammját kérték. (Meg jó, hogy mi is tudunk japánul. A szerk.)

Mit ír Babits Mihály felesége Imaoka könyvéről

1929-ben jelent meg Imaoka könyve, az Uj Nippon s utána minden szerkesztőségbe levelet

küldött a kis Japán, amelyben bucsut vesz Magyarországtól, azzal az ígérettel, hogy majd ró-lunk is könyvet ír. Kár lenne.

Mert hát miképpen is fog írni a magyarokról és keresztény voltunkról Japánban, amikor így mert írni itt és akkor, amikor még magyar kenyeret evett.

Babits Mihály felesége, Török Sophie a Nyugatban írt kritikát a könyvről. «Elemezhetetlen mű-faj ez a könyv — írja —, Japán dicsérete és Magyarország dicsérete. Hangos frázisok Magyarország tündöklő glóriájáról és csuf, ellentétes, rosszhiszemű jellemzések a magyar társadalmi életéről. Velünk, szegény magyarokkal — mondja továbbiakban Török Sophie kritikája —, sok minden lehetséges és

jó, hogy Imaoka atyallag biztosítja nagyhatalma pártfogását a Népszövetségél.

S noha elszakított területeinket visszaszerezni nem Japán hivatása — idéz a kritika —, azért mégis maga a tudat, hogy Japán van, elég arra, hogy az elnyomott népek erőt merisenek a további küzdelemhez.»

«A könyv azt árulja el, hogy Magyarországból Imaoka a pesti kávéházak világát ismeri a legjobban.»

Erdekesek ezek a megállapítások, annál is inkább, mert aki ismeri Imaokát, csak azon csodál-

TAKAMATSU herceg, a japán császár öccse és felesége, KUKUKO hercegnő, akik kedden érkeznek Budapestre

kozhatik, hogy aki dadogni is alig tud magyarul, hogyan írhatott magyar nyelven könyvet?

Rossz idők várnak Imaoka tanár urra. Legalább is ezt kell következtetni dr. Csekey István professzor előadásából és dr. Hóman Bálint nemzeti muzeumi főigazgató szavaiából. Csekey nagy előadásban bizonyította be, hogy semmi közünk a mongolokhoz és

elhibázott dolog volna bennünket ázsiai népek kinevezni,

pedig Imaoka arra készül, hogy új könyvében Ázsia előrsének tüntesse ki Magyarországot. Hóman Bálint pedig határozottan kijelentette, hogy

nem szabad tovább beszélni turáni politikáról, hanem magyar politikát kell folytatni.

Igy hát a kis Japán rizsevő jobb lesz ha visszatér hazájába, mielőtt a magyar diákok komolyan nem veszik évek óta tartó bucsuzkodását és ki nem tessékeli az ingyen lakásból

KEDD
HÉTFŐ 26 SZERDA 28
27
23

kivétel
Szövetnap
a
Fenyves
árúházban,
hogy
a Fenyves-szövegetek Ön is
megismerje !!

Bármely női & férfiszövet
vásárlásánál:
a kifirefektetés
felet
visszatérítjük
egy
vásárlási
utalvánnyal.

Calvin-ter 7. Vámház-körút 6.

Elutasította a kormányzó Ambrus István, a kétszeres rablógyilkos csendőrőrmester kegyelmi kérvényét

Ambrus István a múlt év elején borzalmas körülmények közt meggyilkolta a szalántai postamesternőt és a nővérét — Mindkét fokon halálra ítélték a gyilkost — A pécsi ügyészség udvarán hajtják végre a halálos ítéletet

Pécs, január 25.

— A Reggeli Ujság kiküldött tudósítójától. —

1930 február 28-án futótűzként terjedt el a híre, hogy ismeretlen tettes borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolta Bodonlos Ilona szalántai postamesternőt és nővérét, Bodonlos Irmát, férjezett Jurovics Józsefnét. A csendőrség nagy apparátussal indította meg a nyomozást, de napokig nem sikerült a tettest elfogni. Közben detektívek is érkeztek a helyszínre, akik kihallgatták mindazokat, akik a gyilkosság időpontjában a ház körül tartózkodtak s ezekből az adatokból azt a következtetést vonták le, hogy

a tettes Ambrus István szalántai csendőrőrmester lehet,

akit március 15-én letartóztattak.

A csendőrőrmester először tagadta a terhére rótt bünelekményt, később azonban a terhelő bizonyítékok alapján megtört és beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy Bodonlos Ilonának hosszú időn keresztül udvarolt s

egy szóváltás volt az oka annak, hogy megölte a postamesternőt és később segítségére siető nővérét is végzett.

Beismerte, hogy Bodonlos Ilona postamesternőt először gyertyatartóval, azután sodrófával és fejszével ütötte, s amikor Jurovics Józsefné is besietett, őt is leütötte, nyakonszurta, azután mindkét nőre rátérdepelt s addig fojtogatta, míg Bodonlos Ilonának összes bordái betörték és a keze alatt ki nem szenvedett a két áldozat, majd

feltörte a pósthivatal pénztárát, ahonnan 1774 pengőt és néhány fillért rabolt el és mielőtt elhagyta volna a helyiséget, a telefonhuzalt is elvágta.

Beismerő vallomása után Ambrus István csendőrőrmestert átkísérték a pécsi ügyészség fogházába. Mialatt a csendőrőrmester a vizsgálati fogságát töltötte a pécsi fogházban, az alatt újabb büncselekményekre jött rá a nyomozóhatóság. Kiderült ugyanis, hogy

1927 december 27-én Ambrus István kifosztotta a bereмени közpénztárát is, ahonnan 1163 pengőt lopott el.

Halálra ítélik a kétszeres rablógyilkos csendőrőrmestert

A pécsi honvédtörvényszék múlt év őszén tárgyalta a kétfoldos gyilkosság, a nyilvános erőszakoskodás és függelékértés büntetével vádolt Ambrus István bűnyegét, aki a főtárgyaláson először azzal védekezett, hogy szerelmi viszonyt folytatott a meggyilkolt Bodonlos Ilonával, később azonban

bevallotta, hogy pénzre volt szüksége és ezért gyilkolta meg a postamesternőt.

A nővérével pedig azért végzett, mert attól félt, hogy rá fog vallani. A pécsi honvédtörvényszék a vádlottnak ezt a védekezését nem tekintette enyhítő körülménynek; ezzel szemben súlyosbítónak vette a bűnhalmazatot, valamint azt, hogy a vádlott két, magával tehetetlen öreg nőt gyilkolt meg, továbbá azt, hogy cselekményét éppen mint a rendfenntartásnak és a közbiztonságra szolgáló esendőrség tagja, őrmestere követte el és ezért

kötél általi halálra ítélt.

A legfelsőbb honvédtörvényszék is helybenhagyta Ambrus halálos ítéletét

Ez ellen az ítélet ellen az elítelt semmisségi panasszal élt és így került fel az ügy a legfelsőbb honvédtörvényszékhez. A honvédtörvényszék múlt év december 12-én tárgyalta Bartha altábornagy elnöklésével Ambrus István bűnyegét és a perbeszédék elhangzása után a legfelsőbb honvédtörvényszék kihirdette ítéletét, mely szerint

elutasította a védelem által bejelentett semmisségi panaszt s ezzel jogerőre emelte Ambrus István halálbüntetését.

Az elítelt kegyelmi kérvényt terjesztett a kormányzó elé

Országszerte nagy érdeklődés kísérte Ambrus István bűnperének főtárgyalását és a halálos ítélet ugyaszólván percek alatt terjedt el a fővárosban és a vidéken. Ambrus István összeroppanva hallgatta végig a halálos ítélet

kihirdetését és attól az időtől fogva ugyaszólván alig érintkezik valakivel. Ítélethirdetés után ugyanis a gyilkos csendőrőrmestert vizsgaszállították a pécsi honvédtörvényszék fogházába, s ott első dolga volt, hogy magához kérésse az első fokon eljáró védőjét, dr. Frankó Zoltán pécsi ügyvédet, akit arra kért fel, hogy szerkesztesse egy kegyelmi kérvényt és azt nyujtsa be a kabinetirodán keresztül a kormányzóhoz. Frankó Zoltán dr. meg is írta a kérvényt, amelyet kellőképpen megokolt és azt felterjesztette a kormányzóhoz.

A kormányzó elutasította Ambrus kegyelmi kérvényét

Vasárnap délelőtt híre terjedt Pécsen, hogy a kormányzó elutasította Ambrus István halálraírtelt kegyelmi kérvényét.

A Reggeli Ujság munkatársa illetékes helyen érdeklődve azt az értesítést kapta, hogy

a kormányzó valóban elutasította Ambrus kérését, mert nem találta megokolva a kegyelmi kérvényt.

Ezzel a halálos ítélet jogerőre emelkedett, de Ambrus előtt csak előreláthatólag csütörtökön hrde ti ki dr. Kucha Imre alezredes-hadbíró az elutasító végzést, mert a katonai büntető perrendtartás szerint a halálos ítélet kihirdetésétől számított 24 óra belül végre kell hajtani az ítéletet, és pedig megfelelő előkészületeket igényel, úgy hogy emiatt kérik most a kormányzói határozatnak Ambrus István előtt való felolvasása.

Vasárnap délelőtt a negyedik számú m. kir. honvédsendőrkerület magasrangú funkcionáriusai hivatalból érdeklődtek a pécsi honvédtörvényszékben abban az irányban, hogy az épület, illetve annak udvara megfelel-e a követelményeknek. Miután hivatalosan azt az értesítést kapták, hogy a pécsi honvédtörvényszék fogházának az udvarán nem lehet végrehajtani a halálos ítéletet — értesülésünk szerint —, úgy döntöttek, hogy

Ambrus István a pécsi (polgári) kir. ügyészség fogházudvarán akasztják fel.

Ez az aktus azonban nagyobb előkészületeket igényel: értesíteni kell az állami ítéletvégrehajtót, Kozarek Antalt és segédeit, akiknek össze kell ácsolni a bitófát, hogy kellő időben rendelkezésre álljon a legfelsőbb földi igazságszolgáltatásnak. Így tehát Ambrus István előreláthatólag csütörtökön szállítják át a kir. ügyészség fogházában berendezett siralomházba és ott adják tudtára, hogy a kormányzó megtagadta a kegyelmet.

Csütörtököt és a rákövetkező éjszakát Ambrus István a siralomházban fogja tölteni, pénteken, a kor reggeli órákban pedig a halálos ítéletet végrehajtásánál szokásos félzászlóaljnyi sorkatonaság négyzögében számot fog adni földi büneit.

Az akasztás iránt Pécsen rendkívül nagy az érdeklődés és már ezideig is számtalan érdeklődő jelentkezett Kucha Imre alezredes-hadbírónál belépőjegyekért, de a hatóság csak — a hivatalos személyeken kívül — sajtójegyeket ad ki korlátolt mennyiségben. (k. j.)

GANDHIT szabadonbocsátották

Delhi, január 25.

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Az indiai alkirály elrendelte Gandhi és a pániindial értekezlet munkabizottsága letartóztatásban lévő tagjainak szabadlábrahelyezését. Megszüntette egyuttal a bizottság ellen elrendelt törvénykivívó állapotot. Ez az intézkedés a londoni „kerekasztal“-konferencia folyamán. Gandhi múlt év május 5-én került letartóztatásba, mert a sómonopólium ellen indított küzdelemben vezérszerepet vállalt. További politikai magatartása elé nagy érdeklődéssel tekintenek

Egy most hazaérkezett orosz hadifogoly szerint ezernél több magyar rab él a Fekete- tenger egy névtelen szigetén

Szenyák István debreceni fogoly bejelentése alapján a külügyminisztérium megindítja a vizsgálatot Fábán Béla az orosz fogságban szinylódó magyarokról

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Egy csupa rongy, fáradt, öreg ember jelentkezett néhány nappal ezelőtt a debreceni rendőrségen. Szenyák István volt debreceni földműves, 1916 óta orosz hadifogoly jött tisztelettel szállást és kenyeret kért, miután már sehogyan sem találja a városban egykori családtagjait.

Szenyák István elmondotta, hogy 1916-ban esett orosz hadifogságba Ucsesnél. Végigjárta a magyar hadifoglyok ismert kálváriáját, barakkjait, hetekig tartó utazásokon, hajszakon keresztül. Aztán egy orosz nagybirtokra került, mint gazdasági munkás, ahol egészen a forradalmakig úgy ahogy nyugodt élete volt. A forradalom elején Moszkvába vitték és

felszólították, hogy lépjen be a vörös hadseregbe.

Szenyák sok magyar társával együtt hónapokig vergődött Moszkvában, hogy egérutat találjon a vörös hadsereg sorából.

Az oroszok azonban csakhamar rájöttek a volt hadifoglyok machinációjára és

Szenyák István több ezer társával együtt deportálták.

Igy került a debreceni parasztfu a Fekete-tenger egy sivér szigetére, amelynek nevét soha nem tudhatta meg.

Ezen a névtelen szigeten, a volt fogoly elbeszélése szerint,

állati sorban él még ma is ezernél több magyar ember.

Majdnem kivétel nélkül nehéz, megerőltető földvagy bányamunkát végeznek — minden pénzbeni ellenszolgáltatás nélkül. Az orosz katonai hatóság csupán ételmezésükről és szállásukról gondoskodik, ami azonban a legelképzhetetlenebb

nyomort, állandó ragályok pusztítását és a meghusult szőkési kísérletek sorát jelenti a gyakorlatban.

Az oroszok a foglyok előtt a sziget nevét gondosan eltitkolják, hogy ha netán egynék mégis sikerül valamelyik kulturországba menekülnie, ne árulhassa el a „hivatalos titkot“.

A szigetről való szökés, majdnem minden esetben egyet jelent a biztos pusztulással. Vagy a sziget katonai őrsége lövi agyon a menekülő, vagy pedig az ismeretlen, hosszú uton éri utól a halál

Minden szinylésznő

Morisson szőrte lenítő Depillátort használ, mert az teljesen ártalmatlan, kifünő az illata és hatása gyors

az egyébként is legyengült szervezetű, időközönként foglyot.

Szenyák Istvának három társával együtt mégis sikerült 1930 őszén megszöknie.

Éjszaka elérte az oroszok hajóját, amely a sziget lakóinak életmizert szállított. Egy keserves s viharos tengeri út befejeztével értek partra a tízenegy éve deportált magyarok s több hónapi gyaloglás, utazás után érkeztek meg Moszkvába. Moszkvából aztán elszántan folytatták utjukat az orosz-román határig, ahol a volt hadifoglyok szétöltak. Hármán közülük ugyanis erdélyiek voltak, Szenyák pedig folytatta útját Debrecen felé. Itt kiderült, hogy a szerencsétlen ember

családja közben meghalt, kis fiúját rokonai között szétosztották, miután őt már esztendőkkél ezelőtt holtán nyilvánították.

A volt hadifogoly elbeszéléséről hivatalos jegyzőkönyv készült, amelyet — értesülésünk szerint — a külügyminisztérium illetékes osztályán vizsgáltnak felül,

hogy megtegyék a szükséges lépéseket Szenyák adatainak megállapítására.

Ez az eset, amely Debrecenben érhető felhűnést és izgalmat keltett, ma már tehát a hivatalos szerveket is foglalkoztatja. Ez ügyben megkérdeztük

Fábán Béla országgyűlési képviselőt,

mint az orosz hadifogolykérdés egyik legalapabb ismerőjét, aki a Reggeli Ujság-nak a következőket mondotta:

— Teljesen hihető, amit ez a debreceni volt hadifogoly beszél. Tudomásom szerint

a másik póluson, a Jeges-tenger Szolovjev-szigetein szinylódnak még mindig hasonló sorban volt magyar hadifoglyok.

Megdöbbentő, de, sajnos, hihető, amit Szenyák a hatóságoknak elmondott. Szétszórtan még mindig sok ezer magyar fogoly él orosz földön. Legutóbb például a kínai-orosz harcok idején, a Mandzsuriaiban élő volt magyar hadifoglyokat — akiknek legtöbbször prémvádszállattal foglalkozik — szintén belekényszerítették a vörös hadsereg sorába. Ezek a szerencsétlen emberek

a határfőzredekbe kerültek.

Egyébként a vladivosztoiki halászköz között is sok magyar fu van, ezekről sem kapunk hírt. Ugyanígy könnyen lehet, hogy a Fekete-tenger egy szigetén, amelynek nevét sem tudják a deportáltak, — tengenek még mindig volt magyar hadifoglyok, akik eddig nem tudtak menekülni.

Súlyos baleset érte a fedett- uszodában Kovács Ferenc műugróbajnokot

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Kovács Ferenc 24 esztendő műugróbajnokot súlyos baleset érte a fedett uszodában vasárnap délután. A kor délutáni órákban Kovács Ferenc több társával együtt a fedett uszodában teniszt. Ő is és társai is egymásután mutatják be a leggyönyörűbb ugrásokat, Kovács Ferenc állt megint az ugródeszkához, hogy egy ugynevezett duplasaltós fejest mutasson be,

amikor ugrásközben elvesztette egyensúlyát és nekivágódott az alsó ugródeszka szélének.

Kovács Ferenc eszméletlenül zuhant a medencébe, azonban a parton állók azonnal észrevették, hogy baleset tört, segítségére siettek a fiatal embernek, s kiemelték a vízből.

A helyszínre hívott mentők Kovács Ferencet agyrázkódással súlyos állapotban a Szent István-kórházba szállították.

A baleset minden bizonnyal azért következett be, mert Kovács Ferenc, aki egyébként igen tehetséges ugró, az ugráshoz szükséges tendületet rosszul számította ki.

A Nemzeti Radikális Párt első országos párt- értekezlete

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Nemzeti Radikális Párt a minap este tartotta első országos pártértekezletét, amelyen a polgári és munkásszövetség szövetség mellett mellett elsőször szerepeltek a párt földművesosztály szövetségének képviselői. A nagyarányú pártértekezlet tartalmi jelentőség szempontjából iránymutató politikai elindulás volt. Az országos pártértekezlet résztvevői szufolágis megtöltötték a párt helyiség nagy előadóit termét. A társadalom minden rétegéből és az ország minden részéből láttunk híveket.

Az értekezleten Demjén István pártvezetőségi tag elnököl. Az elnöki megnyitó után vitéz Bajcsy-Zsilinszky Endre mondotta el nagy érdeklődéssel várt beszédét. Hangsúlyozta, hogy a nemzeti radikális párt nem a falusi nép egységének megbontására törekszik. A kormányzatnak látnia kell, hogy a mi törekvésünk csak az lehet, hogy a kormány mögött nem álló és oda be nem szervezhető elkeseredett falusi népet becsületes magyar nemzeti irányba vigyük. Az értekezlet további folyamán a vidék küldöttjei szólaltak fel. Groh József Esztergom nevében, Hajnóczky Sándor dr. tanár Szeged nevében szólt. Fejtegetését a hatóság zajos megjelenezte, majd ezután Illésy Gábor, a Berégmegyei kisgazdapárt küldötte fejtegette ki a párt álláspontját.

A nagyszerű és népes pártértekezletet vacsora követte. Amilyen rendkívül sokan jelentek meg. Bajcsy-Zsilinszky Endre, a vacsora szónoka, üdvözölte a párt vidéki tagjait és örömet fejezte ki azon, hogy a párt három osztályát együttesen fűzőzheli.

Sekeres István dr., a Kereszténypárt volt képviselőjelöltje, gróf Zichy Jánossal való harcai miatt kilép a katolikus egyházból

A nyomorgó Zichy-örökösök jogi képviselőjének levele Ortway Rezső lipótvárosi plébánoshoz — Mi van a harmincmillió pengős Zichy-hagyatéki per kulisszái mögött

A Reggeli Ujság tudósítójától. — Az az esztendőök óta tartó elkeseredett harc, amely a 38.000 holdas csehszlovákiai Zichy-hagyatéki körül keletkezett, most ért a döntő útközethez, mikor harmincöt elszegényedett, nagyrészt kenyér nélkül tengődő Zichy gróf áll szemben a mammutvagyonhoz jutott négy Zichy-örökösrel és a vagyon ügygondnokával, Zichy János gróf felsőházi taggal, a Katolikus Népszövetség elnökövel.

A per előzményei nagyrészt ismeretesek. A Zichy-család 1924-ben 38.000 hold prima termőföldet, vagyont érő kastélyokat, majorokat, fürdőket örökölt Csehszlovákiában.

Ehhez a földtengerhez tartozik többi között a híres Málnapatak-fürdő, a törökök ostromolta di-vényi várkastély, a romantikus Kékkővár, amelynek történetét Mikszáth írta meg, a szégyi várkastély, két fürdőszalon, szeszgyár és tizenhét major.

Harminckilenc Zichy várományos harca az örökségért

A krózi vágyra harminckilenc Zichy várt. Harmincötöt, közülük éppen a legszegényebbeket, keserű és váratlan meglepetés ért 1925 májusában, amikor

gróf Zichy Tivadar, a monarchia volt orosz nagykövete, Ágost, Béla és Henrik grófok Besztercebányán megcsinálták a felosztási szerződést.

Ezt a szerződést, amely négy Zichynek juttatott minden vagyont és kincset,

gróf Zichy János, mint a várományosok gondnoka, is aláírta. A kincses földtengerből huszonhátezer hold Zichy István grófnak jutott, hatézer hold gróf Keglevich Istvánnak, kétezer hold Zichy László grófnak és négyezer hold ill. Zichy Tivadar grófnak.

A harmincöt örökségből kipotlyant Zichyt pedig, miután felcsudott az első meglepetésből, pert indított a vagyonfelosztás miatt. Az ügyek vi-elére Sekeres István dr. pesti ügyvédet kérték fel, aki maga is aktív résztvevett annak idején Zichy János gróf mellett a magyarországi katolikus moz-galmakban, sőt 1922-ben a Kereszténypárt hivata-lós képviselőjelöltje is volt Budapesten.

A „szegény-Zichyek” ügyvédje az ügyek ismerete után,

nyílt harcot hirdetett Zichy János gróf ellen.

Ugy érezte, hogy a Zichy-vagyon felosztásával harmincöt családotagot olyan súlyos sérelem ért, amelyet meg kell torolni. És egy harcos ember fanatizmusával, szinte már azonosítva magát a va-gyonból kimaradt Zichyekkel, a perek és vádak egész légtérjét indította el a legutóbbi esztendőök alatt.

A „szegény Zichyek” ügyvédjének harca Zichy János gróffal szemben

Ennek a harcnak egyik legnevezetesebb etapja volt, mikor Sekeres István dr. Zichy János grófot feljelentette a Nemzeti Kaszinónál. Többoldalas le-velében

súlyos vádakot emelt a Katolikus Népszövetsé-g elnöke ellen.

Többi között azzal vádolta Zichy János grófot, hogy az,

mint a várományosok gondnoka, a csehszlo-vákiai szerződés aláírásával elősegítette sok szegény rokonának megkárosítását,

aláírt egy szerződést a gondnokokat nevében, azok beleegyezése és tudta nélkül, amelynek alap-ján azután a harminc millió pengős értékű vagyont négy módos családotag, gróf Zichy Tivadar, gróf Keglevich Istvánné, gróf Keglevich László és Ist-ván kezébe került.

A Nemzeti Kaszinó — mint ismeretes — „kiadta az ügyet” és Zichy János grófot utasította, hogy vegyen elégtételt a súlyos vádakért. Így került ez az ügy néhány nappal ezelőtt Avedik Félix, a bu-dapesti járásbíróság elnöke elé, aki igazalmas és sok részletében szenzációs tárgyalás után,

Sekeres István dr.-t hülyösnek mondotta ki rágalmozás vétségében és ezért háromezer-pengő pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet elhangzása után, amelyet a vádlott ügyvédje megfellebbezett, arisztokrata körökben már sejtették, hogy a Zichy-per rövidesen még újabb meglepetéssel szolgál. Ennek ellenére sem gondolták még a legbeavatottabbak sem arra a lépésre, amelyre a „szegény-Zichyek” ügyvédje és pátrónusa most elhatározta magát.

Sekeres István dr. kijelenti, hogy kilép a katolikus egyházból

Sekeres István dr. ugyanis tegnap a következő levelet intézte Ortway Rezső római katolikus plébánoshoz, egykori jegyvertársához, a katolikus mozgalmakban:

„A gróf Zichy-család közismert peres ügyében tapasztalt szomorú és a keresztény érzséssel össze nem egyeztethető jelenségek, az ezen ügyekből főleg katolikus részből engem ért súlyos támadások és az egész vonalon tapasztalt gyűlölet megrendítették bennem a katolikus igazságérzésben veletl hitet. Ezért

levonom a konzekvenenciát és a római ka-tolikus egyház kötelekéből kilépek.

Ezen elhatározásom súlyát, kétségbeesésem nagyságát csak az tudja megmérni, aki ismer és tudja, hogy ez nálam mit jelent. Nem kell bőven fejtegetnem, hogy katolikus szempontból ki voltam.

Milyen hűségesen és harciasan állottam mindig helyt vallási ügyekben,

azért soha nem kaptam és nem számítottam anyagi előnyökre. Mennyi kellemetlenségek, támadásnak voltam kitéve éppen harcias kereszténységem miatt s ebben soha nem kaptam segítséget.

S most azok, akiknek közös érdekében szert-vedtem el a sok kellemetlenséget, elvesztik tő-lem az erkölcsi tőkét is, ami még a felekezeti okokból keletkezett harcokban megmaradt. A törvény szerinti tanúsítványért először ja-nuár 26-án, délelőltől 11 órákor fogok meg-jelenni.

Kiváló üsztelettel
Dr. Sekeres István

Az ismeret-pesti ügyvédnek és sokat szerepelt keresztény képviselőjelöltnek lépése érthető fel-tűnést keltett katolikus körökben. Maga Sekeres István dr. azonban nem akar tápot adni felelőt-len híreknek s

vératlan lépését a következőkkel indokolja:

— Tény, hogy ki akarok lépni a római katoli-kus egyház kötelekéből, mert annak egyik kiváló vezető tagjával, gróf Zichy Jánossal olyan éles ellentétbe kerültem, amelyeket már nem lehet áthidalni. Lehetetlennek tartom, hogy éppen Zichy János gróf fedezze azt a lényt, hogy egy óriási családi vagyont négy családtag kapjon meg és a család harmincöt szegény tagja pedig nagyrészt kegyelemkenyéren éljen. Az ellenem le-folytatott rágalmozási perben állítottam, hogy gróf Zichy János a vagyon felosztásáról szóló szerződést a várományosok nevében tudomásul vette és

aláírta, anélkül, hogy erre az érdekeltektől felhatalmazást kért, vagy kapott volna.

— Talán elég, ha megemlítem, hogy maga az árvaszék sem hagyta jóvá ezt a szerződést, mikor tizenhárom kiskorú Zichy-ről volt szó

s megállapította, hogy ez még akkor is érvény-telen lenne, ha a joglemondó szerződést esetleg valamelyik árvaszék jóvá is hagyta. A tárgyalá-son nemcsak én, de a kihallgatott gróf Zichy Ra-fael, Géza, Miklós, Imre, Rezső, Manó és Ödön is igazolták, hogy a Besztercebányán lefolytatott vagyonfelosztási eljárásról nem tudtak s arról öket Zichy János gróf nem értesítette. A szerző-désről tehát ezek szerint

a négy vagyonhoz jutott Zichy-örökösön és Zichy János grófnak kívül a harmincöt ugyan-csak érdekelt Zichynek sejtelve sem volt.

— Hiszen a cseh hivatalos lapot ezek az Európa minden részében szétszóródott, anyagi gondokkal küzdő Zichyek aligha olvashatják.

— Hangsúlyozni kívánom, — folytatja Sekeres

—, hogy mindent a Nemzeti Kaszinónak itt leve-lemben is leszögeztem. Az ellenem megindított rágalmozási per nyilvános tárgyalásán ugyancsak szöbakerültek ezek a dolgok. Meggyőződésem, hogy eskü alatt kihallgatott tanuimmal és a ke-zemben levő iratok tömegével igazoltam állítá-saimat. Ezekután úgy érzem, hogy nem folytat-hatom tovább azt a harcot, amelyet, mint par excellence katolikus érzsű ember, Zichy János gróf egykori híve, folytattam eddig. Kilépek a római katolikus egyházból s ehhez az elhatáro-zásomhoz ragaszkodom.

Nyomorgó Zichyek Európában

Nem érdektelen, hogy Sekeres István dr.-t az egyházból való kilépését bejelentő levél szubjektív szempontjain kívül, milyen motívumok vezették. Sekeres, aki ma már

száz százalékig azonosítja magát a szegény Zichyekkel,

nem tartja összeegyeztethetőnek katolikus jelfogá-sával, hogy harmincöt ezer hold földet négy családotag között osszanak fel. — Zichy János gróf jóváhagyásával — ugyanakkor pedig harmincöt Zichy a magyar arisztokrácia egykori igéretei, alamizsnákon tengődjenek.

Egyik Zichy-lány, a 17 éves Zichy Mária pél-dául

Hollandiában, egy Klausel nevű szegény öz-vegyasszonynál tengődik évek óta kegyelem-kenyéren.

Zichy Hermann gróf órnagyi nyugdíjából él. Gróf Zichy Géza, aki a katonaságnál megrokkant, öt-venszázalékos rokkantsága után járó díjából ver-gődik. Gróf Zichy Imre és Miklós, akik banktiszt-viselőek voltak, a leépítés következtében állás nél-kül vannak, kenyér nélkül. A pesti éjszakai élet-ben népszerű Zichy Tivi tudvalevően vendéglős-nek készül, — ha talál megfelelő tőkés társat. Gróf Zichy Ede Párizsban moziszínész. Gróf Zichy Frigyes özevgye három gyermekével havi négyszáz pengő apánásból él Budapesten.

Csak száz hold fejenként a harmincöt ezer holdas földtengerből és minden Zichynek jutott volna kenyér! Egy hívő, harcos katolikus ember, az igazság Don Quichotteja — úgy látszik nem tudta ezeket a sérelmeket elviselni. Most kiállt a sorból, hogy — mint mondja — harmincöt kol-dus-gróf élen más fronton, új útközetre menjen. (g. i.)

Megválasztották Miss Hungária 1931-et

A győztes Tasnády Fekete Mária másodéves bölcsészethallgató

A Reggeli Ujság tudósítójától. — Mottó: Királyt a Duna jegén, szép ségkirálynőt a Royal-szálló fehér ter-mében lehet a legjobban választani.

Ezen is túl vagyunk. A tőzdekrachnak most már oda se neki, a bécsi tárgyalások is folyhat-nak, ahogy akarnak, mit nekünk fenyegető gabo-

Miss Hungária: Tasnády Fekete Mária

namonopólium: az országnak ismét van szépség-királynője.

Tasnády Fekete Mária az új csillag, bájos, fiatal, pompás növésű urleány, máttól kezdve telekutatáladonos a Balaton partján.

A győzelmet nem adták ölesón, a tülekedés az idén az eddiginél is nagyobb volt. Vasárnap dél-előltől tíz órákor már zsufolóság megtelt a Royal-

szálló egyik terme szőke, barna, vörös és éjfelete jelölttekkel. Szorongnak, drukkolnak szegények, egymást mustrálják. Koronkint néhány újabb ecselevonás az arcon és az ajkon, mert a nagy me-legben ugyancsak olvad a festék. Estélyruhák, kölesönként szimpadi toalettek, egy-két polgári szövetruha. Mindnyájok lábán új cipő. Szülők és rokonok az utcán, az ablak alatt (egyesen tartsd magad, Böské), drukkerek a kapualjban.

A fehér teremben hosszú asztalnál a jury. Irók, művészek, színészek.

Beöthy László, Porzsolt Kálmán, Harsányi Zsolt, Iványi-Grünwald Béla, Lengyel Menyhért, Kisfaludy-Sztróbl Zsigmond, Márton Miksa dr. Sebestyén Károly dr., Ince Sándor, Lányi Dezső, Zádor István, Hatvány Lilly báróné, Horvay János, Góth Sándor, Góthné Kertész Ella, Hermann Lipót és Szép Ernő.

A jury hosszú asztal mögött a fotografusok hada, köröskörül válogatott közönség.

— Kezdjük! — rendelkezik Beöthy és a mel-lékteremből máris belép az első nyolc. Riadtak szegénykék, reszketnek és úgy néznek szét a nagy fényben, mint az arénába rontó... ma, ezt a ha-sonlatot ezuttal mégse szabad használni. Az első fölbotlik a dobogóra, a reflektorok rávágják fény-kévéiket, a kezében reszket a száma és úgy megy végig a szőnyegen, mint egy holdkörös. Gyorsan követik a társnői. Az arcon merev mosoly, a karjukat eltartják a törzstől, a fejüket betanult negédeséggel ingatják és — állnának. A jury némán és mozdulatlanul ül.

Újabb nyolc. Ugyanaz a kép. A jury, mintha nem is élne, pedig némelyik jelölt ugyancsak kö-nyörgő pillantásokat vet a hosszú fehér asztal felé.

— Nem értem — mondja Lengyel Menyhért —, az idén vagy a nők lettek csunyábbak vagy a jury lett szigorubb.

Végrel! A huszonhetes számúnál a magasba emelked-nek a karok, a jelölt bizakodva mosolyog és bol-dogan veszi át a színes cédulát, amely a közép-jutalma jelesít. Azonul gyorsan folyik a sereg-szemle. Góthné Kertész Ella jószívűen minden je-löltre szavaz. A férje meg is feutyegeti:

ÉRTESÍTÉS!

LUCILLUS

GYÓGYFÜRDŐSŐ

a m. kir. Pénzügyminiszterium 61205/1930. számú rendelete alapján előállítva.

A sósfürdők jótékony gyógyító ha-tása bizonyos betegségeknél ré-óta közismert. Mindazon betegségek ese-teiben, amikor a sósfürdő használata javalva van, akár egész kádfürdő, akár csak üttőfürdő készítéséhez, vagy öblítéshez, ajánlatos a M. kir. Sójóvédék rendelkezési szerint a Kristályos Részvénytársaság részé-ről előállított és forgalombahozott gyógycélra szolgáló ezen finomított és illatosított különleges **gyógysót** használni.

1 kg-os eredeti doboz ára
1.- pengő.

Minden gyógyszerárban, drogériá-ban, illatszertárban és fűszerke-reskedésben kapható

Vezérképviselő:
MIHÁLY OTTÓ
gyógyár nagykereskedés
Budapest, VI, Podmaniczky-u. 43
Telefon: Automata 122-44

— Gyere csak haza! Majd adok, ilyen esunya nőre szavazni!?

A láрма nőttön nő. A rendezők hiába próbálnak esendőt teremteni. Hermann Károly, a főrendező, kéréske haját tépi:

— Uram, olyan láрма van, hogy látni nem lehet.

Főként a fotografusok zajognak. Harcolnak minden talpalatnyi helyért, póklábu készülékekkel fölmásznak székre, asztalra, közben szaporán sütögetik a magnéziumport a négy hatalmas reflektor fényében félig megvakult közönség nem nagy öröme.

A forróságban, zsvájban, magnéziumgőzben fáradhatatlanul huznak el a jelöltek. A nagy kavarodásban még siralmasabb az arcuk, pedig most már akad köztük nem egy szép lány is.

A lármában alig hallatszik a főrendező szava: — Jelentem Elnök urnak, hogy a pestlekekkel végeztünk.

— Jöhét a vidék — rendelkezik újra Beöthy László.

Jönnek félenken, szalagosan Pápa, Szolnok, Kaposvár, Pécs, Eger, Sátoraljaujhely, Miskolc, Szentes, Győr, Kalocsa, Tata, Debrecen, Cegléd, Békéscsaba, Berettyóújfalú, Makó, Szeged és Szombathely képviselői.

Ujabb fotografus-sorlúz. Ujabb tolakodás, mustálás, ennek a szeriesnek is vége.

Középdöntő fokozott izgalommal.

Finish:

Az utolsó mérkőzésen kilenc hölgy vesz részt. Öt pesti, négy vidéki. Igazán szépek, fiatalok mind. Az arcuk a láztól piros, most már nem kell festék.

— A jury visszavonul — hirdeti ki az elnök. Tíz perc múlva már érkeznek — hírnökök.

— A harmínchetes! — jelenti az első. A második már névvel szolgál.

— Tasnády Fekete Márta, másodéves bölcsészethallgató.

A hírnökök pontosan dolgoztak, csakugyan a harmínchetes nyert. Már jön is, boldogan mosolygva. A cigány tust huz. Beöthy László üdvözlő és átnyújtja neki a díjat, egy balatoni telekről szóló adománylevelet. Simon Böske széles piros-fehér-zöld szalaggal díszíti őt is, udvarhölgyeit is.

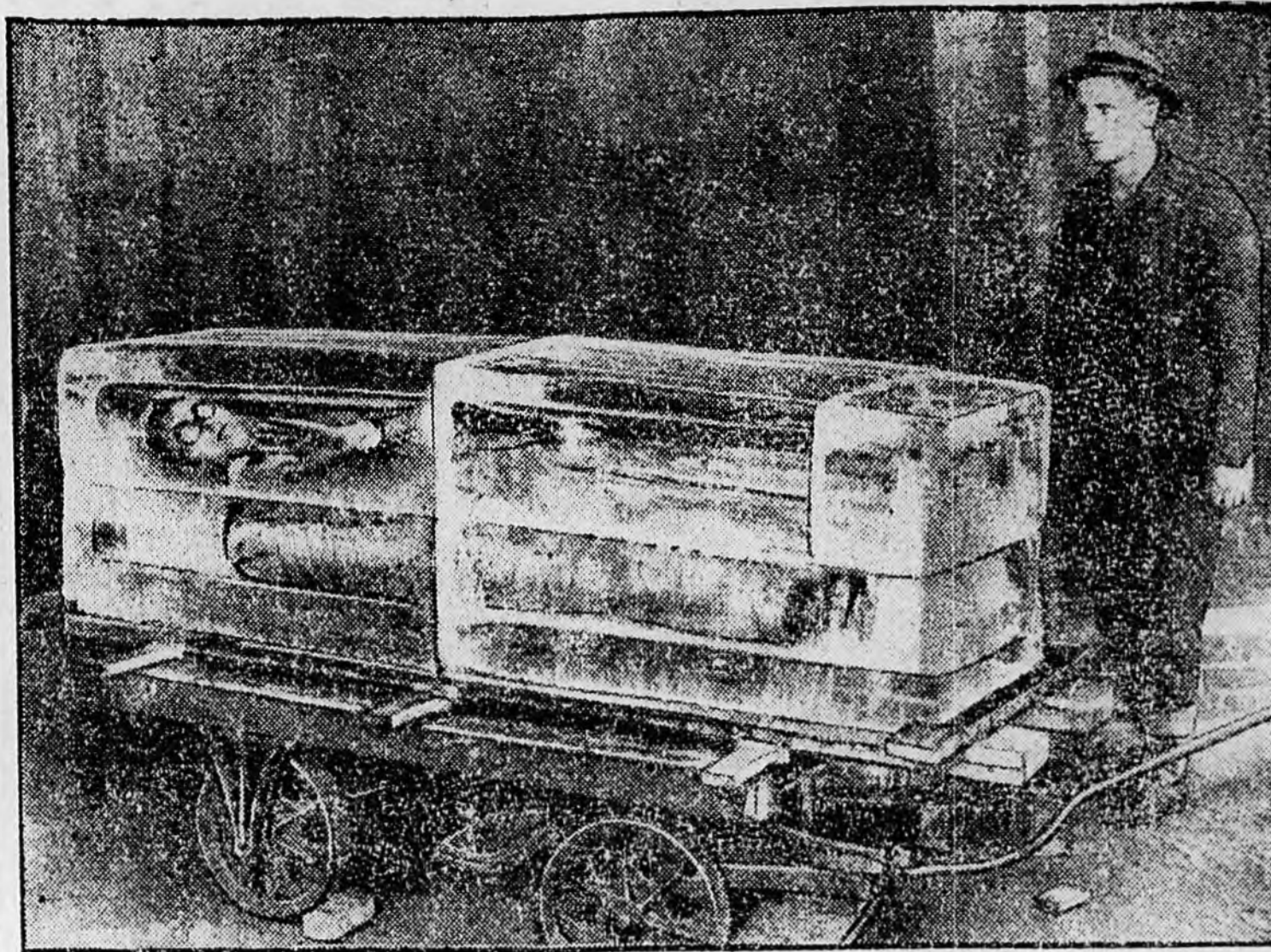
Befejezésül: sajtórohám. A kislány bátran fel az izgalmas és érdekesnél érdekesebb kérdésekre s így kiderül, hogy

édesapja Tasnády Aludár, orvos Ormospusztán.

Tizenkilenc éves, bölcsészethallgató, német és magyar szakos, színésznek nem akar lenni, a film se számíthat rá, férjhezmenésről lehet beszélni, orvos szeretett volna lenni, tehát tanárnő lesz, németül és franciául tud, műkedvelő előadásokon játszott, nem számított a győzelemre, de most örül és egy festőnő barátinője ösztönzésére vett részt a szépségversenyen.

Több kérdés nem lévén, a vitát két óra körül bezárták.

AZ EMBER SOKAT KIBIR

Portlandban (Oregon, Egyesült Államok) egy edzett ember veszélyes kísérletre vállalkozott. Ötven percet töltött egy jégkoporsóban és még csak náthát sem kapott

Pintér százados amnesztiája és a tokaji követ

A közvélemény rehabilitációja

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Bocsássuk előre: abban mindnyájan egyetértünk, hogy a kormányzó bölcsen élt az irgalom jogával, amikor Pintér századosnak megkegyelmezett. Egy halálos ítéletet nem hajtanak végre — nagy nyereség a büntetőjogi humanizmus, általában az emberségesség szempontjából. De ezzel a megállapítással aztán el is van intézve a Pintér-kérdés, még ha a magyar közvélemény elfojtott regényessége, tudatalatti hős-keresése olyan viharosan hullámozott is volna a kapitány körül, aki szerelemféltségből lelőtt egy őrnagyot, mint ahogy némely újságok írták s szerették volna, mint ahogy némely államférfiak patakzó interviujából hinni lehetett. A közvélemény természetesen józanul viselkedett, hiába szuggerálták rá, hogy boruljon egymás nyakába és esőkoljon meg ismeretlen embereket a villamoson a kegyelem hírére, sőt már-már azt is, hogy vonuljon fátylósámenetben a margitkörtű fogház elé. A közvélemény tárgyilagos volt: nem kívánta a százados halálát, noha megölt egy embert, viszont nem is tévesztette össze a nemzeti hőssel, vagy egy kockázattal járó társadalmi mozgalom mártírjával, akinek ügyével azonosíthatja magát.

Ennyit le kell szögezni a magyar közönség rehabilitása érdekében, nehogy úgy tűnjék, mint ha tizenkét év óta csupán ez a végeredményében konvencionális szerelmi dráma tudta felébrésztetni nemesebb indulatait. Abból, hogy a tokaji követet éppen ez az eset mozdította ki passzivitásából, hogy éppen ebben a féltékenységi bűnügyben érezte meg azt a történelemben nem ritka, jelentéktelennek látszó epizódot, amely nagy dolgok elindító mozzanata, nem lehet következtetni a magyar, de még a tokaji és a ferencvárosi közvélemény álláspontjára sem. A tokaji követ a lázas napokban csakugyan úgy nyüzsgött, agiltált és organizált, mint egy márciusi ifju, aki Tánics Mihályt akarja kiszabadítani a börtönből. A tokaji követ olyan fiatal és lelkes volt, mint egy századvégi jurista Kossuth temetése napján s ha rajta áll, bizonyára félbeszakíttatja a színházak előadásait: „Uradságod úgy lötszik idegen!” kiáltással. Hogy a filoxerától és az alacsony boráraktól sújtott tokaji szőlősgazdák biztalt-e meg azzal, hogy küldöttséget vezessen a Várba Pintér kapitány érdekében, vagy a ferencvárosi demokrata választók: ez a kérdés még nincs tisztázva. A legvalószínűbb, hogy Tokajban és a Ferencvárosban is tulzásnak tartották a kapitány büntetéséről az akasztófát, de ugyanezekben a választókerületekben tulzásnak tartják például az adóbírságokat, a társadalombiztosító késedelmi kamatait, a földre és házra hitelező bankok könyörtelenségét is — s amikor a fúrge követet megbízták érdekeik képviseletével, elsősorban ebben a témakörben vártak tőle merész, snájdig cselekedetet. Mádón senki sem vette volna rossz néven, ha például Urbanics, vagy K. Pethes képviselő ur vezeti a küldöttséget a kormányzóhoz, a borszenzáj nem csóválták volna a fejüket: „Ejnye, ejnye, ez a Lázár, már megint a vízben hagy bennünket!”

Állapítsuk meg, hogy a szőlősgazdák nem ezt a „Marcia su Roma”-t várták a tokaji főszerkesztőtől!

Mondjuk ki tehát nyíltan: a tokaji követ ön-

ként jelentkezett ennek a tipikus pesti fogalomzavarral Dreyfus-ügyé torzított riportszenzációnak Zolájául. Mondjuk ki nyíltan, hogy a tokaji követ „sodródott” — és szögezzük le mindjárt, hogy nem csupán azért, mert az afférben megérezte a kitünő, rizikómentes alkalmat, amikor egyszerre lehet fetszeni a boulevard-közvéleménynek s ugyanakkor pathetikusan és nagy csőrömpöléssel olyasmit lehet követelni az államhatároltól, amire az követelés nélkül is hajlandóságot mutat! A tokaji követ nem csupán azért kapcsolódott bele ebbe az ügybe, amelynek megoldására a kétszázegynéhány képviselő közül talán ő a legkevésbé illetékes, mert politikai ügyeskedése során elszagattott népszerűségét akarta megfoltozni vele s amellett demonstrálni a jobboldali közvélemény előtt, hogy neki az efajta humanista mozgalmak elindításához legalább egy századosra van szüksége, — a tokaji követ valóban a legösszintébb szubjektivitással vonzódik mindenhez, ami katonai, a napoleoni termelű férfiak örök nosztalgijával, a pályatévészlettség folytonos kompenzációs főrekvésével!

A tokaji követben még mindig erősebb a haditudósító, mint az ellenzéki képviselő — nem tudja elfelejteni életének azt a dekoratív korszakát, amikor bricseszben járt és katonasapkában és legeződött a századosokkal és az őrnagyokkal, amikor már-már katona volt — de természetesen époly rizikómentesen, mint amilyen rizikómentes volt a mostani háború a kapitány életéért, amely abban a pillanatban, amikor beavatkozott, szerencsére már nem is forgott veszélyben. Meg kell érteni ezt a vonalmat, sőt büvöletet, meg kell érteni, hogy a tokaji követet keserű melankólia önti el, ha arra gondol, hogy tarcai parasztokat, mádi zsidókat és ferencvárosi kisiparosokat kell képviselnie — amikor ő lelkében gárdatisztekkel, kékhuszárokkal, bárókkal és őrgrofokkal szolidáris. Aki annyi szeretettel karolta fel az elárvult Zichy Tivi ügyét, aki annyi megértést tanusított a fiatal Taxis gróf ötezer nőügye és átmenetileg elgyengült férfiereje iránt — csoda-e, ha ebben az esetben is hallgatott őszinte hajlamai sugallatára? Csoda-e, ha a szánalomramélló kapitány érdekében szervezett közhangulatot és vezetett küldöttséget és nem a nyolc-tíz újságíró érdekében, akik e pillanatban a Markó utcában és a gyűjtőfogházban ülnek hat, nyolc, sőt tíz év előtt tolla elkövetett bűneikért?

Mi megértjük a tokaji követet — egy kis pszichoanalitikai hozzáértés kérdése az egész — és nem vonjuk kétségbe a jóhiszeműségét. Ő valóban őszinte is volt, amikor Pintér százados amnesztiáját az évtized „Ügyé”-vé avatta, ahogy őszinte volt akkor is, amikor olyan politikai bűnösökért, akikkel valamikor félkézrel együtt bűnözött, nemcsak hogy nem mobilizálta a közvéleményt, de a vádlottak padján beléjük boxolt egyet-kettőt elképzelt sarkantyus csizmájával! Aminthogy nem lehet kivánni tőle azt sem, hogy a lecsukott újságírókért vesse latba a tekintélyt, amit egyesztendő országgyűlési tevékenységével szerzett: ezek az újságírók — hogy stílusosan fejezzük ki magunkat — csak porosfűlű infanteriszták a hadseregben, amely a tokaji követnek piros lampasszt varrt a nadrádjára s arra való, hogy az első vonalban elvérezzenek a tá-

bornokok emelkedése és biztonsága érdekében.

Ne értsen félre bennünket senki: mi megnyugvással vesszük tudomásul Pintér százados amnesztiáját, de ha fentebb meg is magyaráztuk, mégis fölöttébb gusztlustalannak érezzük a tokaji követ sodródását, s főképp azt az izléstelenséget, amellyel, mint a clown a cirkuszi szőnyegteregelésnél, folytat az ügy körül okvetetlenkedett s végül úgy viselkedett, mintha egyenesen ő kegyelmezett volna meg a halálraítéltnak, vagy ő lett volna a halálraítélte. Ha csak egy ferencvárosi piaci árus kihágási ügyének viszontagságaiból csinált volna ekkora „bratlit”, megtapsoltuk volna. Ha a tokajiaknak szerzett volna adóamnesztiát s egy kis könyörtelést a pénztintézet-

től, amelyek a fegyvernemek közül csak a dobot alkalmazzák a kisenberek ellen viselt háboruban — a tokajiak tapsolták volna meg. Így csak gúnyosan mosolygunk az erőlködésen, amellyel a tokaji követ eltornászta magát egész a fogház küszöbéig, hogy egy kis pertu beszégetést folytathasson a kapitánnyal, egy kicsit „kikerlek-alássanozhassa” magát az akasztófa árnyékában. Csak mosolyogni tudunk ezen a szenvedélyes, őszinteségében egyenesen gyermeki sznobizmuson, amely az emberiség és a könyörtelenség résein próbál besurranni azok közé, akik éppen az ilyen erőszakolt fogadatlán prókátorság idején nem szokták összetévesztetni a sárga foltot még az önkéntesek intelligenciájával sem.

A Daily Mail leleplezi, hogy a szovjet óriás hadi repülőgépraft épít

18.000 pilótát képeznek ki egyszerre Asszonyok mint bombavetők — Légi gyakorlatok városok fölgyújtására

London, január 24.

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Daily Mail szenzációs, bizonyára világszerte nagy feltűnést okozó eredeti moszkvai tudósításban számol be a szovjet legújabb hadikészülődéseiről. A Daily Mail cikke szerint a szovjet 1931. évben elsősorban légi haderejét fogja fejleszteni. A szovjet urinak véleménye szerint az aeroplánokra feltétlenül szükségük lesz, amikor elindulnak régóta tervezett szárnyú hadjárataikra, hogy leigázzák egész Európát.

A szovjet ide s tova tíz éve, 1925-ben kezdte meg légi haderejének építését, de ma már hatalmas arányúvá nőtt és a szakértők véleménye szerint

az orosz légiflotta egyenlő erejű a legnagyobb európai államok légiflottájával, de a legtöbbet erőben, felszerelésben felül is mulja.

A szovjet óriási összegeket költ a repülés tudományos előbbvitelére, de különösen a mérgező gázok pusztítóbbá tételére.

Oroszország pilótaiskoláiban ezidőszent 18.000 pilóta tanul

s ezek a lehető legalaposabb kiképzést nyelik, amire elég példa, hogy a tanfolyam három évig tart. A készülő pilóták között igen nagy számmal vannak asszonyok is és ezek részt vesznek a hadi aeroplánok minden felhasználási módjában, a bombavetés mesterségére is kitanítják őket.

Az új orosz pilóták óriás tömegét haterzen német kiképzőtiszt tanítja. Az orosz hadi légiflotta hatalmas megnövekedését a szovjet idáig meglehetősen eltakarta a világ elől, mert

legierejének növelését azzal az ürüggyel készítette elő, hogy a kereskedelmi röplést fejleszti.

Az utóbbi hat esztendő alatt tizenkét repülőgépkészítő gyárat építettek s ezekben főleg 1929 óta éjjel és nappal dolgoznak. A repülőgépgyárakra szükséges összegeket minden lehetséges erőszakkal szedik ki az orosz munkások és parasztok zsebéből, igen nagy összegeket kölcsönöznek a sorsjátékokon maradt nyereségeknek is.

1929 végén az „Osonviahkin” (repülő és kémiai társaság) a legnagyobb erőfeszíté-

ket tette, hogy az orosz pilótákat képesre tegye a téli időben való repülésre. Ezerszám gyártották a csuszó aeroplánokat. Ezek közönséges gépek, de ha leszállásra kényszerülnek, a szárnyak összehajthatók és a pilóta nagy sebességgel haladhat a jégen és a havon át. Igen jelentős eredményeket érték el abban, hogy a gépeket biztonságos a befagyás ellen. Az 1931. év programjában elsősorban a nagy, sokmotoru gépek építése szerepel. Ezek a gépek alkalmasak nagy távolságok berepülésére bármely időben.

A vörös hadsereg légügyi osztályának vezetője, Khorkoff tábornok, ebben az esztendőben a légi haderőt elsősorban a városok bombázásában gyakoroltatja.

A pilóták nagy tömegekben, negyvenével, ötvenével szállnak fel és gyakorolják a városoknak ártó tartó bombázását.

Khorkoff tábornok taktikája szerint az elkövetkezendő háboruban az orosz légi haderő a megtámadásra kismélt városok ellen elsősorban a „morális” aeroplánokat küldi horebu, amelyek csak azzal a cőllal hajgálnak bombákat, hogy pánikot okozzanak. Utóbb

következnek a súlyos, nehéz gépek, amelyek hatalmas bombákat dobálnak, alkalmasakat arra, hogy rombadőntsenek egész háztömböket. Ezek után kerül sor a gyújtógépekre, amelyekről ledobott bombák lángborítják a romokat.

Az orosz légi haderő sorrendben utolsónak mérgező gázokkal telt bombákat hajgál le.

Összecsukós vaságyak

sodronyágybetétek, vas-, rézbutorok, kárpított matracokat legelőcsöbön szállít Prohászka gyáros, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 40. — Fióküzlet: Utóli-ut 9.

Ön is lehet munkatárs

a Reggeli Ujságnak. Ha tud valamilyen közérdekű dolgot, érdekes eseményt — írja meg a szerkesztőségnek. (Budapest, V., Lipótkörút 5.)

gem bizott meg az Ön kipróbálásával. A próba fényesen sikerült. Parancsoljon, itt a szerződés, de előbb meg kell mondania, hogyan leplezett le. — Tessék — feleltem és eléje tettem saját irát.

Shel 9 ut a llo me and
Sammel Pékny

Tom Church írása

— Nézzen ide! A «lille»-szóban az i-betű alól kerek és a kapcsolót a következő betűvel elipszis-formájú. Ugyanakkor az aláírásban az i-betű írás és szögletes és az alsó szára kemény, majdnem

vízszintes vonallal kapcsolja magához a szomszéd betűt. A két sor egyetlen betűösszekötletése nem hasonlít ehhez. Ugyanigy más az r-betű a szövegben és más az aláírásban. Nem kétséges, hogy Ön a Pickering-nevet először írta le életében.

Tom Church nevére bőlintott:

— Ez így is van, a név a lépcsőn jutott az eszembe.

Jövő számunkban azokkal a szenzációs kísérletekkel ismertetjük meg olvasóinkat, amelyeket Schermann n Rafael amerikai turnéja alatt végzett.

A jugoszláv-magyar kereskedelmi kamara alakuló ülésén Kállay Tibor volt pénzügyminiszter megnyitóbeszédet mond

Kun Béláról és a magyar kommunizmusról írt szindarabot Bernhard Zimmer francia író

A darab címe: „A szép vörös Dunán...” — Beszélgetés a szerzővel Kun Béláról, a magyar könyvek és szindarabok párisi sikertelenségének okairól, a modern színház jövőjéről és a francia-magyar barátság lehetőségéről

Párizs január 25.

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Igazi „európeér”, bátor, szókimondó művész, kedves, közvetlen «causeur». Most érkezett Németországból. Hitlerrel még a müncheni puccs idejéből ismeri és udvarias franciásként, a választások után személyesen ment át gratulálni neki. De beszélt Ludendorffal, Piscatorral és a legkülönbözőbb pártállású politikusokkal is.

Legutolsó darabjában az örökifjú Cecil Sorel megöregedni nem akarását gunyolta ki. Tavaly a haldokló Napoleonról írt igaz és emberi drámát, amit azonban hangos botrányok között vettek le a Comédie Française színpadáról.

A Montparnasse Színház számára készült, legújabb munkájának, «A szép vörös Dunán»-nak az első hallásra operette-szerű címe van, de lehetne a Strauss: Kék Dunájának paródiája is.

Igen... a magyar kommunizmusról szól és Kun Béla a főszereplője... mutatja Zimmer az irászatlan kinyitott kéziratot.

Az új francia nemzedék többé nem zárkózik el a Franciaországon kívül történő események elől.

Engem egyénileg szenvedélyesen érdekel Közép-európa, jól ismerem az utolsó harminc év történetét és speciálisan a Magyarországot is.

Mégis... mi adta a darabja alapötletét? — Az egyik Pálffy gróf barátom beszélt sokat a két magyar forradalomról Kun Béla uralomrajtását a történelem egyik legmegfoghatatlanabb paradoxonjának tartom...

Próbálom pár szóval megmagyarázni neki Magyarországot ezkerkilencszáztizenkilenc márciusi kétségbeesett helyzetét...

Miért nem hívták be inkább Franchet d'Espèrey marsallt? Ez elkerülte volna a román megszállást és talán a békét is enyhébbé formálta volna, azonban, ellentétlenül nélkül hatalomra engedni egy embert, akinek felforgató elvei közismertek voltak...

Ezek a kérdések annyit foglalkoztattak, hogy végül darabotémává álltak össze... Ime az eredmény:

Tartalma? — Rajtam kívül egyelőre még csak Baly igazgató ismeri.

Csupán annyit mondhatok, hogy benne egyetlen politikai álláspontot se védelmezek. Kun Bélát a maga jelentéktelen, véletlenül felszínre sodort valóságában állítom be s így remélem minden nehézség nélkül színre kerül Magyarországon is.

Berlinnel máris tárgyalok. — Mint ezeknek a kérdéseknek, ritka francia ismerője... milyennek látja Magyarországot mai helyzetét.

Tarthatatlannak.

Magyarország, judom, szerencsétlen ország, akinek a sorsa már csak ezért is minden intelligens és gondolkodó embert érdekel. Megértem Magyarország Franciaországgal szembeni, pillanatnyi rezerváltságát, azonban a mai helyzet nem fedl a két nemzet igazi érzését...

Tudom, hogy a magyar nép igazi képviselői mindenkor franciabarátok voltak s a magyar kérdés, a belpolitikai viszonyok némi megváltozásával itt is, könnyen, számos támogatóra találhat...

Csupán a politikai helyzettel magyarázza-e, hogy míg a magyar könyvek és szindarabok az

egész világon sikert és elismerést találnak, itt legfeljebb udvarias és hüvös fogadtatásra számíthatnak?

— Nem. Ne felejtse el, hogy a francia publikumot évszázadokon keresztül csupán a saját művészei érdekelték. Alig tíz éve kezdenek elűnni az intellektuális határok. Az idegen irodalmak megszereltetése lassú és fáradságos munkával jár.

— Kit ismer Magyarországból? — Természetesen Molnárt, a Liliom felejthetetlen emlékem marad, de az azótai munkái, őszintén szólva, igen jelentéktelenek. Egyébként egyszer személyesen is beszéltem vele. Karinthy Frigyes-től olvastam egy zseniális dolgot... Nagyon szeretnék vele is megismerkedni.

— Regények? — Amikor Zilahy: Két fogolyát emlitem, feláll, kitarja a karjait és úgy mondja: Gyönyörű... nézze, itt tartom a könyvszekrényemben a szemem előtt... összehasonlíthatatlan... tökéletes... esodálalos...

— Párizsban még se volt sikere? — Igazságtalanság... Sajnos, a valódi értékekre gyakran vár ez a sors.

— Mit szól a szezon legdivatosabb problémájához, a színházi válsághoz? Mi a véleménye a mozi hatásokra támadt, harminc képből álló darabokhoz? — Korunk intelligenciáját és megértését jellemzi. Hajdon, amikor az életünk még szűk keretek között, egy városban, egy kerületben, mondhatnám: egy felvonásban zajlott le, a színpad is ragaszkodott, az egyébként természetellenes, felvonásokhoz kötöttséghez. De ma... amikor Londonban reggelizünk, Bukarestben vacsorázunk, reggel templomba, éjjel a Montmartre-ra járunk, a színházról is ugyanazt a változatoságot követeljük. Ez inkább az élet, mint a mozi hatása.

Még beszélünk Tisza Istvánról, aztán újra a magyar kommunizmusról. Nagynehezen elárulja, hogy a darabja négy felvonásból, amelyiknek utolsója több képből áll. Most végzi rajta az utolsó simításokat.

Kereken egy háromnegyed órát maradtam nála. Pedig ezer más a dolga, hisz két napja jött meg Németországból s az utólményeit rendezi. De a diskurzus lelkesedésében, nemcsak én, ő is elfelejtkezett az időről.

Azzal váltunk el, hogy a darabja premierjén újra találkozunk.

A Bernhard Zimmer neve ma komoly és értékes márka Párizsban. Magyarország kevés francia barátja között megbecsülendő hely jár neki is. Réá mindenkor számíthatunk.

Kőrösi László.

STEIDLE DR.,

akit valószínűleg az osztrák Heimwerk vezéréből fogunk választani

Virágerdő várta Budapesten Dessewffy grófnőt, Hofer Cuno feleségét, aki egy pesti szanatóriumban megálmodta a svájci tragédia lefolyását

Dessewffy grófnő teljesen elzárkózott a világtól, de orvosaival folyton férje sorsáról beszél

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Siesta-szanatórium. Napos, majdnem tavaszi vasárnap reggel. A szanatórium előtt a verőfényes délelőttön megelégedett arccal napkuráznak a lábadozó betegek. Káldor dr., a szanatórium főorvosa kalap nélkül, fehér köpenyében sétál a kertben, kora reggel óta állandó ostrom alatt áll.

Tegnap este óta új vendége van a szanatóriumnak. Dessewffy grófnő, özvegy Hofer Cunoé. Ennyi áll a bejelentőlapon.

De a néhány szó mögött: özvegy Hofer Cunoé, meghúzdik egy Grillparzer legszörnyűbb meséjére emlékeztető sortragédia. A gyors etappok: szorongó előérzetekkel, fájó szívvel bucsu egy st.-moritzi szállodában. A lesújtó hír. Vissza St. Moritzba. Hofer Cuno ekkor már halott. Intézkedések. Most nem szabad gyengének lenni. Még nem. A gyerekek, a tízéves és a tizenhatéves fiú a közeli Zouzbán, intézetben nevelkednek. A fiukhoz siet a grófnő. Még mindig urrá kell hogy legyen magán. Visszautazik St. Moritzba. A fiuk az intézetben maradnak. St. Moritzban Joeger dr., Svájc bécsi követe várja sógorúját. Joeger dr. hozza Pestre. Szombaton este érkeztek meg özvegy Hofer Cunoé és Joeger dr. Az éjszaka folyamán a követ visszautazott. Sürgős ügyei várták Bécsben. Amikor Dessewffy grófnő előtt kiltárták szobája ajtaját, erős, de kellemes virágillat ütötte meg. Budapesti barátai valóságos virágerdőre változtatták át a szanatóriumi egyszerű, fehér falu szobát.

Káldor dr. főorvos, háziorvos vette kezelésbe a grófnőt, akit megviselt a szörnyű csapás, de akit megviselt a hosszú ut és a fáradság is.

Ideigleg teljesen le van rongyolva a grófnő, aki zokogva látta viszont Budapestet.

Szobájába zárkózott és orvosain kívül senkit sem

fogadott. Este lész állt be és az orvosok elrendelték, hogy néhány napig ne hagyja el az ágyát. Most ott fekszik Dessewffy Ilona grófnő a csendes szanatórium 40. számú szobájában, virágok közt, lázasan és most idezi csak fel a borzalmas tragédia minden egyes részletét. A szanatóriumban elmesélik, hogy fél az emberektől, nem kíván látni senkit és hogy bizony jó ideig el fog tartani, míg visszatér a társadalomba és míg orvosai visszanyerik az életnek.

Orvosaival is csak a svájci tragédiáról beszél.

Hiába próbálják minden uton-módon elterelni a figyelmét, más témákra terelni a szót — mindig újra és újra feltűnik előtte a st.-moritzi előkelő hotel szobája és ott látja fekjúdni férjét a szoba padlóján, véresen, haldokolva. Valami beteges vágyakozással mindig újra és újra az esetre tereli a szót, elmondja részleteit, elmerül az elbeszélésbe és ilyenkor teljesen elfelejti környezetét.

Éjjeliszekrényére kitétte férje fotográfiáját, a szoba asztalán ott fekszenek Hofer Cuno németnyelvű könyvei.

Minden gondolat a múlté, minden gondolat a st.-moritzi hirtelen sorscsapás. És Dessewffy grófnő — mintha feledni se akarna. Üldözi az emlék. Az éjszakája sem nyugodt. Ezen az első éjszakán a budapesti szanatóriumban Dessewffy Ilona grófnő megálmodta az egész st.-moritzi tragédia lefolyását. Álmában felsikoltott és a szanatórium ápolónője keltette fel. Orvosának reggel mesélte el az álmot, amelyben hisz, mint ahogy hitt abban a szorongó előérzetben, amellyel elhagyta férjét a svájci hegyekben. Ma reggel pedig az ablakhoz, amelyen olyan erősen süttött be a délelőtti nap. Olyan joró délelőtti volt, mint tíz napja St. Moritzban. A Carlton Hotel teraszán.

A vak leány énekel...

Csokonai Vitéz Mihály kései vak nőrokondnak verseskötete, amelynek élére Herczeg Ferenc írt előszót

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Vakokat Gyámoltó Országos Egyesület Hermina-úti székházában lakik 19 éve Csokonai Vitéz Gizella, aki a vakok könyvtárában könyvtáros. Csokonai Vitéz Mihály nagybátyjának, Csokonai Vitéz László orvosnak az ükunokája, aki maga is ír verseket. 1904-ben vették fel a Vakok Intézetebe, ahonnan 1912-ben a Vakokat Gyámoltó Egyesületbe került át. Hosszu éveken át dolgozott az iparosműhelyben, székelt főnt, kefést és seprűt kötött, majd a szövőműhelyben dolgozott. Szabad idejében írt versei a Vakok Önképzőkörében nagy sikert arattak. Legutóbb, amikor a vakok énekkara szerepelt a rádióban, két versét olvasta fel.

Az intézet igazgatósága nemrég elhatározta, hogy verseit, amelyekhez Herczeg Ferenc írt előszót, kiadatja. A súlyos gazdasági viszonyok miatt azonban a terv meghiusult.

A könyvtárteremben kerestem meg Csokonai Gizellát, ahol mennyezelgő erő könyvespolcok osztják folyosóra a hatalmas helyiséget. A polcokon 15—20 centiméter vastag, egyformán feketébe kötött könyvek.

Az egyik sarokban dolgozik Csokonai Gizella: Gárdonyi egyik művét másolja pontírással.

Alacsony, filigrán nő, szeméi helyén kifejezéstelen üresség. Érdeklődéssel fordul felém, s kérésre előveszi fiókjából Herczeg Ferenc előszavát. Halak, folyékonyan olvassa fel Herczeg Ferenc szavait s ujjai zizegve szántják a papírost:

„Előszó. A vak leány énekel

Üveghangok halk-melódiaja csendül. E hangok edesen melegek, szelídek, mégis zokogón fájdalmasak, mert a végzetes szomorúság éjszakájából törnek elő. Az ősi, bársnyagos sötétségből, mely előbb lett, mint a világ kezdete.

A vak leány énekel, álmodozva a bűbajos ifjúkornak megsejtett, ezerszínű tavaszáról. Költői magányában mohón emelkedik felke az indótt, benső fény felé, mint ahogy a kicsi pincevirág nyújtózik hatalmas akarattal, küzdve az elérhetetlen napsugár után.

Hódító erő van az éneklő leány epedő egyedülletében, mely minden szívet körébe vonni készlet. Daláiban sok helyütt művészi hangok csendülnek meg, aminek hallatára minden nő nővére és minden férfi hűgő ávatja a fiatal költőt.

E melegen csendülő üveghangok biztos lendülettel hatolnak méltó helyükre, az emberi szív mélységébe, hol az önérdék és becsvágy

sziklakemény rétegei alatt a jóság, az ember-szeretet kincsei rejlenek.

Miért nem jelenhetik meg a könyv?

Mély sóhajjal hagyja abba az olvasást, a sóhaj azt jelenti, hogy hiába írt a nagy magyar író előszót a verseihez, azok mégsem jelenhetnek meg. Megkérem, valamelyik verséből mondjon néhány sort. Pillanatnyi gondolkodás után így kezdi:

Te kérdezed: milyen az én világom.
Kicsiny. De nagy, ha körül ajtaja!
Az én világom a szívnék világja,
Dalok szülője, érzés temploma,
Az én világom, bánat altatója,
De szent akkor is, ha örömtelen...
Ha rombadől, akkor sem hagyom árván,
Duló harc után ott virág terem!

Megkérdem, vajjon a fizetéséből nem tehetne-e annyit félre, amennyiből ki tudná adni verseit.

— Nemrég helyezték át a könyvtárba — mondja szomorúan mosollyal — itt még kezdő vagyok, egy évig nem kapok fizetést, csak teljes ellátást. A másik könyvtáros 35 pengő havi fizetést kap, de ő már évek óta könyvtárosa az egyesületnek. Ha kapok is fizetést, abból nem tudok 400—500 pengőt félretenni s így

verseim talán soha sem jelenhetnek meg nyomtatásban.

Szomorúan bucsuzom, ime egy élet álma, amely néhány száz pengőből megvalósítható lenne s mégsem fog soha megvalósulni.

Dr. Schannen Béla.

Dr. Bergsmanné Ilona
Zongora-tanfolyama
kezdők és haladók részére
Wesselényi-utca 18. Telefon: 425-44
Egyéni oktatás, olcsó árak!

reklámélet
a művelt kereskedő lapja

kiadóhivatal:
bálvány-u. 12
előzetes árá
félre 6 pengő

Az osztrák külügyminiszter nyilatkozata Bethlen István látogatásának jelentőségéről

»Nem szabad sokáig tartani a jelenlegi gazdasági és politikai állapotoknak«

(Folytatás a 2. oldalról)

Bécs, január 25.

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Schober dr. alkancellár és külügyminiszter ma délelőtti nyilatkozott Bethlen István gróf bécsi látogatásáról. Schober dr. örömeinek adott kifejezést afelett, hogy a magyar miniszterelnököt Bécsbe érkezésekor a pályaudvaron ismét üdvözölhetti. Különös érdeklődéssel fogadta az alkancellár azt a hírt, hogy Bethlen István gróf elutazását a rádió útján is továbbították, majd a következőket mondotta:

— Bethlen István gróf bécsi látogatásának jellemző vonását a Magyarország és Ausztria közötti szívélyes barátság viszonya adja meg. Örvedetes, hogy a

küszöbönálló megbeszélések alkalmával nem kell politikai ellentéteket, vagy egyetemeseket tisztáznunk, hanem minden érdeklődésünket azokra a problémákra koncentrálnunk, amelyek megoldása mindkét kormányt a legintenzívebben foglalkoztatja.

— A gazdasági válság, amely a munkanélküliek számának erős növekedésében csaknem valamennyi országban mind fenyegetőben veti előre árnyékát, Magyarországra és Ausztriára is ránehezedik és a két ország számára csak gyenge vigasz, hogy a többi szomszéd is ugyancsak teher alatt nyög. De a válság-nak ez az általános jellege annyiban mégis

vizsgáló körülmény, hogy minden politikai különérdeken és az általuk kiváltott ellentéteken túlmenően ugyanilyen általánosan erősödik meg mindinkább az a meggyőződés, hogy a jelenlegi gazdasági és kereskedelempolitikai állapotoknak már nem szabad sokáig tartania,

ha nem akarjuk, hogy végül a legradikálisabb elemek és beavatkozások is hatástalanok legyenek és hogy mind világosabban felismerik a válság fókáit. Érthető, hogy itt-ott egyesek a borús jelen látásra visszafelé pillantanak abba az időbe, amikor még megvolt az az európai gazdasági élet, amelyen belül a termelés és fogyasztás, valamint a termelés egyes ágainak viszonya jobban volt szabályozva mint ma és erős gazdasági összefüggések biztosították a nemzeteknek kulturális szükségleteik kielégítését is; érthető, hogy egyesek arra az időre tekintenek vissza, amikor a mostani válság által különösen erősen sújtott népek gazdasági és kulturális szükségleteiket az

osztrák-magyar gazdasági területen belül kielégítve látták.

— Elöttem azonban célszerűbbnek látszik, ha

tekintetünket nem a múltba, hanem előre irányítjuk,

ha nem élünk tétlenül a múlt emlékeibe merülve, hanem a történelmi múlttal és a jövőbe vezető eleven fejlődéssel összefüggésben új igyekeztünk teremteni. A „Tu felix Austria nube“ mondásnak a Habsburg-birodalom kialakításánál az alapja és az igazi hajtóereje az a szükséglet volt, hogy a Duna mentén élő népeket gazdasági együttműködés alapján gazdaságilag egybefoglalják és kulturájukat előmozdítsák. Ma, amikor ez az ötvenmillió gazdasági terület többé nem áll fenn, ezt világosabban fel lehet ismerni, mint bármikor régebben.

— Igaz,

a régi monarchiának végeredményben már nem volt meg az ereje ahhoz, hogy különösen a dékeleti államok fejlődése révén e tekintetben vele szemben támasztott követelményeknek eleget tegyen;

azonban a Habsburg-birodalom feloszlásával

nem szűnt meg az a szükséglet, amelynek a keletkezését és fejlődését közhíttá, hanem mind szélesebb körben kíván kielégítést, amint ezt a mindinkább kifejeződő gazdasági válság mutatja. Ebből a már 1920-ban jelentkező felismerésből mindentelre terv született, de mindegyiknek az volt a hibája, hogy új életet akart vinni abba, ami már a történelmé. A háború és a háború kimenetele folytán megváltozott viszonyok

a gazdasági együttműködés új formáit követelik,

oly formákat, amelyek a nemzetek közötti önállóságot nemcsak nem érintik, hanem annak erős támaszát szolgáltatnak. E gondolatmal szemlélve a regionális gazdasági újjáépítés gondolata, amely egész Európára alkalmazva, szabad megállapodás útján egybe akarja foglalni azt, ami ezidőszereint gazdasági tekintetben egymáshoz illik és egymást kiegészíti. S hogy Magyarország és Ausztria hivatott arra, hogy e téren példát mutassa előljárjon. Ezt gazdasági életük tagozódása indokolja. E cél felé nem egy ut vezet és a legközelebbi jövő feladata lesz, hogy közülök a legjobbat, a lejárhatóbbat megtaláljuk.

a gazdasági együttműködés új formáit követelik,

oly formákat, amelyek a nemzetek közötti önállóságot nemcsak nem érintik, hanem annak erős támaszát szolgáltatnak. E gondolatmal szemlélve a regionális gazdasági újjáépítés gondolata, amely egész Európára alkalmazva, szabad megállapodás útján egybe akarja foglalni azt, ami ezidőszereint gazdasági tekintetben egymáshoz illik és egymást kiegészíti. S hogy Magyarország és Ausztria hivatott arra, hogy e téren példát mutassa előljárjon. Ezt gazdasági életük tagozódása indokolja. E cél felé nem egy ut vezet és a legközelebbi jövő feladata lesz, hogy közülök a legjobbat, a lejárhatóbbat megtaláljuk.

Szterényi József báró, Beck Lajos és Lakatos Gyula nyilatkozata Bethlen bécsi útjáról

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Bethlen István bécsi útjának politikai jelentőségét illetően megkérdeztük a magyar politikai és gazdasági élet több szereplőjét, akik az alább közölt nyilatkozatokban adtak hangot álláspontjuknak:

A tárgyalás a kontingentálás jegyében folyik — mondja Beck

Beck Lajos képviselő a következőkben változta felfogását:

— A tárgyalások sikere azon fordul meg, mennyire lehet az osztrák agráriusok önellátásra törekvő mezőgazdasági politikáját összeegyeztetni azon legfőbb érdekünkkel, hogy Ausztriában gabona- és állatkivitelünk számára megfelelő piacot találjunk.

Lényegesen megkönnyíti a tárgyalásokat a Magyarország és Csehszlovákia közötti szerződés nélküli állapot, melynél fogva ma sokkal többet nyújthatunk ipari eredmények dolgában Ausztriának, mint nyújthatunk volna néhány hónappal ezelőtt.

Az Ausztriával való tárgyalások valószínűleg a kontingentálás jegyében folynak és néhány hét múlva tiszta helyzetet teremtenek. Természetesen megnehezíti a két állam jószándékának megvalósítását az osztrák-jugoszláv gazdasági szerződés kötésének kérdése, amelyre Ausztriának különös tekintettel kell lenni, ha Magyarországgal kereskedelmi szerződés akar kötni.

Most fog megmutatkozni, hogy a gyakorlatban milyen értékű az az agrárpolitikai közeledés, amely az utóbbi hónapokban a mezőgazdasági termékek közös értékesítése dolgában Magyarország és Jugoszlávia között történt.

Szterényi: „A miniszterelnök bécsi látogatása fordulatot jelent a magyar politikai helyzetben“

Szterényi József báró a következő nyilatkozatot tette a Reggeli Ujság munkatársa előtt:

— Bethlen bécsi útjától a legjobb politikai és gazdasági eredményeket várhatjuk. A látogatás politikai tekintetben kimélyíti Ausztriával a baráti viszonyt, gazdasági tekintetben pedig megveti alapját a megegyezésnek. A miniszterelnök bécsi látogatása mindenképpen nagy fordulatot jelent a magyar politikai helyzetben.

Lakatos Gyula: „Ausztria és Németország Olaszországgal fölvehetnék agrárfeleslegünket“

Lakatos Gyula dr. országgyűlési képviselő a miniszterelnök bécsi útjára vonatkozóan a következőket mondotta:

— Gazdasági helyzetünkől az egyetlen kiút olyan kereskedelmi politikára álltérni, amely a legtöbb kedvezmény rendszerétől ellér, s a preferenciális vámok, vagy legalább is a kontingentálás alapjára helyezkedik. Az ilyen szerződések kötését az utóállamokkal a trianoni békeszerződés öt évig megengedte, sajnos, azonban e jogunkkal az utóállamokkal együtt nem élünk, pedig ezzel elkerülhető lett volna a gazdasági válság.

— A magyar agrártermelés kihelyezésére a legjobb bázis Ausztria, de az ilyen irányú törekvések folytatni kell Németország és lehetőleg Csehszlovákia felé is, bár ott politikai nehézséggel is találkozunk.

— Ausztria és Németország — az olasz exporttal együtt — teljesen fölvehetnék agrárfeleslegünket. Természetesen iparunkat sem szabad kiszol-

gáltatni, de annak védelmére meg lehetne a meg is egybefűzi s egy ilyen magyar-osztrák-német feléle eszközt találni. A három országot a gazdasági blokk alkalmas volna a kísántant gazgyőzöttetek egybekapcsoló pszichológiai kapcsolat daságpóititkai gyengítésére is.

Németország nyugodtan várja azt az időt, amikor a kis államok érett gyümölcsként hullanak ölébe — mondja Eckhardt Tibor

Kérdéssel fordultunk Eckhardt Tiborhoz is, aki a most folyó német és osztrák tárgyalások gazdasági és külpolitikai vonatkozásairól beszélt.

— A legmesszebbmenően szükségesnek és helyesnek tartom ezeket a gazdasági tárgyalásokat és sajnálom, hogy előbb nem realizálódtak.

— Gazdasági téren Magyarország gyors segítséget kizárólag Ausztriától és Németországtól kaphat, mégpedig olyan segítséget, amely rögtön éreztetheti hatását.

— 1920-ban és 22-ben minisztertanácsi felhatalmazással jártam Németországban, hogy quasi cserealapon osszuk meg feleslegeinket, azonban valutáris nehézségek miatt nem sikerült az egyezés, de akadályokat gördített a magyar ipari érdekeltségek merev elzárkózása is.

— A földgömb agrárexportjának háromnegyed része pedig Középeurópa felé irányul és elsősorban Németország az, amelyik mint vevő vehető figyelembe,

— mondta Eckhardt Tibor egy hatalmas német könyvre mutatva. Az Agrarprobleme a címe a könyvnek, amelyet éppen most tanulmányoz Eckhardt Tibor.

A orosz békeszerződések Bismarck terveit valósítják meg

— Sajnos, az utóbbi tíz esztendőben olyan várm- és közgazdasági exportpolitika alakult ki Németországban, amely ellentétes a mi érdekeinket és ma már sokkal nehezebb lesz ennek a megváltoztatása, mint évekkel ezelőtt lett volna. A orosz békeszerződések tulajdonképpen Bismarck közgazdasági terveit valósítják meg. Németország egész külön gazdasági politikát folytat, ugyanugy, mint ahogy más volt a gazdasági politikája akkor is, amikor katonai és politikai szövetséges volt a monarchiának. Gazdasági téren akkor a legelősebb konkurrenciát diktálta Németország és elkaparintotta előlünk a balkáni piacokat.

Az osztrák-magyar-szerb várháborút valósággal Berlin külkereskedelmi külpolitikája kényszerítette ránk.

— A volt monarchia azonban, mint közgazdasági egység, ellent tudott állani a német Drang nach Osten politikának.

A kis államok a német gazdasági diktatura ölébe hullanak

— A párizsi békék óta gyökeresen megváltozott a helyzet. A német külkereskedelmi expanzió útjánan nincs semmiféle nagyobb gazdasági egység és

a német birodalom gazdasági politikája egyedül Ausztriával szemben helyezkedik a gazdasági kooperáció álláspontjára.

— Az összes többi kisállamokkal szemben a domináció jegyében folytatja kereskedelmi politikáját, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy az egyre fokozódó elszegényedés a teljes kiszolgáltatottság állapotába hajtsa bele a középeurópai kis államokat és

a gazdasági függetlenség elvesztése végeredményben német diktatura alá fogja kényszeríteni a kiesi és egymással hadakozó országokat.

Ez a veszedelem Csehországot még jobban fenyegeti mint Magyarországot, mert Csehszlovákia külkereskedelmi forgalmát a német birodalommal és Ausztriával bonyolítja le kétharmad részben, tehát a legteljesebb függőségi viszonylatban van gazdasági értelemben a német területekkel.

Sekt generális romániai útja

— Németország részéről erős expanzív törekvések irányulnak Románia felé is és csak két éve annak, hogy Sekt generális Romániában járt.

Sekt annakidején a német nagyipar részére oly messzemenő koncessziókat akart kivívni, amelyek bizonyos területiális jogokat is biztosítottak volna a németeknek az Alduna mentén.

Ez készítette a Francia Bankot arra, hogy delegátust küldjön a román nemzeti bankba és így akadályozzák meg Németország térfoglalását.

— A német kereskedelmi politika velünk szemben eddig a merev elzárkózás álláspontján állott, talán azért is, hogy a Németország felé irányuló exportkereskedelem hasznát Ausztriának engedje át.

De kétségtelen, hogy ez a rideg bánásmód beleillett az általános német közgazdasági koncesszió kereteibe, amely szándékosan hanyagolja el Középeurópa kis államait és külkereskedelmi kapcsolatait a szovjet, Amerika, Anglia és Franciaország irányában építi ki s nyugodtan várja azt az időt, amikor a kis államok érett gyümölcsként hullanak az ölébe.

Ha Bethlen István gróf csak egy ad-hoc koncessziót hoz, az is lényegesen változtat a helyzetben s súlyos helyzetünkben pillanatnyilag megkönnyebbülést jelent, azonban

az igazi cél egy állandó organikus gazdasági együttműködés, egy kooperáció kellene, hogy legyen, amelynek keretén belül Magyarország elláthatná a német piacot mindazokkal a mezőgazdasági cikkekkel, amelyekből Németországban nagy import van.

Csak egy példát mondok,

Tavaly Németország 600 millió aranymárkért vásárolt külföldi tejtermékeket és ebben az ősszelben Magyarországot egy fillérrel sem szerepel.

Pedig egyedül a tejexport alkalmas volna az egész buzakampány deficitjének ellüntetésére. A gyümölcs- és zöldségimport Németországban Olaszország felől emelkedik, pedig ezen a téren is nagy feladatok várhatnának Magyarországra. Van egy pár pont, ahol nem szabad koncessziót kérni: ez a rozs, a zab, a burgonya és a sertés, mert itt német agrárérdekeket érintünk és ezekben a cikkekben a német termelés nagyobb, mint a szükséglet.

— Kézenfekvő volna, hogy 19 pengőért ahatar vásároljunk német zabot, vagy eszeréljük el 19 pengős búzáért.

— Ha Bethlen István nagy koncepcióju kooperációt kíván elő, akkor a magyar iparnak áldozatokat kell hoznia,

de multhatatlanul szükséges a magyar mezőgazdasági termelésnek a német piacához mért megfelelő átszervezése is. Hiszen Magyarország lehetne Középeurópa csomópontja.

— A német kapcsolathoz az ut kétségtelenül Bécsen át vezet és ezért üdvözölöm örömmel, hogy elkésve bár, de végül is rászánta magát erre a lépésre, amelyet remélem további lépések és állandó gazdasági együttműködés fog követni. S még egy fontos szempont: az osztrák-magyar-német gazdasági együttműködésnek, amely Olaszországot sem hagyhatja számításán kívül, igen messze kiható politikai hordereje is lehetne.

Laval alakítja meg a francia kormányt

Párizs, január 25.

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A lapok általában kedvezően ítélik meg Laval vállalkozásának esélyeit. A szenátor széleskörű koncentráció alapján keresi a kibontakozást és programjának főpontjává a világi oktatás kérdését teszi, ami biztosítja számára a baloldali csoportok rokonszenvét.

Laval még szombaton este — nyomban a megfizetés vállalása után — látogatást tett a képviselőház és a szenátus elnökeivel.

Vasárnap reggel elsősorban Steeg és Tardieu volt miniszterelnököket kereste fel, majd telefonon felhívta Briand-t, aki ma délelőtti még Genfben tartózkodott.

Spanyolországban megszűnt az ostromállapot

Madrid, január 25.

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A szombaton este megtörtént minisztertanács határozata következtében Madrid és Huezca tartományok kivételével az egész országban megszűntették az ostromállapotot. Az említett két tartományban a cenzurát a jövőben polgári megbízottak látják el. Egyes miniszterek nyilatkozata szerint a kormánynak az a szándéka, hogy itt is rövid időn belül eltörölje a cenzurát. Azok közül, akiket Barcelonában a decemberi események következtében lefoglaltak, ma már csupán ötven vannak fogságban. Ezek közül valószínűleg csak három állítanak bíróság elé.

1930. évad szenzációja:
NOVODYN
 egyen- és váltóáramu készülék Philips hangszóróval 6-12-18 havi részletre
 Gyártja:
AUDION
 Budapest, VI., Nagymező-utca 31. Telefon: Automata 113-75
 Kapható minden jobb szaküzletben

A Kender sikkasztási ügye példátlan közgazdasági boitránnyá dagadt

Kincs zavartalanul sikkasztott, mert tudott a vállalati vezetőinek nagyarányu visszaéléseiről

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

„A Magyar Kender, Len- és Jutaggyár Szász nevű vezérigazgatója és Menezer nevű igazgatója mereven elzárkóznak minden felvilágosítás elõtt, hogy ez a gyár belsõ ügye és különben is, mint mondják, nem kívánatos, hogy az ügy teljes részletességében nyilvánosságra kerüljön.”

(Az „Ujság” január 24-én megjelent tudósításából.)

Az elmúlt esztõrtõkõn került nyilvánosságra, hogy Kincs Hermann, a Magyar Kender, Len- és Jutaggyár Rt. negyvenháromeves cégvezetõje évenként sikkasztott a vállalattól. Állítólag egy intern könyvvizsgálat derítette ki Kincs Hermann manipulációját. A cégvezetõ, mikor kérdõre vinták, nem is tagadta bûnösségét, sõt önként vállalkozott arra, hogy a revízióknak segítségére lesz az összes visszaélések kiderítésében. Erre azonban már nem került sor, mert a cégvezetõnek sikerült a vezérigazgató szobájából egészen rejtélyes, eddig még meg nem állapított körülmények között kerekelt oldani. Az elsõ hírek negyvenezere pengõ hiányról szóltak, mindjárt másnap kitért, hogy az évenként keresztûl folytatott sikkasztások végösszege közel jár a százezer pengõhöz. Maga a sikkasztás ténye nem lenne olyan jelentõs, hogy a elkövetett visszaélések leleplezésével ne lehetne pontot tenni az eset után. Végre is sikkasztások mindenütt elõfordulhatnak, elõ is fordulnak, a hatóságok feladata, hogy a tettest kézrekerítsék és lehetõvé tegyék, hogy a bûnös elvegye büntetését. Itt azonban egészen másról van szó. Ebben az esetben ugyanis nem egy egyszerű sikkasztási ügygel állunk szemben, hanem egy, a részvénytársaságok történetében szinte példa nélkül álló rémregényrõl, melynek részletei már nem „belsõ ügye” a vállalatnak, hanem elkeneközõleg, a legnagyobb nyilvánosságra tarthatna számol.

Kincs karrierje

Kincs Hermann a háborueltõtti években a Baruch cég által alapított Marosvásárhelyi Ipar- és Kereskedelmi Bank egyszerű tisztviselõje volt. E kis vidéki intézetnél azonban csak néhány évig lehetett, mert a marosvásárhelyi bank nem tudott boldogulni és még a háboru elõtt tönkrement. Kincs Hermann ekkor a fõvárosba jött fel és hosszabb ideig állás után nézett. Így került a Magyar Kenderhez, ahol aránylag rövid idõ alatt igen szép pozíciót ért el. Szorgalmas, lelkiismeretes és igen szép képességû tisztviselõje volt a vállalatnak, aki mindig és mindenben csakis a vállalat érdekeit tartotta szem elõtt.

1920 elején a Kendernél igen mélyreható változások történtek. Ebben az évben került a vállalat élére Szász Ernõ, aki jelenleg is a vezérigazgatói tisztet tölti be. A Szász-féle rezsim egészen új szellemet hozott az addig legkonzervatívabban vezetett vállalatba. Kincs Hermann és idõsebb tisztviselõirõl csodálkozással, majd késõbb megdõbbenéssel vettek tudomást arról, hogy

Szász Ernõ egyszerű bonok ellenében, kamatmentesen veszi igénybe hosszabb idõn keresztül a vállalat készpénzkészletét akkor, amikor a pénz heti kosztikamata 10—13 százalék volt.

Kincs Hermann azonban egyéb jelenségeket is észlelt, amelyek a vállalat eddigi konzervatív szellemével ellentétben voltak. A cégvezetõ tanácskozássra hívta össze a vállalat idõsebb tisztviselõit, mely tanácskozással a vállalat idõsebb tisztviselõi arra az egységes megállapításra jutottak, hogy annak ellenére, hogy Szász Ernõ dolgaiért a felelõség nem õket terheli, azokat tovább összetett kézzel nem nézhetik és ezért Kincs Hermann vezérése alatt az idõsebb tisztviselõk elhatározták, hogy észleleteiket nyíltan feltárják a vállalat elnöke, Fuchs Leó elõtt.

Ez meg is történt. Kincs Hermann és a többi tisztviselõket is azonban ekkor igen nagy meglepetés érte.

Fuchs Leó Kincs Hermann leleplezéseire azal válaszként, hogy azok nem szabálytalanságok, azokról nem kell tudomást venni és a neki elõadott tények tekintetében különben is tévedésben vannak. Eppen ezért úgy Kincs Hermann, mint a többi tisztviselõket is arra akarta rávenni Fuchs Leó, hogy az általuk szolgáltatott adatok téves voltáról írásbellel nyilatkozzanak az igazgatóknak.

Ezzel kapcsolatban Fuchs Leó azt is követelte a tisztviselõktõl, hogy Szász Ernõnek ugyancsak írásbellel nyilatkozzanak formájában a rágalmakért a legteljesebb elégtételt szolgáltatassák.

Kincs Hermann és a többi tisztviselõket is joggal lephette meg Fuchs Leónak ez a magartása, mert Szász Ernõ dolgaiért nem általános-

ságban, hanem konkrét adatok és bizonyítékok alapján tájékoztatták a vállalat elnökét. Így Kincs Hermann többek között elõadta Fuchs Leónak, hogy Szász Ernõ a vállalat pénzét bonok ellenében nagy összegekben kamatmentesen használta, még pedig oly mértékben, hogy gyakran az egész pénztárkészletet Szász Ernõ vette igénybe. Ennek következtében gyakran az is elõfordult, hogy a számvitelepénztáregyenleg ellenére, mikor pénzre volt szükség, a bevõket kellett sürgõs fizetésre felszólítani. Közölte továbbá Fuchs Leóval, hogy Szász Ernõ

állandóan vásárolt a vállalat részére devizákat, melyeket azután késõbb, amikor a devizák árfolyama felszökött, a saját számlájára könyveltetett el és a differenciát készpénzben felvette.

Konkrét esetekre is hivatkozott. Elõfordult például, hogy egy alkalommal Szász Ernõ 4500 angol fontot vásárolt, a Rosenberg Gyula fõkönyvelõnek azt az utasítást adta, hogy ezeket a vállalat részére könyvelje, annak ellenére, hogy a fontok az õ tulajdonát képezik. Ezt az utasítást Szász Ernõ azzal indokolta, hogy Bécsben a magánosok valutát be kell szolgáltatni és nem akarja magát hasonló eshetőségeknek kiténi. A fõkönyvelõ ezt a lételet az utasítás szerint könyvelte el, a könyvekben is megjegyezte, hogy ezek a fontok Szász Ernõ tulajdonát képezik. Mikor azután késõbb a font árfolyama esni kezdett, Szász Ernõ megfedkezett régebbi diszpozíciójáról, aminek következtében

az eredetileg az õ céljaira vásárolt fontokat maga a vállalat használta fel.

Egy más alkalommal többmillió csehekronát vásároltatott a Pyramis részére, azonban a Kender számlájára és a csehekronák eladása után a differenciát felvette.

Kincs megkezdi a sikkasztást

A tisztviselõk egy része azonban nem akart deferálni Fuchs akarata elõtt és nem volt hajlandó Szász Ernõnek a kívánt elégtételt megadni. Ennek eredménye az lett, hogy

a vállalat négy fõtisztviselõjét, és pedig névszerint Rosenberget Gyulát, Hoffmann Imrét, László Sándort és Egger Szerémt azonnali hatállyal elbocsátották.

Kincs Hermann azonban nem volt ilyen makacs, hanem még idejében felismerve a felülrõl jövõ presszió várható konzekvenciáit, nem maradt szolidaris a többi tisztviselõkkel, hanem mindenben megfellelt Fuchs Leó kívánságainak. Kincs Hermannnak ez a lojalitása nem is maradt jutalmazatlan, mert rövidesen cégvezetõnek nevezték ki.

Késõbb azonban Kincs Hermannnak ezek a gyors események sem elgáttették ki. A szembe elõtt lejárt szõdött példák megszédítették és az egyszerű és szerény hivatalnokot egyszerre a meggazdagodás vágya kerítelte hatalmába. Tudta, hogy az alája rendelt tisztviselõktõl nem kell tartania, mert azok is jól ismerték azt az intim kapcsolatot, mely a vállalat vezetõit és közte jennált és még élénken emlékeztek az 1923 végén történt elbocsátásokra, amikor a denunciaciót a tisztviselõk kényerükkel fizették meg. Feljebbvalóitõl pedig azért nem félt, mert hiszen azoknak visszaéléseirõl neki pontos tudomása volt. Ilyen elõfeltételek mellett könnyen érthetõ, hogy sikkasztások megkezdése Kincs Hermann számára nem jelentett nagyobb elhatározást.

Hamis a kendermérleg

A folyamatba nlevõ rendõri nyomozás ezeket a körülményeket nem hagyhatta figyelmen kívül, annál kevésbé, mert az általa okozott kár nemcsak a vállalatot, hanem annak részvényeseit is igen érzékenyen érinti.

A Magyar Kender csak a múlt hó 10-én megtartott közgyûlésén terjesztette elõ az 1929. évrõl szóló mérlegét, amely mindössze 68.266 pengõ tiszta nyereséget tüntetett fel az elõzõévi 815.556 pengõvel szemben. A nyereség e rohamos visszaesése következtében a részvényesek az 1929. üzetlev után osztalékot egyáltalán nem kaptak, holott az elõzõ, 1928. üzetlev után még 5.50 pengõ osztalékban részesültek. Az igazgatóság az 1929-es üzetlev kedvezõtlen üzetlevredményét az „általános rossz világgazdasági helyzete” és „a nyersanyagárak állandó ingadozásával” indokolja, holott ma már kétségtelen, hogy

a tiszta nyereség 1929. évi rohamos esésében Kincs Hermann sikkasztásának is része volt.

De nemcsak ebbõl a szempontból terheli súlyos felelõségi az igazgatóságot Kincs Hermann sikkasztásaiért, mert ma már az is kétségtelen, hogy

a Kincs Hermann által irányított hamis könyvelés a múlt hónapban nyilvánosságra hozott 1929-es mérleg valóságát is egészen illuzóriussá teszi. Ma már teljes bizonyossággal állítható, hogy

a vállalat 1929. évi mérlege hamis, mitûn az éveken keresztül elkövetett sikkasztások nélkül ez a mérleg egészen más eredményt mutatott volna.

Sem a vállalat vezetõje, sem az igazgatóság nem hivatkozhatnak arra, hogy a visszaélések és sikkasztások õket meglepetésszerûen érték. Évek óta a Kender minden egyes közgyûlésén a részvényesek hiába szólaltak fel és hiába figyelmeztették az igazgatóságot arra, hogy a vállalatnál a visszaélések krónikussá váltak. De nemcsak a részvényesek panaszkodtak emiatt, hanem Ferenczi Endre, a Kender felügyelõbizottságának idõközben lemondott tagja is

az elmúlt évben kénytelen volt a cégbirósághoz fordulni panaszal,

hogy õt, mint a felügyelõbizottság tagját, a vállalat vezetõje megakadályozza törvényben biztosított ellenõrzési jogának teljesítésében.

Fuchs Leó már régen figyelmeztették a visszaélésekre

Nyilvánvaló, hogy Ferenczi Endre felügyelõbizottsági tag nem ok nélkül sürgette és tartotta szükségesnek a revíziót és a részvényesek sem hiába panaszkodtak a vállalatnál napirenden levõ visszaélésekrõl. Hogy a részvényesek milyen pontosan tájékozva voltak a vállalat ügykezelésében mutatkozó anomáliákról, arra nézve jellemzõ, hogy egyik részvényes e hó 15-én dr. Sámcgl Zoltán kir. közjegyzõt bízta meg azzal, hogy a legközelebbi közgyûlésen teendõ indítványát, mely „a vállalatnál történt ügyvezetési mulasztások, a törvénybe ütközõ ténykedések, illetve visszaélések kivizsgálásáról és az ezzel kapcsolatos megtorló intézkedésekrõl” szól, az igazgatóságnak nyújtsa át. A közjegyzõ e megbízatását teljesítette is és a közgyûlési indítványt magának Fuchs Leónak adta át.

Fuchs Leó tehát már egy héttel a Kincs-féle sikkasztások leleplezése elõtt pontos figyelmeztetést kapott egy részvényestõl, hogy a vállalatnál állandó visszaélések folynak.

A nyomozó hatóságok feladata lesz megállapítani az összefüggést Kincs Hermann sikkasztással és azok között a mulasztások között, amelyek ebben az ügyben a vállalat vezetõit terhelik. A rendõri nyomozásnak ezenkívül azonban arra is ki kell terjedni, hogy hogyan történéthetett meg, hogy a vállalat cégvezetõje az általa elkövetett sikkasztások leleplezése után olyan könnyû szerrel eltûnhetett. Kétségtelen ugyanis, hogy a Kender vezetõi most igen kényelmes helyzetben vannak, mert minden kiderülõ visszaélést most a szõkésben levõ cégvezetõre hárihatnak.

A kunutcai közkórházban szombaton meghalt Sztája Jozefin, egykor európai híru táncosnó Nyomorgott, de drága szinpadri ruháit nem adta el

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Kun-utcai közkórházban a napokban urias külsejû nõ szállítottak be eszméletlenül. Amikor magához tért, személyére vonatkozólag mindenféle felvilágosításokat megtagadott. A kórház személyzete a rejtélyes nõrõl csak annyit tudott, hogy a mentõk a Dessewffy-utca 4. sz. házból hozták be a kórházba.

Elmentünk a jelzett házba, ahol az idõsebb nõrõl elmondták, hogy Sztája Jozefinnek hívják és valamikor jobb napokat látott. A házban senkivel sem érintkezett és inkább csak sejtették, hogy az albrélet mögött érdekes mult van. Másnap a kórházban mégis csak sikerült vallomásra bírni a beteget s ekkor kiderült, hogy

Sztája György osztrák-magyar küveltségi titkár elvált felesége, aki Sztája Jozefin néven mint táncosnó európai hirre tett szert.

Sztája György valamikor nagy szerepet játszott a monarchia életében. Londonban, Berlinben, Szentpétervárott és Indiában teljesített szolgálót és mindenütt igen jelentõs tényezõje volt az akkori diplomáciának. Szentpétervárott megismerkedett Zimmermann Józseffel, az akkor már ismert táncosnóval. Beleszeretett és elvette feleségül. Néhány évig éltek csupán együtt, azután Sztája György beadta ellene a válókeresetet.

— Bécsi születésû vagyok — mondta halk hangon az érdeklõdõ újságírónak a szenvedõ asszony —, a balettiskolába kerültem már négyéves koromban. Tizenhat éves koromban már mint neves táncosnó mûködtem s egy este felléptem az Utazás a holdba címû revüben, amelyet megnézett Ferenc József is.

Annylra megtetszettem az uralkodónak, hogy felhivatott a páholyába és azonnal, valahányszor Ferenc József eljött, mindig kegyesen megengedte, hogy felvonásküzhöz felkeressem

Életem egyik legnagyobb eseménye azonban Velencében játszódtott le. Amikor Viktor Emánuel és Vilmos német császár Velencében találkoztak, a Teatro Fenicében káprázatos fényû díszelõadást rendeztek a tiszteletükre. Ezen az elõadásban én is közremûködtem és téncom annyira tetszett a két uralkodónak, hogy az elõadás végén jeltrendelték a páholyukba és melegen gratuláltak a sikeremhez. Az olasz király másnap rendkívül értékes ajándékkal tüntetett ki. Vilmos császárul gyakrabban volt alkalmam találkozni az életben és mindenkor nagyon szivesen látott. Bécs után Berlinbe, Moszkvába, majd Pétervárra mentem, ott ismerkedtem meg Sztája Györggyel. A felesége lettem, de nemskára elváltunk. Bejártam csaknem az egész világot. Párizs, London, Amerika ünnepeit és elhalmozott minden jóval. Hercegi köröket utasítottam vissza, mert független akartam maradni. Amikor visszavonultam a szinpad szerepléstõl, London mellett vásároltam egy villát és ott éltam a vagyonomból. Sajnos, nem voltam eléggé takarékos, pénzem sokkal gyorsabban fogyott el, mintsem gondoltam.

A világháboru második esztendejében, mi-

vel kiderült, hogy férjem révén magyar állampolgár vagyok, kiutasítottak Angliából és így kerültem Magyarországra.

Itt már nagyon rosszul ment a sorsom, angol, német, francia, olasz, orosz, spanyol nyelvben perfékt lévén, nyelvtanulást adtam. A férjem révén két év óta nyugdíjat kapok, hatvan pengõt egy hónapra. Abból nem lehet megélni...

Alig pár nap Sztája Jozefin elmondta élete történetét. Szemében akkor már ott leskelõdött a halál. Szombaton délután meghalt a kórházi ágyon. Ot láda szinpadri ruha maradt utána, a valamikor híres táncosnó inkább nyomorgott és nélkülözött, de a ruháktól, amelyek tanui voltak a dicsõségének, sohasem vált meg.

AZ elegáns hölgy tud
olcsón is öltözködni,
ha ismeri a divattermet, ahol elegánsan és olcsón dolgoznak!

A nõ legnagyobb sikere és büszkesége:

**ELEGÁNSAN ÉS MÉGIS
OLCSÓN ÖLTÖZKÖDNI!**

Próbálja meg ezt

MARTON NÓVÉREK
Femina
DIVATSZALONJÁBAN
BUDAPEST
IV., Tûrr István ucca 9.

Ingyen megküldjük Önnek hogy kipróbálhassa a világhírû dr. Morisson tóra 20 fillér bélyeget beküld. Kozmochemia Rt., Borotvapengõt, ha címét velünk közli és por-
VIL, Harmina-ut 4/b.

A REGGELI UJSÁG HIREI

Nem fontos, de érdekes.

Eiment a mecklenburgi herceg...

A legutóbbi póló-táncestélyen robbant ki a hír.

A sok előkelő vendég közt hiányzott a mecklenburgi herceg markáns figurája és hiányzott a hercegnő is. Hol lehetnek? — kérdezte valaki. A válasz nem késett: — Brioniba utaztak pár hétre.

Nos, a pár hét tovább fog tartani. A herceg megunt a magyar levegőt, megunt a 1600 pengős tréneri állást és megunt az ügyvezető-átelnökséget. Brioniban is juttassák a pólót, sőt ott játsszák csak igazán. Pólótrénerre ott is szükség van. S a trénerkérdés ott valószínűleg kellemesebb szórakozásnak ígérkezik, mint Pesten.

A mecklenburgi hercegek nem jönnek vissza Pestre. Brioniban maradnak. Tulsokan nem sajnálják őket...

Két házasság és egy eljegyzés

Csütörtökön délben volt az esküvője Sarbó egyetem professzor leányának, a pesti társaságból ismert igen népszerű Sarbó Magdának Egged Ferenc dr. miniszteri osztálytanácsossal. A Bazilika csaknem egészen megtelt a fiatal pár barátival és ismerőseivel: a pesti társaság teljes számmal képviseltette magát. Az esküvő után a fiatal pár Olaszországba utazott nászutra.

Egyenesen Olaszországba utazott a legfiatalabb pesti házaspár: Lukács László, az ismert, előkelő Lukács Sándor és Társas ügykereskedő cég belfelja és egy napos felesége, Fáy Géza kormányfőtanácsos leánya, Fáy Gitta. A násznép az esküvő után a Hungáriába vonult át. Ott voltak: Nádosy Gerő államtitkár, Csanády tábornagy, Konek ellenlegény, Köhner Willy báró, Konez altábornagy, Kubinyi tábornok és még sokan mások.

Egy eljegyzés is akadt az elmúlt héten. Hoyos Edgar gróf és felesége, Hoyos Ilona grófnő leányát, Alice Margitot, eljegyezte Sir Ryle E. C. Morris Londonból.

Vége egy báli siker

Roskadóság megtelt szombaton este a Hungária a MAC ifjak és hölgyek tiszteletére, mindenki ott volt, akinek a leghalványabb tervei is voltak az ideai farsanggal kapcsolatban. Tavaly a Vigadóban alig félház volt az Atlétának, s az idén szűk lett a Hungária. A rövid szünet után a Vigadóba menekültek az emberek az étterembe, mert ugye szűk volt közelharcot kellett vívni egy-egy talpatnyi helyért. Zengett és zúgott az egész épület — az akusztika különben is rossz a Hungáriában — s a szerelmes szülogások helyett jó hangos dialógusokat kellett folytatni az érdekelteknek, ha meg akarták érteni egymás szavát. Volt azonban egy dolog, aminek nem szabad eltehetni a megőrzését: a cigány halálra molesztált mindenkit az obligát pengőkért és öt pengőkért, nem kimélve még a hölgyeket sem. Ezt azért mégsem szabadna... Ettől eltekintve azonban ragyogóan pergett ez a színes éjszaka és igen nehéz lenne eldönteni, ki is volt a legszebb a parketten. Sokan esodáltak Dollinger professzor leányát, Dollinger Alicet, hatalmas udvara volt a főkapitány leányának, Bezegh Huszágh Morzsinak, továbbá Bohner Icának, Rapaich Marynek, Bokody Ilusnak és Wangel Klárinak is. A bálon megjelent Albrecht főherceg is.

A Protestáns- és a Gömri bál

A másik két elite-bál természetesen megérezte az Atléták nagy sikerét. A Vigadóban bizony nem volt telt ház a Protestáns-bálon, a hangulat távolról sem volt olyan emelkedett, mint a Hungáriában. A báli szépségekből azonban ide is jutott, a csodás ezüstlaméruhás Debenőczy bárónőnek és Gál Endre idén először bálozó hamvasan szép leányának egy regiment táncos követte minden lépését. Ott volt a miniszterelnök felesége, Bethlen Margit grófnő, Pesthy Pál volt miniszter, Ráday Gedeon grófjék, valamint a protestáns előkelőségek teljes számban.

A Gömri-bálon a Gellértben a legelőkelőbb felvidéki társaságot láttuk. Korbuly Domokosné, Csáky Rózi grófnő, valamint Máriássy Andorné voltak az estély hősei, akik közül különösen Máriássy Andorné körül volt nagy udvar. Asztalánál minden felvidéki ur kötelességének tartotta a vizitet és ez az asztal még a késő hajnali órákban is ragyogó hangulatot árasztott a jelenlévők felé...

Párbaj — és béke

Pár hét előtt írtam az ismert vörösszőke bárónő és férje közt kitört háborúságról. A vihar Szilveszter éjszakáján tört ki a méltóságos asszony egyik leghívebb hódolója miatt s ettől az éjszaktól kezdve a legkülönbözőbb híreket lehetett hallani az esetről. A házaspár külön költözött s mindenki biztosra vette a választ.

Az ügy két férfi főszereplője közt csütörtökön délben zajlott le a párbaj az egyik ismert fővárosi vívóteremben. Hosszas tárgyalások előzték meg a párbajt, amelynek során Lovag az arcán és a mellén sebesült meg, nem túl súlyosan, de észrevehetően.

Poén: A házaspár kibékült. Kiderült, hogy az egész affér a lovag díszkrétnek nem éppen nevezhető viselkedésének volt köszönhető, aki minden érdeklődőnek pontos felvilágosítással szolgált az esetről. Ezek a felvilágosítások azonban enyhén szólva kissé túlzottak voltak. Ugy is mondhatjuk, hogy nem is kissé. Nagyon.

A lovag már nincs Pesten és valószínűleg hosszabb ideig nem is jön haza. És ha visszajön, alighanem igen messziről elkerüli a báró urék vendégszerető házát.

Estélyek és fogadóteák

Az elmúlt héten népes fogadóteák volt Kárpáthy Kamillóknál, gróf Forgács Árpádknál, Perczel Olivérknél, Báthory Józsefknél pedig bridge-tea volt. Nagy estély volt Lóczy Lajosknál, tiszaujhelyi Ujhelyi Sándorknál, valamint Wein Árpádknál, ahol a háziak táncversenyt is rendeztek. Az első díjat a házikisasszony, Wein Lili nyerte.

Petry Pálknál csütörtökön volt fogadóteák, amelyen Felner Frigyes előadást tartott a megjelenteknek Japánban tett utazásairól. Az estély hőse egyébként nem az előadó, hanem Nagy Emil volt, aki ötletes közbeszólásaival állandó derűltségben tartotta a megjelent társaságot.

Magyarok külföldön

Igen sokan töltik külföldön a szezon a pesti társaságból. Sassanoff Eduárdné Brioniban van, Astuto Buba hercegnő Rómában, ahol e héten mutatják be a római társaságban. Thyssen Bornemissza Henrikék Hágában vannak, ahol estélyt adtak az elmúlt kedden. Az estélyen megjelent a német követ is. Semsey Andor és felesége, gróf Károlyi Klára Bécsben vannak, ahol ők is estélyt adtak az elmúlt héten bécsi barátai tiszteletére.

Hol az oroszánvadász?

Az Afrikából a közelmúltban hazaérkezett oroszánvadász gróf meséli az alábbi angol vadászviccet:

— Kis vadászexpedíció indul Abessziába, ahol szerencsétlenség történik. A vadász társaság egyik tagját, a szőke és fiatal lordot feljajlja egy oroszán. A társai hazatelegrafálják a szomorú hírt. Pár nap múlva megérkezik a válasz:

— Küldjétek haza a holttestet. Rövid idő múlva megérkezik a rokonokhoz egy ketrec, benne egy öltött oroszán. A család nem érti. Ujra táviratoznak:

— Felvilágosítást kérünk. Hol van a holttest?

A barátok visszatelegrafálnak a porig sujtott rokonoknak:

— Benne.

Budapestre érkezett a bécsi japán követ

Vasárnap este Budapestre érkezett a bécsi gyorsvonattal Kijoshi Nagi, a bécsi akkreditált japán követ, Coda követségi titkár és felesége kíséretében. Kijoshi Nagi — aki a Ritz egyik előkelő apartamentjét foglalta le — a japán trónörökös budapesti látogatását készíti elő.

U. J.

— Roóz Rezső harmincéves jubileuma. Három évtized becsületes és eredményes munkájával a vállán, Roóz Rezső, a Magyar Hirlap kitűnő felelős szerkesztője olyan határhöz érkezett, amelyenél a barátok és tisztelők egy pillanatra megállítják még a legmunkásabb embert is és megszorítják a kezét. Roóz Rezső a magyar sajtó egyik legtehetségesebb, legszorgalmasabb és legagilisabb munkása, aligha keresi a jubilálás örömeit, szerény és majdnem zárkózott ember, aki mint újságíró csak a munkát vállalta és sohasem kereste a sikert. Éveken át volt a régi Magyar Hirlapnak politikai munkatársa, vezércikkírója és parlamenti tudósítója, halkszavu, de éles szemű és jótollu újságíró, aki bármihez fogott a mesterségben, hittel csinálta és kifogástalanul végezte el. Nagyon korán vezetőállásba került és ebben a pozícióban is mindenkor ragaszkodó és őszinte kollégája volt munkatársainak. Ezt a hűséget és ragaszkodást különben az egész újságíró-társadalommal érezte, amikor a sajtó minden jölteli intézményénél szerepet vállalt, szerepet, amelynek nem a díszet szedte le, hanem megkövetelte magáak az állással járó munkát. Főként az Újságírók Nyugdíjgyűlésében dolgozott sokat, azután a Szanatóriumgyűlésben, amelynek agilis alelnöke. Roóz Rezső tiszteletére ez a két jölteli intézmény február 2-án az Othón-Körben vacsorát rendez, amelyen barátok, kollégák és tisztelők sorrege gyűlik egybe, hogy Roóz Rezsőben a puritán embert és a magyar újságírás mindenki által nagyrabecsült tagját ünnepelje.

— A vegetáriánusok orvosi rendelője. A Magyar Vegetárius Egyesület, amely több évtizede husmentes, diétás éttermet tart fenn a IV., Múzeum-körút 17. I. em. 6. szám alatti egyesületi helyiségében, régóta nélkülözött természetgyógyászati orvosi rendelővel bővítette ki működését. Orvosi tanácsadás naponta délelőtt 11—12 óráig.

— A főváros propaganda-irodája Bécsben. A Reggeli Ujság már megírta, hogy a székesfőváros Bécsben idegenforgalmi propaganda-irodát létesít abból a célból, hogy a Bécsbe érkező idegen tömeg figyelmét ráterelje Budapest szépségeire. A főváros elhatározását most Kovásházy Vilmos főjegyző váltja valóra. Szívós lelkesedéssel és fáradhatatlan munkával irányítja az iroda meg szervezésének nagy körültekintést és szakismeret igénylő munkáját. Az irodát Bécsben vagy a Kärntnergassen, vagy a Grabenen fogják felállítani. Készen áll már a propaganda anyag is, amelyet Kovásházy irányítása mellett a székesfőváros házi nyomdája állított össze. Kurfürst István igazgató hivatalos helyiségében egy egész szobát tölt meg ez az anyag, amely valószínűleg lenyűgözi a nézőt. Közel 100 gyönyörű, megvilágított képen vonul fel Budapest minden szépsége, értéke és kincse. Ezenkívül készen áll az a hatalmas kiválóított vitrin is, amelyik Bécs legforgalmasabb helyén, a Szent István-templom mellett lévő autobusz-megálló épületének falára kerül, rekeszeiben a legszebb pesti képekkel. Kétség telen, hogy a propaganda-irodának és ennek a művészi összeállított propaganda-anyagának üdvös hatása lesz a főváros idegenforgalmára.

JDŐ

A tegnap nyugatról megindult, ma már jelentékenyen megelénkült légáramlással kapcsolatosan az enyhülés az európai szárazföldön tovább terjeszkedett és vasárnapra az idő nagyon felmelegedett. Budapestben vasárnap délben meleg szűlt a nap és a hőmérséklet 19 fok jölt emelkedett.

Prognózis: Egyelőre további enyhe idő, délnyugati szelekkel és néhol megújuló esővel várható.

— Magyar értékek ismertetése a bécsi rádióban. Bécsben, amely a Budapest felé irányuló idegenforgalomnak fontos, nagy rezervoárja, a rádió igazgatósága február 1-én, vasárnap délután 7 órakor alkalmat nyújt a legjelentősebb magyar történelmi, művészeti, tudományos és balneológiai értékek megismertetésére. A Magyar Idegenforgalmi Érdeklőségek Szövetsége ezzel újabb előadásorozatot kezd, amely a vetítőképes és filmes külföldi előadásokat egészíti ki. Tábori Kornél írta a rádióelőadást is ezzel a címmel: „Was ist für Österreicher und Deutschen in Ungarn wissenswert?“. Foglalkozik azokkal a legkiválóbb magyarokkal is, akik német nyelvterületen művészeti, vagy tudományos karrieret csináltak és a magyar géniusz erejét elismerően reprezentálták. Az Idegenforgalmi Szövetség gondoskodott róla, hogy európaszerte felhívják a figyelmet a magyar értékek ismertetésére.

Ha járvány tenyeget!
Lysoform
megóv!

— Gázolások. A Király-utca 15. számú ház előtt a Bp. 16—964. rendszámú automobil, amelyet Sipos Endre gépkocsivezető vezetett, elgázolta Kovács Mihály napszámot. A súlyosan sérült embert a Rókus-kórházba szállították. A sofőr ellen megindult az eljárás.

Vasárnap délután a Vilma királynő-ut és Lőpölte-tér sarkán Babjaki Sándor 26 éves kifutó, aki kerékpárján haladt keresztül a villamospáron, elgázolta a 46-os villamos. Babjaki Sándort életveszélyes állapotban, agyrázkódással szállították a Rókus-kórházba.

Január 27-én (kedden) kezdődik a harminc tagból álló

KUBÁN KOZÁK KÓRUS

tiznapos vendéjátéka

a

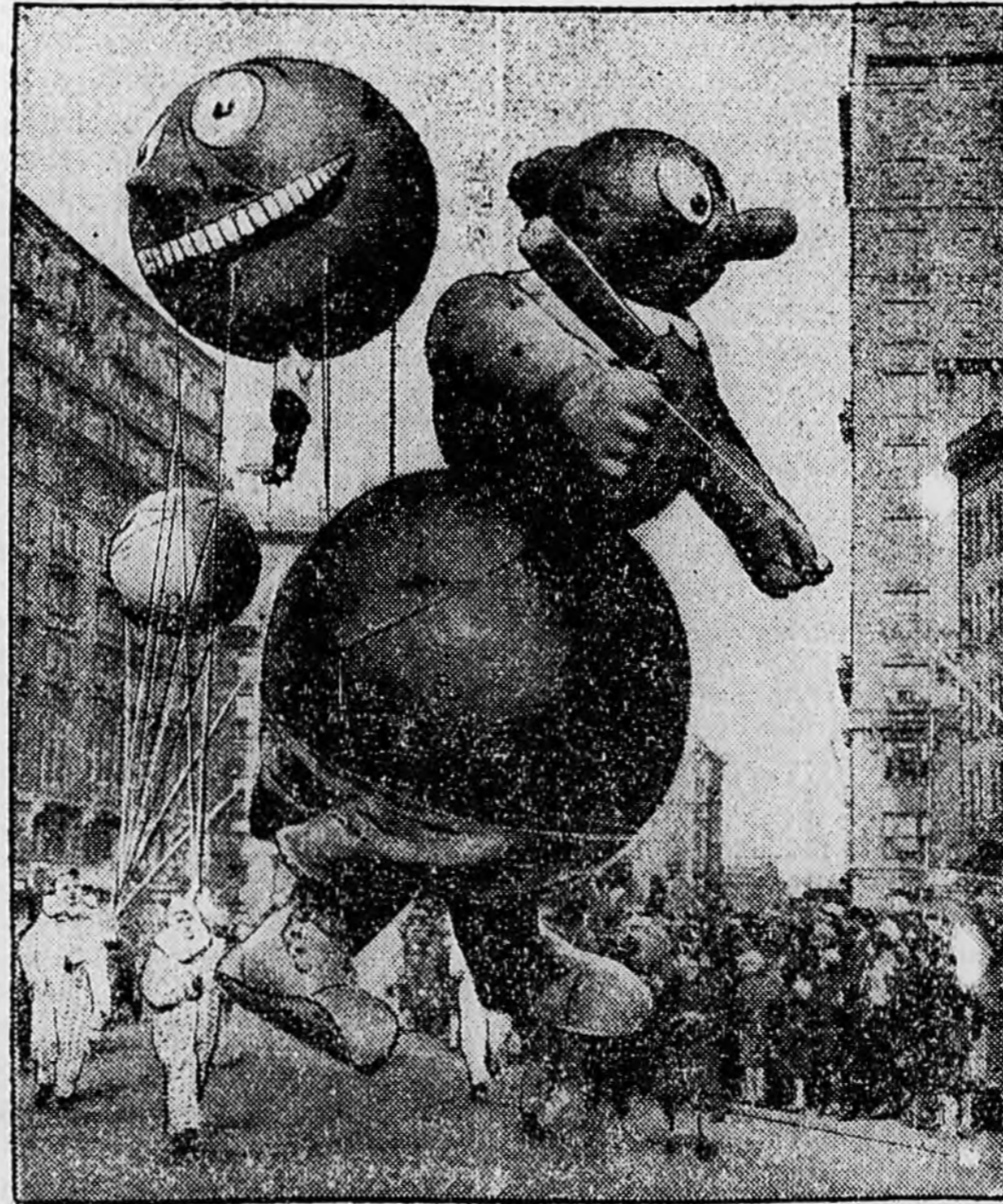
NEW-YORK KÁVÉHAZBAN

Játszási idő: délután fél 6-tól fél 8-ig, este 9-től 1-ig

Üzonnakávét egy pengő husz fill. Esti fekete egy pengő

Belépődíj nincs!

A NEWYOR KI FARSANG

Az üzletes Amerika is ismeri a farsangi bohóságokat. A karnevál idején Newyorkban is divának az iltarcos felvonulások és a szokásos különféle groteszk alakok megszálltatása. Az idén óriási, fölfújható gumilakokkal mulat a fehétkarcolók városa

DR. FÉNYES szakorvos
vér-, bőr- és nemibetegeknek rendel egész nap
Rákóczi-ut 82. I. em. 1 ajtó. Rókussal szemben

A LENGYEL-ROMÁN SEREGEK
FŐPARANCSNOKA

Románia és Lengyelország közt szövetség áll
fönn, amelynek egyik pontja úgy rendelkezik,
hogy háború esetén a közös sereget francia
főparancsnok irányítja. A két hatalom erre a
szerepre Gouraud marsallt, Párizs katonai pa-
rancsnokát választotta meg

— Sikasztott és megszökött Loránt Henrik
autóügynök. Egy viharosmultu ember ügyében
folytat napok óta nyomozást a budapesti
ügyészség, de a bűnös, ugylátszik, elkerüli
megérdemelt büntetését, mert a nyomozó ha-
tóságok elől idejekorán megszökött. Loránt
Henrik volt bankár, aki hosszabb időt töltött
Amerikában, ahol meglehetősen vagyonra tett
szert és visszatérve Budapestre, a konjunktúra
legerősebb esztendejében résztvett az Ameri-
kai—Magyar Bank r. t. megalakításában,
amelynek ügyvezető-igazgatója lett. A bank —
mint ismeretes — azonban csak rövid életű
volt és Loránt Henrik, aki különös előszere-
tettel használta az amerikai hangzó Harry
keresztnevet, összevásárolta a Margitszigeti r.
t.-résznymajoritását, lakását is a margitszi-
geti nagyszállóban rendezte be, de mikor rá-
jött arra, hogy a Margitsziget nemcsak jöve-
delmet hajt, hanem ott befektetéseket is kell
csökkenteni, tudott részvénykedveltségén és
gyors egymásután megalakította a Columbia
Építőipari r. t.-ot, majd a Magyar Gobelín és
Szőnyegszövőgyár r. t.-ot, amelyek azonban
Loránt Henrik hozzá nem értése folytán, csak
rövidéletű vállalkozások voltak. Loránt Henrik
ekkor visszatért eredeti foglalkozásához, az
ügynökösökéshez, autókkel kezdett keres-
kedni, majd megkapta a Whippet autógáz ve-
zerképviselőt. Ez a képviselő eleinte szépen
jövendelmzett, de a dekonjunkturában ez a
vállalat is fizetési zavarba jutott, mire kény-
szereggésséget kért, amit azonban a cégbíró-
ság elutasított s az egész ügyet áttette a cőd-
bírósághoz. Erre a híre Lorántot megrohan-
ták hitelezői, sőt egyesek sikasztás és család
címén bünvádi feljelentést is tettek ellene, az-
al vádolván Lorántot, hogy a kocsi vételénél
nála letébelhelyezett, ugynvezetést fedezett
váltókat szintén értékesítette, vagyis duplán be-
hajította egy-egy autó értékét a vevőn. Az
ügyészség a feljelentés alapján megindította a
nyomozást. Loránt Henriket szombat délelőtti-
re meg is idézték, de ekkor kiderült, hogy Lor-
ánt már elhagyta a fővárost, sőt a nyomozó-
hatóság megállapította azt is, hogy a volt ban-
kár és autóvezérképviselő Newyorkba szökött,
ott várva be ügyének kedvezőbbre fordulását.

z Kohlnoor szénesomagot 1000 üzlet árusít.

— Schermann Rafael és a Hétfői Napló.
A Hétfői Napló című szenzációhajhász lapocska
már második hete irigykedve nézi Schermann
Rafael emlékiratainak példátlan sikerét. Mai
számában egy állítólag „hivatalos grafológus”
„bizonyítékot” követel. Hogy ennek a követé-
lésnek eleget tegyünk, elküldtük Schermann
Rafaelnek a Hétfői Napló két szerkesztőjének
írását. Ha ebből az analízisből valami kellemet-
len derül ki: a kételkedő szerkesztők magukra
vessenek...

x Olvasóinknak Menezes 8 fillérért tisztítja
gallerijait saját üzelmében. Telefon.

— Kisiklott gyorsvonat. Newyorkból jelentik.
A Detroitból Floridába haladó gyorsvonat moz-
donya és hét kocsija kisiklott és a pálya közelé-
ben lévő sziklának zuhant. A mozdonyvezető, a
fűtő és négy utas meghalt.

A legfőbb Államszámvevőszék elké- szült a népjóléti vizsgálat anyagával

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A legfőbb államszámvevőszék, értesülésünk szerint, elkészült a népjóléti minisztérium ügy-
kezelésének felülvizsgálatával és Segner Pál alelnök, a vizsgálat vezetője, jelentését már
átadta Zawadowsky Alfréd elnöknek.

A jelentést a számvevőszék hétfőn küldi át a népjóléti miniszternek,
hogy a keddi parlamenti ülésen, ahol a népjóléti ügyek újra szöbakerülnek, Ernst Sándor minisz-
ter már a jelentés birtokában szólalhatson fel a Házban.

A főkapitányság rádiogramm utján elfogatóparancsot adott ki Káli-Nagy Adorján állítólagos tengerészti ellen Házassági ígélet címén nagy összegeket csalt ki nőktől

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Vasárnap a főkapitányságra tömeges feljelen-
ések érkeztek Káli-Nagy Adorján állítólagos ten-
gerészti ellen, aki sorozatos bűncselekményel-
vel, botrányával már többször szerepelt a ható-
ságok előtt. Káli-Nagy Adorján éveket ezelőtt
tengerészkapitány ruhában jelent meg a külön-
féle társaságokban.

Széllármosságairól már akkor közismert sze-
mély volt a budapesti rendőrség előtt. A legutóbbi
időben nőkre vetette ki a hálóját, és pedig úgy,
hogy vagyonszámba hozta házassági ígélet s c
címen menyasszonyaitól kisebb-nagyobb összege-
ket csalt ki.

Minden esetben a sürgős pénzükréséget azzal
magyarázta, hogy egy rendkívüli találmányának
az előkészítéséhez van szüksége pénzre.

A menyasszonyok, szám szerint tízennégyen,
hittek Kálinak és odaadták a pénzüket, ami után
Káli természetesen többé nem jelentkezett. Most
aztán a megkárosított nők egymásután tettek
meg feljelentéseket a főkapitányságon.

A beérkezett feljelentések alapján a rendőrség
azonnal nyomozáshoz kezdett s csakhamar meg-
állapította, hogy Káli-Nagy Sándor nem tartózkö-
dik Budapesten, hanem nem sokkal ezelőtt meg-
szökött. Vasárnap rádiogramm utján elfogató-
parancsot adott ki ellene.

Terjed az influenzajárvány Venizelosz is megbetegedett

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Az influenzajárvány ereje nem csökken. A főváros lakosságának körülbelül negyven szá-
zaléka beteg. A halálozások száma a legutóbbi napokban lényegesen emelkedett, de az orvosok
szerint ez a tünet nem az influenzajárványt tulajdonítandó, hanem a zord időjárásnak.

Venizelosz miniszterelnök szintén megkapta az influenzát. A járvány rohamosan terjed. A
helyi helyi katonái közül ezidáig kétszázán betegedtek meg.

— Autókatasztrófa — hat halottal. Brom-
bergből jelentik: Ma reggel 8 órakor a város
közvetlen közelében súlyos autóbusszzeren-
csétlenség történt. Egy elővárosból visszatérő-
ben lévő tizenhatgatos társaság az általuk bé-
relt autóbusszon Brombergbe igyekezett vissza
de a sikos országúton az autó megcsuszott és
az út mellett folyó Brahe patakba zuhant. Hat
utas azonnal meghalt, négyet súlyos sérülések
szállítottak a brombergi városi kórházba.

— Az Országos Kaszinó közgyűlése. Az Orszá-
gos Kaszinó vasárnap tartotta az évi rendes köz-
gyűlést, amelyet délután hat órakor nyitott meg
dr. Halász Lajos igazgató. A tárgysorozat lejár-
gatalása után a titkos szavazás eredményeképpen
a killepés folytán megürelt tisztségekre újabb há-
rom évre a következőket választották meg: Igaz-
gató: dr. gróf Teikli Pál, választmányi rendes ta-
gok: Balás Béla dr., Balás Károly dr., Balogh
Elemér dr., Benkó Gyula, Bernát István dr., Degré
Miklós dr., Dömötör László dr., Folkusházy Lajos,
Gaszner Pál, Hajós Menyhért, Haller Károly dr.,
Horváthy Gyula, Horváth Károly, Juhász Andor
dr., Kiss Zsigmond, Kösch Elemér dr., Lovrich Józ-
sef dr., Osztróluetzky Miklós, Pogrász Jenő
báró Tóth Béla dr.; póttagok: Prónay Sándor,
Itárasz Bálint dr., Magyar-Kossa Béla, Janits
Imre dr., Gesztessy Ferenc dr.; számvizsgáló-
bizottsági tagok: Wessely Gyula, Nilsen Rudolf
dr., Szivár János

— Önként jelentkezett gyilkos. Hamburgból
jelentik: Az elmúlt hét folyamán Berlin előváro-
sában, Neuköllnben, Schmoller üzletvezető rabló-
gyilkosság álozatául esett. A nyomozás eddig
eredménytelen volt. Ma a hamburgi rendőrfőnök-
ségben jelentkezett König Herbert tehénész és be-
vallotta, hogy Schmollert ő gyilkolta meg. Azon-
nal beszállították a törvényszék fogházába.

— Félmillió londoni a föld alá szorult négyven
perc. Londonból jelentik: Az egyik londoni
földalatti vasút Lots road állomásán beomlott a
pályatest. A szerencsétlenség miatt a forgalom az
egész vonalon megakadt, a vonatok sok esetben
az alagutakban vesztettek, a liftek, amelyek az
utasokat a több emeletnyi mélységbe szállítják,
menetközben akadtak el és maradtak függve, nő-
velte a bajt, hogy a villamosvilágítás is megszűnt.
Az alagutakban többszáz földalatti vasút maradt

— Páris IIa kiállítás a Nemzeti Szalonban.
Páris IIa, a tehetséges fiatal színész, egyben
kiváló festőművész a Nemzeti Szalonban kép-
kiállítás rendezett, amely nagy sikert aratott. A
fiatal művész kiállításán vasárnap délelőtti
következők jelentek meg: Magdolna főhercegnő,
Petry Pál államtitkár, Andrassy Géza gróf, Ugron
Gábor, Márkus Dezső főzeneigazgató, Gaál Gyula
és a festőművészek jóformán teljes számban.

Zsoldos
előkészít köznevelési
magánvizsgákra,
érettségire
VII., Do hány-utca 84. Telefon 424-47

Kornis Gyula dr. és Báthory József dr. már megszerezték az aláírásokat Vácon

Vác, január 25.

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Szabóky Alajos halálával megüresedett váci
kerületben egyre hevesebben folyik az agitáció és
a jelöléshez szükséges aláírások gyűjtése. Kornis
Gyula dr. egységességi, valamint Báthory József
dr. pártokivüli programmal fellépő jelölt egy-
formán 2600 aláírást gyűjtöttek össze, míg
a harmadik jelölt, Szenthe József, idáig nem tudta
megszerezni a minimális 1100 aláírást. Báthory
József dr. vasárnap Vácon, Felsőgödön és Alsó-
gödön mondott programbeszédet, mindenütt nagy
tömegek jelenlétében. A jelek szerint Báthory
József erős ellenfele lesz Kornis Gyulának, erre
vall Báthory Józsefnek a szóbeli sikere, ahol any-
nyan gyűlték össze a meghallgatására, hogy a
szabad ég alatt tudta csak Báthory programbeszédét
elmondani.

— Egy ródlibaleset — három életveszélyes
sérüléssel. A művészvilág végállomásán vasár-
nap délután szokatlanul súlyos ródlibaleset
történt. Egy ródlit három utassal az utolsó já-
nak ment neki, az utasok nagy ívben repültek
a hóra és eszméletlenül kerültek el. A gyorsan
kivitt mentők megállapították, hogy mind a
három nagyon súlyos sérüléseket szenvedtek.
A ródlit Merkl Ferenc 26 éves kalauz vezette,
aki a Hidegkúti út 4/c alatt lakik. Társaságá-
ban volt Schilling Sándor 20 éves kispesti
szerelő és Kovács Mária 19 éves háztartásbeli,
aki Ihasz uca 837. helyrajzi szám alatt lakik.
Mind a három ródliz súlyos agrázkódást
és belső sérüléseket szenvedett. Beszállították
őket a Rókus kórházba. Valamennyi állapota
életveszélyes.

— A „Századunk” előadásorozatának január
26-án, hétfőn este hét órára kitűzött előadása
elmarad. A legközelebbi előadást február 2-án
Farkas Imre tartja „Demokrácia és politikai va-
lóság” címmel.

— Halálos szerelmi dráma. Milánóból jelentik:
Viterbo egyik rendőrkapitányságánál néhány pil-
lanat leforgása alatt halálos kimenetelű szerelmi
dráma játszódott le. A huszonöt éves Bodoni kis-
asszony feljelentette a huszonéves Pierat,
hogy állandóan üldözi szerelmével. Amikor a
leányt szembesítették a fiatalemberrel, a leány hirtelen
tört ráutott elő és a fiatalember nyakába
szúrta, ami néhány perc alatt elvérzett. A gyilkost
letartóztatták.

— Öngyilkosság. Vóni Gyűző 24 éves tisztvi-
selő Pestszentlőrinc, Fabank-utca 10. számú ház-
ban lévő lakásán nagy adag veronállal megmér-
gezte magát. A mentők súlyos, életveszélyes ál-
lapotban a Rókus-kórházba szállították. Tettének
oka ismeretlen.

— A sikos járda áldozatal. A sikos járda olvadó
jégén vasárnap délelőtti többen elcsúsztak és meg-
sebesültek. Legsúlyosabban Loridon István 45
éves napszámos sérült meg, aki Kőbányán, a
Szent László-téren csúszott el és oly szerencsét-
lenül zuhant, hogy a fején életveszélyesen meg-
sebesült. A mentők a Rókus-kórházba vitték. —
A Fő-utca 14. számú ház előtt Téverné Mártonné
54 éves házfelügyelő elcsúszott, elesett és jobb-
karja eltört. A mentők a Városmajori Szanató-
riumba szállították.

x Dr. Morisson-hajlélixr megszünteti a haj-
hullást, korpát.

x A lélek. Az idős professzort szoros gyűrűben
ülték körül a felvidultarcu diákok a nagy és
zajos értekezlet után, amelyen dönteni kellett
afellett, vajjon elmaradjanak, vagy megtartassa-
nak-e az izig-vepig zamatos, híres, igaz tradi-
ciókban gyökerező magyar diáklókok ezidén is?
Szerencsére győzött a lelket tartó optimizmus.
„Fiúk — mondta az ősz dékán —, ott még nem
tartunk, hála Isten, hogy gyászszalagot kössünk
a magyar farsangra. Mert a farsang a havas idő-
ke. Ahogy lelke van mindennek. Leleke van
a könyvnek, az Alma Mater örök szimbólumá-
nak, az igaz diákoskodásnak, a tanulásnak,
a táncnak, a hegedűnek. És egy-egy tisztá-
mámore farsangi éjnek is. Mit gondoltok, mi
a lelke a bálnak? Amit a magyar ember még
ezekben az időkben sem tagad meg! Ami nélkül,
hiába, nem bír a bál. Egy pohár gyöngyöző
Törley-pezső, fiain!” — kiáltott fel a hófehér-
hajú, máskor oly megdöbbentően szigorú pro-
fesszor és szemében az örök ifjuság fényével,
régig igaz bálók visszatérő emlékének merengett.

x Finom szöveteiket most féláron vásárolhat
a Calvin-téri Fenyves Áruházban, mert hétfőn,
kedden és szerdán — csak ezen a három napon
— az áruház minden szövetszárlónak a kifeje-
zett összeg felét visszatéríti egy vásárlási utal-
vány formájában. Ha például három méter finom
öltönykeltét vásárol méterenként 20 pengőért,
kifizet a pénztárnál 60 pengőt, de ugyanakkor
a pénztár visszaad egy 30 pengős díjmentes vá-
sárlásra jogosító utalványt.

x Mindenki pénzhez jut, ha viselt férfiruhát,
butorait, szőnyegeit és régiségárgyait eladja
Rottenbergernek, Paulay Ede-utca 46. Tel.: Aut.
185-21. Hívásra jövek.

**Zongorák,
hangszerek
REMÉNYINÉL**
Budapest, VI. Király-u. 62.
Olcsó árak Kedvező részletfizetések

SZÍNHÁZ ÉS FILM

LÁMPALÁZ

A Magyar Színház új zenés darabja

— A Reggeli Ujság tudóstójától. —

Olyan ez a darab, mint egyetlen, nagy, boldog rikoltás, harsány, mulató kurjantás. Nem lehet mércsikélni, színházat, orfeumot, cirkuszt külön adagolni, úgy kell venni, ahogy van: vigjátéki kerettel, a harlemi négerszínházak játékstílusával, az orfeum attrakcióival, a lokálok jazzhangulatával és a manézs bohóceprodukcióival. Kell ez a keverék ennek a megsavanyodott városnak, ez a fölszabadultság a színházban, amely eddig gondosan ügyelt (ügyeljen is, de csinál ist keimmal) a nézőtér és a színpad közötti (kézzelfogható) válaszfal épségbentartására. Valami egészen különös, nem skatulyázható produkció, amelynek mozgatója a jókedv, létjogosultsága az, hogy orvosos mélységes apátiánk ellen: fölvilágyozóan jó vicc egy siralmas társaságban.

Attól a perctől kezdve, hogy a zenekar harsány muzikaszóval bevonul a nézőtérre és a karmester, az egyik kezében vezénylőpálcával, a másikban cilinderrel, táncolva szökell a nézőtérre

keresztül a zenekarba, harsány jókedv, elektrizálja a máskor oly ünnepes színházat. És azonnal is: színpad és nézőtér egy. A primadonna a zongora tetején énekel, a zeneszerző-karmester színpadra pattan és együtt táncol a szereplőkkel: egy darab párizsi tingli-tangli, egy darab londoni varieté, de mindig ötletes, fordulatos, színes és mulatós.

STELLA ADORJÁN

Stella Adorján, a kitűnő író, a műfaj megjelölésével programot adott: egy szerelmes éjszaka történetét sok muzsikával, táncal és mókával. Mint elsőrangú ismerője a színháznak, pontosan tudta, hogy erre a farsangi alkalomra miből kell keverni a mulattatás coctailjét. Erős és illatos szeszeket házasított össze, hogy a kacagás mámorával

ajándékozza meg a közönséget. A kompozíción azért megérzik, hogy olyan mixer csinálta, aki a nemesebb italok készítéséhez is ért. A lenge darab magán viseli azt a fémjelzést, amely igazi író munkáján még akkor is fellelhető, ha játékos kedvében formál csecsebecsét. Ha igaz a színházi on-dit, hogy a szövegekben Lakatos Lászlónak is része van, bizonyos, hogy a darab karaktere és tónusa Stella egyéni munkája. Mert Stella Adorján abszolút színpadismerete, karakterizálóképessége, írói gráciája, ötletessége

és humora fölülemeli a tisztán mulattatásra szánt darabot a hasonló művek átlagán.

Zeneszerzője megválasztásában is jószemű színházi embernek bizonyult. Rozsnyai Sándorban új komponistát állított a könnyű muzika szol-

Honthy Hanna és Rozsnyai Sándor, a komponista

gálatába, a ma emberét, aki azonfelül, hogy invenciózus zeneszerző, rendelkezik mindazokkal a képességekkel, amelyeket a modern revüszínpad megkövetel: színész, artista, táncos. Pápaszemes, mint zeneszerző kollégái általában, de

nem merev és komoly szilhuettje az előadásnak, hanem lelkes tényezője, mozgatója: színész a színészek között.

A színpad százszázalékosan átvette a néger revüszínjátszás stílusát. Két világotjárt magyar, a *Latabár-testvérek* diktálták az iramot és produkálták mindazt, ami már a színház és a varieté határmegyéjén fekszik. A nemesebb operettstílust Honthy Hanna képviselte, aki játékban, éneken és táncban egyaránt a maximumot nyújtotta. A nem láncos gárda: Zala Karola, Vendrey Ferenc, Berzsy Géza, Vándory Gusztáv, Rubinyi Tibor és Z. Molnár László készségesen és a sikert előkészítően asszisztáltak. Faragó Erzsébet egy kis szerepben igazi és jelentős színésznői kvalitásokat áult el: igéret, amely már teljesedés küszöbén áll. A darabot Bródy István rendezte a raffiniált színházi ezermester büvészkedésével.

U. D.

Szerzőavatás az Új Színházban

Pongrácz Elemér ker. iskolai tanár «A hajnal fiai» című háromfelvonásos színművével nyitja kapuit az Új Színház. A darab két főszerepét Orsolya Erzsébet és Gonda József játsszák.

Bemutató a Steinhart Színpadon

Csütörtökön este mutatta be a Steinhart Színpad új kabaréműsorát, amely a kis színház jellegéhez híven a fenntartás nélküli mulattatást szolgálja. Két kis darab halad az élen, a „Kokott-becsület” és a „Darázsészek” — a maga nemében mind a kettő tökéletes. Steinhart kupléi erőtlen is hatásosak és ötletes dr. Szalay humoros előadása. A színház kis gárdájából az egyre jobban fejlődő Kerékgyártó Olga, Haraszti Mici, Faragó Sári és Kmochné neveit kell megemlíteni. A bemutató közönsége sokat mulatott és tapsolt.

PÉLE-MÉLE

világvárosi mősora vezet!
VI., Nagymező-utca 30

PALACE
UFA

CORVIN
CORSO

A VILÁG VÉGE

FLAMMARION REGÉNYE UTÁN

ABEL GANCE

ALKOTÁSA

PREMIER CSÜTÖRTÖKÖN

Egy koloratur-énekesnő, aki Pesten nem bukott meg...

Lukács Klára rajza

Guglielmetti

A Gallt-Curci-est óta a pesti zenei élet közönsége meglehetősen bizalmatlanul fogadja az ismeretlen énekesnőket. Annál nagyobb szenzációként hatott Anna Maria Guglielmetti hangversenye, amelyen a publikum osztatlanul és lelkesen ünnepelte a fiatal koloratura-énekesnőt. A művésznő a hét során még két estén vendégszerepel a Városi Színházban.

Lábass Juci Reinhardt-hoz szerződik

Művészi körökben sokat beszélnek arról az állítólagos szenzációról, amely most van készülében és amely úgy szól, hogy Lábass Juci, aki a Városi Színház következő új főszerepét játssza, rövidesen Reinhardt-hoz szerződik Berlinbe. Lábass Juci állítólag prózai szerepet fog vállalni, annál is inkább, mivel kitűnően beszéli a német nyelvet. A közelmúltban már nagy sikerrel szerepelt külföldi színpadokon.

A mosoly országa

A héten kerül színre a Fórum-mozgóban Lehar világhírű operettjének filmváltozata, a Mosoly országa, Tauber Richárddal a főszerepben. A világhírű német énekest eddig két filmen láttuk Pesten s már ennek a két filmnek a révén is megszerette a közönség Tauber Richárdot. Pedig mind a két Tauber-film erősen kritizálható, sem a szűzsé, sem a technikai rész nem versenyezhet a modern és nagy hangosfilmekkel. A harmadik Tauber-hangosfilm végre tökéletes ezen a téren is. Technikailag éppen úgy, mint művészilag elismerést érdemel, amely az egyik legnagyobb filmsiker Berlinben. A szereplők közt ott találjuk Lehar Ferencet is, aki mint dirigens hosszabb ideig szerepel a vásznon. — A Fórum-mozgó a filmet ünnepélyes bemutatás keretében mutatja be.

Hat láda szoborral Budapestre érkezett a huszonöt év óta Párizsban élő Zádory Oszkár

Rodin tanítványa, Ady Endre barátja, Finta Sándor testvéröccse nyilatkozik magáról, terveiről, a turkevei Finta-muzeumról

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

ZADORY OSZKÁR

boulognei erdőben, rue du Pavillon 4. szám alatt van műterme.

... A háboru előtt öt évig tanítványa volt Rodinnek, a világhírű mesternek. A Zádory Oszkár név csak művésznő, a valóságban Finta Gergelynek hívják, és testvéröccse Amerika legünnepeltebb szobrászművésze, Finta Sándornak.

Együtt ülünk a harmadik Finta-testvérnek, a legfiatalabb Sámuelnek Bajza-utcai műtermében és Zádory Oszkár beszél:

— Három éves koromban, Kolozsváron az Áldás-utcai óvodába jártam, Dick néni áldott keze alá. Ott játszottuk: „Így készíti a szobrát a szobrász, igazítsuk ki a hibát szaporán, így lehet még jó talán!” Akkor lettem szobrász. Most 48 éves vagyok. Tizenhárom éves koromban lettem szobrászinas.

Tizenhét éves koromban, mint segéd, a budai Halászbástyán faragtam.

Az első cikket 32 évvel ezelőtt a nagyváradi „Szabadság” című lapban Bíró Lajos öccse, János írta rólam. Azután Eperjes... husz éves voltam, akkor faragtam az első szimbolikus művet, négy óriási angyalt a nagyváradi barokk templomtoronyára; mind a négy égtáj felé egy-egy angyal néz... És akkor következett Sándor bátyámmal a tragédia! Isten keze van mindenben, így lett ő nagy szobrász, így alkotjuk meg együtt a tur-

kevei Finta-muzeumot; abban a nemzetnek adunk mindent-mindent!... Bizony, huszonhét évvel ezelőtt vágtam neki a világnak. Párizsban az első portrét az Opera akkori igazgatójának feleségéről, Mme Rouchér-ről csináltam; azután sok portré következett... Most Loyau szobrász-barátomat és Mme la baronne de Bistram-ot mintázom; a hazautazásom félbeszakította ezeket a munkákat; pesti kiállításom után rögtön vissza kell térnem Párizsba, hogy a két portréval a tavaszi tárlatra elkészülhessek. És

a tavasszal gyűjteményes, kollektív kiállítás rendezek Párizsban; huszonöt párizsi év eredményeit mutatom be;

nagyon szomorú, hogy óriási kompozíciót, a montreáli (kanadai) igazságügyi palota 18 figurás bronzkapuját nem hozhatom el erre a retrospektív kiállításra; ennek csak a miniatűr terve lesz ott.

— Rodin?

— A háboru előtt mesterem volt, jó emberem; atya-flui viszony volt köztünk; nála ért a háboru; a franciák ellenséges érzülete nem ismert határt; engem, mint magyart, elragadtak Rodin műterméből; előbb a Noirmouthier-szigeten, később a Saint Vaast la Hongue-szigeten lévő erdőben voltam internálva. Összesen öt esztendő tölthettem fogságban.

— Ady Endre?

— Jó barátom volt. Sokat voltunk együtt Párizsban. Elkészítettem a síremlékét: Ady felemeli szívért, Léldáját, egy mesztelen asszonyt Istenhez. De úgy látszik, itthon még pályázatot sem írtak ki a síremlékre.

— Finta Sándor?

— Szerintem ő a világ egyik legnagyobb szobrász-zsenije. Együtt csináljuk meg a turkevei Finta-muzeumot. Most a szalonban valószínűleg jó barátommal, Vaszary Jánossal lesz együttes kiállításom.

Amit kiállítottok, amit el tudtam hozni, az már a turkevei muzeumé.

Csak fel kell naggyítani, ahogyan annakidején Rodin „Gondolkodó”-ját felnagyították a mester munkásai, az ő irányítása mellett. Most erősen készülök az Esterházy-féle Haydn-síremlék pályázatára.

(kyp.)

rendezője a hangos filmet egész új oldaláról mutatja be. A Flammarion regénye után készült szűzsé rengeteg lehetőséget nyújtott a rendezőnek, a fantaztikum felszabadította a korlátokat: itt mindent lehet és mindent szabad, ami tulmegy a valóságban. A mozi vásznára ez való. Hiszen a színpad sokkal tökéletesebben nyújtja a reális valóságot, mint a film, itt azonban, ahol szabadon csaponghat a fantázia, a film korlátlan lehetőséggel sokkal érdekesebb és izgalmasabb élményt nyújthatnak a nézőnek, mint a filmre irt színpadi művek.

Valami speciális és rendkívül, amit ez a film nyújt. A limonádé operettek, a bárgyu vigjátékok és érzélgős drámák után százszázalékos film ez, ahol nem a szereplők neve után megy a be a közönség a moziba, hanem a szűzsé után. A rendező Abel Gance maga is játszik a filmen, amelynek főszerepeiben egyébként a Comedie Francaise művészeit látjuk. A film a Palace, Uja, Corvin és Corso vásznain kerül bemutatásra.

Fogadásból drámát írt Seidler dr., a most elhunyt osztrák miniszterelnök

Bécs, január 25.

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Seidler Ernő dr. volt osztrák miniszterelnök, ről, a Burgtheater híres művésznőjének atyjáról, aki néhány nappal ezelőtt hunyt el Bécsben, most érdekes epizódok derülnek ki. 1917-ben

Wilhelm Engelhardt élnéne a miniszterelnök darabot írt. A darab címe: „Tűzön-vízen át.”

A premier előtt kiderült, hogy a darab álneve mögött ki rejtezik és a miniszterelnök maga is megjelent a bemutatón. A darab fogadásból író-

SEIDLER ERNŐ DR., a most elhunyt volt osztrák miniszterelnök

dott. Vita támadt ugyanis, amelynek folyamán Seidler kijelentette, hogy nem költő is igen jó történelmi drámát írhat. Fogadásból aztán megírta darabját, amely Nagy Frigyes apjához való viszonyát vitte színpadra. A darabnak annakidején jelentős sikere volt.

Ujabb magyar siker Berlinben

Az elmúlt héten néhány sorban már megemlékezett a Reggeli Ujság Szomaházy István: „Mesék az íróképről” című regényének filmbemutatójáról. A berlini Capitol legnagyobb idei filmsikere a Szomaházy-regény filmváltozata, amely Die Privatsecretärin cím alatt került bemutatásra. A filmváltozatban nem használták fel Lajta Lajos operett-muzsikáját, hanem Ábrahám Pállal írtak új kísérőzenét.

A bemutatón résztvett az egész berlini magyar kolónia: Huszár Pufi, Szenes Ernő, Alpár Gitta, Mindszenty Tibor, Verebes Ernő, valamint a diplomáciai kar több tagja. Hangos tapssal és éljenzéssel fogadták a függöny előtt megjelenő Ábrahám Pált — aki eddigi sikereit messze felülmuló eerdményt ért el.

A diszbemutatóra érkező magyar közönséget kedves meglepetés érte. A főbejáratnál két hatalmas magyar nemzeti szallaggal átkötött babérszoru volt elhelyezve, az egyikken «Szomaházy István emlékének», a másikon pedig «Ábrahám Pálnak» felirással. Az előadás alatt többször zugott fel a taps és a közönség lelkesen ünnepelte a legujabb magyar diadalt. A film egyébként rövid idő mulva még négy nagy berlini mozi vásznán is színre kerül.

Abel Gance első hangos filmje

Csütörtökön kerül bemutatásra négy pesti premier-színházban Abel Gance első hangosfilmje, a Világ vége, amely a legnagyobb francia filmsiker évek óta. A Szárguldó kerék s a J'accuse világhírű

VIGSZINHÁZ

Jan. 26. hétfő	Feketeszáru csereznyve
Jan. 27. kedd	Lillom
Jan. 28. szerda	Feketeszáru csereznyve
Jan. 29. csüt.	Feketeszáru csereznyve
Jan. 30. péntek	Taláts Alca
Jan. 31. szombat	Feketeszáru csereznyve
Feb. 1. vasárnap d. u. 1/2	Lipótváros (Méra. helyárrakkal) este 8 Feketeszáru csereznyve
Feb. 2. hétfő d. u. fél 4	Kukorica Jancsi (Gyermek-előadás) este 8 Feketeszáru csereznyve

GRETA GARBO
csak németül beszél, de az

ANNA CHRISTIE
című film szépsége minden nyelven beszél

Jegyeket ajánlatos előre megváltani

RADIUS-METRO FILMPALOTA

FORUM: MÉG NÉHÁNY NAP ÉS... VÉGE A DALNAK!

Következik Lehar Ferenc vezényletével a

MOSOLY ORSZÁGA

NEHÁNY NAP MULVA:

PÉNZ AZ UTCÁN!

VÁROSI SZINHÁZ

Minden este (operaesték kivétel)	ANNA MARIA GUGLIELMETTI világhírű koloratur énekesnő vendégfellépése
Lehar Ferenc világhírű, nagy énekes operettje, a CIGÁNYSZERELEM	Január 29-én Sevil. ai borbély
	Február 4-én Travia'a
	Helyárrak: 10 pengőtől 1 pengőig

Lámpaláz

Honthy Hanna
2 Latabár
Orosz Víma

Világsiker a Magyar Színházban

K Ö Z G A Z D A S Á G

A bankok átvették a felelősséget a tőzsdéért

A kontremin megfélemezése helyes intézkedés, de a nagybankhoz tereli a tőzsdéi forgalmat — Megnehezül a hosszspekuláció is

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Kétségtelen, hogy talán még sohasem érintette a tőzsde legközvetlenebb érdekeit valamely rendszabály annyira, mint a tőzsdetanácsnak ez a szombati határozata, hogy „1931 január 31-től fogva részvényekben lezárolásra kötött ügyleteket kétnaponként kell a lezárolás iródtában bejelenteni és az a fél, akinek ekként bejelentett ügyleteiből szállítást egyenlege mutatkozik, az egyenleg szerinti részvényeket a bejelentést követő második napon köteles a Budapesti Gíró és Pénztárgyülethez beszállítani”. Ez az intézkedés, amely az első és régen sürgetett állásfoglalás a kontremin tevékenységével szemben, elkeseredést és felzudulást váltott ki a tőzsdén.

Az ugynevezett „kisemberek” Nagy Andor tőzsdetanácsoshoz és Sándor Pál országgyűlési képviselőhöz fordultak azzal a kéréssel, hogy a tőzsdetanács rendszabálya ellen vezessenek küldöttséget a kereskedelmiügyi miniszterhez.

Hogy ez a küldöttség létrejön-e és hogy a kereskedelmi miniszter nem azonosítja-e magát teljesen a tőzsdetanács határozatával, legalább is kétséges. Hiszen annyira átment a közfelfogásba, hogy a kontremin ellen tenni kell valamit, hogy a tőzsdetanács határozatát — hátrányos oldalai mellett is — mégis csak olyan intézkedésnek kell tekinteni, amely

gátat vet egy felelőtlen, legtöbb esetben napról-napra élő, alapjában kiszámíthatatlan és csak kihatásában nagyhatású besszpekulációnak.

A bankélet egyik vezető tényezője, aki egyben a tőzsdén is fontos szerepet játszik, a kérdéssről a következőket mondta a Reggeli Ujság munkatársának:

— A tőzsdetanács legutóbb hozott határozatát átmeneti intézkedésnek tekintjük, amelyet kivételes helyzetben volt kénytelen hozni. A kivételes helyzet az az állapot teremtette meg, hogy komoly tőzsdéi üzlet hiányában a tőzsdéköntség egy része teljesen berendezkedett a kontreminspekulációra, amely vevőretek ellenállása nélkül napról napra leszorította az árakat anélkül, hogy ezt az árrömbölést akár a vállalatok helyzete, akár más, a tőzsdén kívül álló gazdasági vagy világjelenségek indokolták volna. Kétségtelen, hogy a kétnapi szállítási kötelezettség megnehezítette a tőzsdéi forgalmat és a tőzsdéi forgalom a nagyobb bizományosok és ügynökök és a bankok kezébe fog kerülni. Más következménye ennek az új intézkedésnek a mai körülmények között nem is lehet, mert akkor, amikor az eladónak a részvényeket azonnal le kell szállítani, azonban a részvények ellenértékét csak 14 nappal később kapja meg, akkor a jelenlegi bizalmi krízisben a bizományosok alig is számíthatnak arra, hogy a köztársaság két hétig teljesen fedezetlenül bizza rájuk az eladott részvényeket. Az új rendszabály ugyanis a bizományosokat egyenesen rákényszeríti arra, hogy a közönség hitelét két hétre igénybevegyék.

— Ezt a bankvilágban egészséges és kívánatos állapotnak senki sem tekintti. De helyesen mondta egyik bankvezérünk, hogy a tőzsde, ez az elhagyott gyermek, olyan állapotba került, hogy felelősségteljesen gondozásba kell venni, amíg erőre kap és normális funkcióit végezteti tudja. „Das Kind muss man hutschen”, mondta ez a bankvezér és ebben az egy mondatban ki is van fejezve, hogy a tőzsdéért felelős bankok miért fogadták el a tőzsdetanács igazgatótanácsának javaslatát. „A gyermeket ringatni kell” — addig, amíg magához tér. Ennyit akarunk elérni és semmivel sem többet. Ezzel megfeleltünk Krausz Simonnak, a tőzsde alapos ismerőjének aggodalmaira is, mert tudom, hogy Krausz Simon sem akarta védelmébe venni a felelőtlen kontremin, minden átmeneti intézkedéseket pedig, amelyek egyesek felelőtlen árrömbölő tevékenységét megakadályozzák, ő is helyesnek és szükségesnek fogja találni.

Krausz Simon felfogása és a tőzsdetanács intézkedése között nincs lényeges különbség abban a kérdésben, hogy hogyan kell az árfolyamokat és az értékpapír-vagyont védeni.

Egyek abban, hogy a kontremin gazdálkodásával feltétlenül szembe kell szállni. De Krausz Simon a normális üzletet is szeretné volna megmenteni.

Ha — amint hisszük — a tőzsdetanács határozatát csak átmeneti intézkedés, a két szándék egy ponton:

a tőzsde megerősödésének pontján találkozni fog.

Másfelől azonban az a véleményünk, hogy a tőzsde éltető és fenntartó eleme mégis csak a tőzsdéi ügynökök tömege s ezeket tartósan felhajtani vagy remissió-vé degradálni, vagy teljesen munkátlaná tenni nem érdeke a tőzsdének.

Hogy egy pár bankügynök kezében maradjon a kizárólagos üzleti irányítás, egy-két kiváltságos ügynökében, akik a bankokon keresztül tudnak átvenni és szállítani, teljesen felesleges a tőzsdetermet nyitva tartani, fűtést fizetni és tagdíjakat szedni.

Ehhez teljesen elégséges lenne egy telefon-szoba, ahonnan kikereshetők kölesönösen a megbízásoknak azt a kis töredékét, amely szükséges ahhoz, hogy jegyzést produkáljanak.

Hiszen a megbízások zömét ugys kötés nélkül is csak a jegyzések alapján bonyolítják le.

A részvények azonnali szállítási kötelezettségének elrendelése azonban azzal a konkervenciával is járhat,

hogy a budapesti tőzsde nemzetközi forgalma egészen áttérüljön a bécsi tőzsdére.

Akkor ugyanis, amikor az új rendszabály megnehezíti az arbitrázs tevékenységét, akkor nem lehet kétséges, hogy azok a külföldi cégek, amelyek eddig üzleteiket a budapesti tőzsdén bonyolították le, megbízásaikkal a jövőben a bécsi tőzsdét fogják felkeresni, ahol üzletük lebonyolítása semmiféle akadályba nem ütközik. Hosszu évek erőfeszítéseinek az eredményeképpen az utolsó időben nagy nehezen már elértük azt, hogy a budapesti tőzsde súlyában és jelentőségében egyenrangú lett a bécsivel, nem kell tehát bővebben kifejteni az a magasabb szempontból is súlyos konkervenciát amelyet a fokozatosan elért eredmények egy csapásra való feláldozása jelent.

Az új rendszabály éle kifelé a kontremin eller irányul, holott a gyakorlatban nemcsak a kontremin, hanem a hosszspekulációt is megnehezíti. Legjobban ez egy példával illusztrálható. Eddig ha valaki az egy heti rendezés keretében vásárolt 10 Kőszentet és azt megfelelő haszonnal ugyanazon rendezés keretében eladta, akkor a vételt és eladást egymással kompenzálni lehetett. Az új rend életbeléptetésével azonban ez már nem lehetséges, mert a vásárolt részvényeket a vevő csak 14 nap múlva kapja meg, az eladott részvényeket pedig az eladó (aki ebben az esetben a vevővel azonos) két nappal később köteles leszállítani. Minthogy pedig a részvények felett nem rendelkezik, az egész tranzakció lebonyolítása számára lehetetlenné válik.

Hogy pedig a kitűzött célt az új rendszabály nem szolgálja tökéletesen, az legjobban abból tűnik ki, hogy

a kontremin az új szabályzat életbeléptése után is változatlanul működhetik, mert az ugynevezett terminizálás, melyet a tőzsde szabályzatai megengednek, az értékpapírok kétnapos szállítási kötelezettségének elrendelése egyáltalán nem érinti.

Minthogy a terminizálás meg van engedve, a kontreminnek a jövőben nem kell mást tenni, mint eladásait különféle terminusokra eszközölni, aszerint, hogy a vevőkkel hogyan tud megégyezni. Ezek a terminizálások a kontremin számára még kényelmesebbek, mert eladásait nem egy hétre, hanem ennél jóval hosszabb időre is eszközölheti.

De meg a kontreminnek mindig vannak tőzsdéi „zseni”-jei, akik mindig megtalálják az utját annak, hogy kontremináló szenvedélyükkel, vagy felfogásukkal nagyszerű üzleteket csináljanak.

Akad a tőzsdén olyan „zseni”, aki kosztba vett értékpapírokat; kiktől? — azoktól, akiknek nem volt pénzük az átvételre. Átvette két hétre, négy hétre, busás kamatot és provizórt számított — közben eladta és lerontotta a kurzust. Ki vette meg a részvényt? — önvédelmére az, aki kosztba adta volt. Legközelebb újból volt kosztanyag, a jószívű hitelező újból kosztbavette:

pénz már nem kellett hozzá, mert hiszen ő régen eladta — eladta az adósnak, aki védte a helyzetét.

A második tételben újból kosztbavette ugyanazt a mennyiséget,

de a másik már duplaannyi részvény árával volt adós.

Lejáratkor aztán a jószívű hitelező lerontott áraknál felmondta a hitelt.

Az adós megegyezett, odaadta a részvényeket feléaeron, ugyanazokat a részvényeket, melyeket a kosztadó, tehát a hitelező, aki kamatot, provizórt, megbízatási jutalmakat és minden egyebet szedett, már régen eladott.

Ezért a tevékenységért hívták aztán „zseni”-nek.

Hogy semmiféle tőzsdéi intézkedés nem tudja tökéletesen a kontremin megakadályozni, az ter-

mészetes, hiszen egészséges kintreminre szükség is van. Olyan beteg helyzetben, mint amilyenben a tőzsde mostanában szynlódik, egyetlen intézkedés lett volna célravezető, amelyet a prágai tőzsdén már régen életbeléptettek:

megültani a kölesönadást és ennek a tőzsdének megszűnését legmesszebbmenő becsületbeli, fegyelmi, sőt ha kell, büntetőjogi szankció alá helyezni.

Ez az intézkedés szerintünk a budapesti tőzsdén is célravezetőbb lett volna, mint a kontremin megfélekezésének jelszavával az egész tőzsdéüzletet a bankok és néhány nagyügynök kezébe letenni. Mert természetes, hogy ez a helyzet a bankok számára nemcsak előnyökkel, de nagy felelősséggel is jár. 1931 január 31-től kezdve a tőzsdéi ár-alakulásért, amennyiben az nem áll rendkívüli jelenségek hatása alatt, a bankok fogják viselni a felelősséget. Ez nem könnyű teher és a tőzsde fokozott gondozását teszi parancsoló kötelességgé. Reméljük, hogy a vállalt feladatnak meg is fog-nak bankjaink felelni.

Kartell-törvényt csinálnak, de a Máv. gépgyár tagja maradhat a vascső-kartellnek?

A kartell lejárt szerződését nem szabad a fővárosnak megújítania — Háromszor olyan drága a kartell vascsőve Budapesten, mint Csehországban

Miért nincsenek vízművek a magyar vidéken?

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Budapest székesfőváros lakossága, a világ leg-türelmesebb fejlődőhőne, újra nagy érvágás előtt áll.

December 31-én járt le a főváros szerződése az öntöttvascsőgyárakkal és most ennek a szerződésnek megújításáról volna szó. Vigyázat! Öntöttvascsőgyárak alatt öntöttvascsőkartell értendő.

A kartell kötött szerződés pedig arra kötelez-né a fővárost, hogy

nyilvános pályázat mellőzésével bizza rá to-vábbra is az öntöttvascső kartellra a víz- és gázművekhez szükséges csövek szállítását.

Ez ellen a fővárosi közönség érdekében a leg-erélyesebben tiltakozunk. A főváros vezetőségének nem feladata, hogy az öntöttvascsőkartell támogatáson megvédelmeznie a főváros érdekét pedig minden közszállítási dologban csak a nyilvános pályá-zat védi meg. De különösen áll ez az öntöttvascső-kartellal szemben, amely a védővámokkal biztosított egyeduralmát a legkíméletlenebb módon használja ki saját hasznára és a közönség rovására.

A helyzet teljes megértéséhez tudnunk kell, hogy évtizedek óta nagy küzdelem folyik a világ-piacon kétféle csőrendszer: a kovácsolt acéleső és az öntöttvascső között. A szakértők egész tá-bora vonult fel, hogy a két rendszer előnyeit és hátrányait felsorakoztassa, aszerint, amint az egyik vagy a másik táborhoz tartoznak.

A mi kereskedelmi minisztériumunkban is két szakértő ül és homlokegyenest ellenkező álláspon-ton van a két csőrendszer jósága tekintetében.

A kovácsolt acélpártiak azt hirdetik, hogy az ő csőjük nem reped, nem törik, hanem legrosszabb esetben hajlik és így a gáz- és vízműves ugyszól-ván ki van zárva. Az acélesővek 12, sőt 14 méter hosszúságban is készülnek, míg az öntöttvascsővek legfeljebb 4 méteresek és így az összekötőmunka, az u. n. tömítés, több mint háromszor annyi köl-téssel jár az öntöttvascsőnél, mint a kovácsolt acélesőnél. Az öntöttvascső hívei viszont hosszú évtizedes tapasztalatokra hivatkozva, az öntött-csővek tartósságát hirdetik.

Nem kívánunk e helyütt e kérdéshez hozzá-szólni. Számunkra most csak az a fontos, hogy

a közmunkákat kizárólag nyilvános pályáza-tok útján adják ki

és hogy a fővárosi közszállításánál se legyen mel-lőzhető a közérdek eme fontos követelménye.

Hatalmas iparcikkról van szó, mert hisz tud-juk, hogy cső kell a vízvezetékhez, a gázművek-hez, a csatornázáshoz egyaránt. A cső tehát ép-nen ugy nélkülözhetetlen az építkezésnél, mint az iparban és a mezőgazdaságban.

Rá is fektült a nagytőke az egész világon a cső-gyártásra. Egy darabig éles verseny folyt a cső-gyárak között az egész világpiacon. Lassan azon-ban az ellentétek ellűtek az egyes gyárak között és a nagyközönség súlyos kárára hatalmas nem-zetközi kartellekbe tömörült a csőipar mindenütt.

Egyelőre a csőkartellek csak a két tábor kebe-lében alakultak meg, úgy hogy legalább a két cső-rendszer kartelljei versengenek egymással. Ké-től áll az acélesőkartell és közülük az öntöttvascső-kartell. Az acélesőkartellben benne vannak a világ összes acélesőgyárai.

Nálunk a Vívműves Munkások Szövetsége a kovácsolt acélesővet a kartellal szemben a Máv-gépgyárak és a Vitkovitz gyárak mellett támogatja. Ezek azonban nem versengnek egymás-sal, mert a Vívműves Munkások Szövetsége a Máv-gépgyárakat a kartellal szemben támogatja. Ez a két tábor közötti versengés az öntöttvascső-kartell is és a külföldi gyárak ezidőszent

Magyarországra nem szállítanak öntöttvascsőve-keket, viszont a magyar öntöttvascsőgyárak nem versengenek amazzal a külföldön.

A magyar öntöttvascsőkartell tagjai: az Állami Vasgyár (MAVAG), a Siemens-gyár (Schiffer) és az Oettl-gyár.

Nálunk tehát e pillanatban e két csoport áll egymással szemben.

Ha már az egyes csőrendszerű gyárak kartell-ben vannak, használjuk ki legalább a köz érde-kében azt a versenyt, amely a két kartellcsoport között fennáll. Másrészt pedig legyen mód a kartellen kívül álló magyar gyáraknak is részt-venni a pályázatokon, hogy a kartellek árdirkta-turáját legalább részben mérsékeljék.

Háromszor olyan drága a vascső nálunk, mint Csehországban

Elég szomorú különben, hogy az Állami Vas-gyár, a MAVAG is tagja a kartellnek és ahelyett, hogy a közönség érdekében és hivatásának meg-felelően az árak leszorítására törekedjen a kar-tellhez való csatlakozásával még elősegíti a kar-tellen kívül álló magánvállalkozást.

Hogy ez a drágítás milyen méreteket ölt, annak illusztrálására elég rámutatnunk a következőkre: A 80 milliméteres öntöttvascsőveknek, — ezek-ből kell legtöbb a gáz- és vízműveknek, — méter-mázsája az Budapest vagonba rakva az öntöttvas-csőkartellnél 51.30 P a Deutscher Gussrohrverbandnál (Köln) 20.90 „ a Vitkovitz vasműveknél 17.30. A felsorolt cégeknek kezeim között levő írá-beli ajánlatából idézem ezeket a lehetetlennek látszó számokat. Igen,

17.30 a cső ára Vitkovitzban és 51.30 ugyan-ennek a csőnek az ára Budapesten.

Háromszor olyan drágán adja a magyar öntött-vascsőkartell a csövet, mint a vitkovitz gyár.

A külföldi vascső vámjá q-ként 15 aranykorona, vagyis a fuvar Vitkovitzból Budapestig 4.— „ a vitkovitz cső ára 17.30 „

összesen: 38.70 P

vagyis a vitkovitz öntöttvascső vámmal és fuvar-al együtt Budapesten több mint 30%-al olcsóbb, mint a magyar öntöttvascsőkartell árja. Már pedig a munkabér nálunk alacsonyabb, mint Csehországban és ha nincs is annyi nyersanya-gunk, mint a cseheknek, de viszont

a nyersvas vámmal jón be az országba.

Az hiszem ennél több bizonyíték nem kell e kartell közérdekét sértő tevékenysége ellen. Nem tulzott tehát az a követelésünk, hogy a kormány szüntesse meg a vámot a vascsőre, amikor ilyen visszaélés folyik a vám védelme alatt.

Miért késik Rákospalota csatornázása?

Ha már egyelőre kartell-törvény hiányában nem szüntethető meg az ilyen káros kartell működése, legalább arra kellene módot adni a kartellen kívülálló gyáraknak és az egymással versenyző kartelleknek, hogy résztvehessenek a közmunkák pályázatain.

E helyett itt van előttünk két példa is, ahol még a pályázat kiírása is az öntöttvascsőkartell monopóliumát védi. Az egyik Rákospalota esete, amelynek vizüve és csatornázása már évek óta váradik a kartellek tulajdonosi miatt. Most végre kiírták a pályázatot, de csak öntöttvascsőre és cseréltre. Jól látszik, hogy az eternit hosszú tar-tamu vízműveknél teljesen használhatatlan és így

tulajdonképpen az öntöttvascsőkartell itt is egyedül áll minden verseny nélkül.

Kétszáz ezer pengős drágítás a Wekerle-telepen

Vagy itt a Wekerletelep vízvezetési és csatornázási munkája. Itt csak öntöttvascsőre írták ki a pályázatot. Mindenesetre már a pályázat kiírásával is elértek azt, hogy a Dunagőzhajózási társaság kartellen kívüli csőgyára cca. tíz százalékkal olcsóbb ajánlatot tett, mint az öntöttvascsőkartell.

Az Állami Vasgyár (öntöttvascsőkartell) ugyanis 576.700 pengőre tett ajánlatot, míg a Dunagőz 520.476 pengőért vállalta a munkát. Látnak tehát, hogy a nyílt pályázat révén már 10%-kal lecsökkentették az öntöttvascsőkartell árát, bár a pályázat csak öntöttvascsőre szól. Ha már most nemcsak öntöttvascsőre, hanem acélsőre is kiírják volna a pályázatot, további 30%-os megtakarítás lett volna elérhető, mintán az acélsőkartell árai ezidőszereint cca. 30%-al olcsóbbak.

Ime a wekerletelepi aránylag kisebb munkánál is közel 200.000 pengőről, még pedig a legszegényebb munkásoktól 200.000 pengőre jutott szó. Könnyen elképzelhető, milyen hatalmas összegre rugó évenként az egész ország sokszáz vagongra rugó csőszükségleténél az öntöttvascsőkartell monopóliuma.

Ezek után nem kell bővebben megokolnunk a fővárosi közönségnek azt a jogos követelését, hogy a jövőben a csőszállítás is nyilvános pályázat útján adják ki és érhető a közvélemény tiltakozása az öntöttvascsőkartellrel kötött szerződésnek megújítása ellen.

A fővárosi közönségének pénze nem arra való, hogy az öntöttvascsőkartell igazgatóságának hosszú sorát hatalmas fizetésekkel és tantiémekkel tömjék. Nem két krajcárról van itt szó. A fővárosi gázüzeme és vízművei évenként közel 200 vagon vascsövet használnak fel. Ha átlag 50 pengőre tesszük a cső árát méterházasánként, akkor is kerekén egymillió pengős szállításhoz van szó, amelyről, amint látnak

nyílt pályázatnál közel 300.000 pengős megtakarítás érhető el.

Ezzel a 300.000 pengővel már olcsóbbá tehető a fővárosban és környékén a gáz és a víz, ami a mai sivár gazdasági viszonyok között nem megvetendő összeg.

A csőkartell néhány nagyjövedelmű gazdájával és igazgatójával szemben áll a dolgozók nagy tömege. A választás nem lehet nehéz. Egyesek fényes palotáinál fontosabbak a százazrek házikói.

Nádas József dr.

A pénzügyintézetek csődönkívüli kényszer-egységéről szóló új rendelet sietteti a Földhitelbank ügyének lebonyolítását

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

A hivatalos lap szombati számában a pénzügyintézetekre vonatkozó csődönkívüli kényszer-egységi eljárás szabályainak módosítása és kiegészítése tárgyában új rendeletet jelent meg, mely akként intézkedik, hogy „ha a pénzügyintézet csődönkívüli kényszer-egységi eljárás során a Pénzügyintézeti Központ közbejöttével felszámolás, Pénzügyintézeti Központnak az adós pénzügyintézettel a felszámolás lebonyolítása céljából kötött jogügyleteiből eredő követeléseit az odós pénzügyintézet vagyonából a külön kielégítésre jogosított hitelezők külön kielégítési jogának sérelme nélkül, egyébként azonban minden más hitelező követelését megelőző rangsorban kell kielégíteni”. E rendelet kiadását — értesülésünk szerint — maga a Pénzügyintézeti Központ hozta javaslatba elsősorban a Földhitelbank

kényszer-egységének gyorsabb tempójú lebonyolítása érdekében.

Az eddigi csődönkívüli kényszer-egységi eljárás ugyanis a lebonyolítás érdekében szükségesnek mutatkozó és a P. K. által folyósítandó hiteleknek nem biztosított minden régi hitelezővel szemben elsőbbséget és ezért a P. K. nem állhatott a lebonyolítást elősegítő és meggyorsító hitelei a Földhitelbanknak sem rendelkezésére. Minthogy ezt az új rendeletet a P. K. javasolta, remélhető, hogy most már ez a fontos kérdés is megoldást nyert és így a Földhitelbank kényszer-egysége lebonyolításának az eddiginél sokkal gyorsabb tempóját most már misem hátráltatja. Ez az új rendelet a Földhitelbank hitelezői szempontjából is igen fontos, mert ennek következtében joggal remélhetik, hogy követeléseikhez rövidesen hozzájuthatnak.

A Chinoin az elmúlt üzletév után sem fizet osztalékot

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Az utóbbi időben a gyógyszerárú részvénytársaságok és a gyógyszeripari gyárak belső élete mindinkább a nyilvánosság elé kívánczik. A magyarországi gyógyszeriparban egyetlen esztendőben mintegy 25—30 millióra tehető és így érdeklődésre tarthat számot, hogy a gyógyszerkészítésével és az eladással foglalkozó gyárak és nagykereskedések az elmúlt esztendőben milyen üzleti forgalmat értek el?

A Chinoin Gyógyszeripari Rt. az elterjedt hírek szerint az elmúlt üzletév után sem fizet osztalékot és annak ellenére, hogy az elmúlt év-pengős árfolyamon jegyezték a tőzsdén, most azonban 2.70 pengő az árfolyamuk, ami a névérték 27%-ának felel meg. A Chinoinnak jelenleg a londoni National Securitas Limited nevű vállalat a fő részvényese, illetve ez a vállalat gondoskodik 60—70.000 darab részvény angliai elhelyezéséről. A Chinoin már tavaly sem fizetett osztalékot. A vállalat részvényeit tavaly még 24.5 ben nagy üzleti forgalmat ért el, a részvényesek most sem jutnak osztalékhoz.

A Chinoinnal szemben az elmúlt évben is nagy sikerű üzleti eredménnyel dolgozott a kőbányai Richter Gedeon Rt., amely a legrentabilisabb magyar gyógyszeripari gyárnak tekinthető. A dr. Wander Rt. a tavalyelőtti közepes nyóvön zárta az esztendőt, míg az Egger Leó, dr. Egger I. gyár üzleti mérlegét befolyásolhatja az a körülmény, hogy legutóbb súlyos ezreket fizetett kártérítésként a gyógyszeripari társaságoknak, mert a megállapodástól eltérően gyógyszereket drogistaiknak is kiszolgáltattott.

A gyógyszerárúkereskedések közül a MOKTÁR birtokában levő Labor-Török Részvénytársaságok fránt, hír szerint, az angolok érdeklődnek, akik közel ötmilliópengős ajánlatot is tettek az egyesített vállalatokért. Az angolok Budapestre szertelnék irányítani a balkáni piacot és ezért is van szükségük egy bevezetett magyar részvénytársaságra. Az erre vonatkozó tárgyalások eddig még nem végződtek eredménnyel. A Pharmacia Rt. a jövőben gyógyszerkülönlegességeket akar gyártani és emiatt gyógyszereladási osztályt meg akarja szüntetni, viszont a Hermes-Hitelbank birtokában levő Gyógyszerkereskedelmi Rt. körébe a bank részéről új vezetőt delegáltak, mert a régi vezetőség költséges adminisztrációval dolgozott. Ennél a vállalatnál, hír szerint, az igazgatóság autót is leépítették. A Thullmayer és Seitz Rt. tavalyi üzleti eredményét még nem publikáltak. Nagy kérdés az, hogy az új részvénytulajdonos Preysz Gusztáv, a Földhitelintézet nyugalmazott igazgatójának szigorú bankelvi mennyire érvényesülnek a gyógyszerárúkereskedésben. A Kochmeister Utódi cégét a nagy házbír is sújtja és így csak minimális haszonnal zárta az elmúlt esztendőt.

A 25—30 milliós gyógyszerellátásból a mér-

lenségén felül az őszi hónapokban a betétek terén általában mutatkozott nagyobb nyugtalanságban leli magyarázatát. Ezzel szemben a folyószámlán és csokszámlán elhelyezett betétek átladáka 55.151.809.26 P-ról 57.859.190.97 P-re emelkedett, ugyhogy az egyesületnél elhelyezett tőkék átladáka, az egyéb hitelezők tételének beszámításával 179.840.558.75 P-re rug. A váltótárca ugyancsak emelkedést tüntet fel és átladáka 102.405.054.93 P-t tesz. Az értékpapírokra adott előlegek a tőzsdéi kedvezőtlen viszonyok hatása alatt 5.461.822.32 P-ról 4.743.548.36 P-re csökkentek, az adóssok egyéb fedezetek alapján, valamint nyílt hitelek és különféle adóssok átladáka pedig 39.802.291.42 P-ról 35.369.434.19 P-re ment vissza, s az így felszabadult tőkék nagyjából zsrószámán, pénzügyintézeteknél és bankcégeknek fennálló követeléseként nyertek mobilabb elhelyezést, amivel ezek 22.324.160.36 P-ről 25.521.380.15 P-re emelkedtek.

Az intézet ezévi kielégítő eredményéhez nagyban hozzájárult, hogy az uralkodó szigorú takarékosági elvek a személyi és különösen a dologi kiadások terén a lefolyt évben is érvényesültek, amely tétel az 1929. évekkel szemben csak alig emelkedésre érdemes emelkedést tüntetnek fel. Az a mintegy 300.000 pengőt tevő társulati adó többlet, amely a lefolyt évben az intézetet terhelte, az 1929. évben keresztülvezetett tökémmel jörő jövedelemtöbblet következménye és az ezévi mérlegben természetesen teljes mértékben konzumáltatott. Ez sem akadályozhatta meg azonban az igazgatóságot abban az elhatározásában, hogy az egyesület régi nyugdíjas tisztviselőinek nyugdíját-értékelési arányszámának az eddigi 60%-ról 65%-ra való felemelését el ne határozza.

Az Ostkurier és az Economist

A következő nyilatkozatot kaptuk: Az «Economist» december 21-iki számához «Hungarian Supplement» címmel egy mellékletet adott, amelyben magyar gazdasági vezetőségek ismertető cikkeit irtak. A melléklet bőven el volt látva magyar bankhirdetésekkkel, jelölve annak, hogy az angol közgazdasági lap üzletnek tekintette a magyar viszonyok ismertetését. Ez önmagában nem meglepő jelenség: a külföldi lapok nem szentimentálisak és nem kötelesek érdekeiket ingyen képviselni. Viszont nekünk minden alkalmat meg kell ragadni, hogy a külföldet tájékoztassuk és ebben az se zavarhat meg, ha egy ilyen «magyar melléklet» cikkeinek értékét a mellettük megjelenő bankhirdetésekké legalább is kétségekké tessük. A szerkesztésben megjelenő «Ost-Kurier», az egyetlen Magyarországon német nyelvű megjelenő közgazdasági lap, az Economistban közölt ismertetések egy részét németre fordította és az „Ost-Kurier” januári szá-

mában közzétette. Tette ezt — ellentétben az Economist-tal minden hirdetési melléklet nélkül, önzetlenül és tisztán annak a hazafias célnak érdekében, hogy a magyar gazdasági viszonyokról a külföldnek angolul nem értő, főleg német és utódállami közönségét tájékoztassa. Azt lehetett volna hinni, hogy ezért a nagy szolgálatért lidia és köszönet jár. Ezzel szemben a Jegybank elnöke és két igazgatója, valamint Bud János együttes nyilatkozatot adtak ki arról, hogy ők «nem adtak felhatalmazást a cikkeknek az Ost-Kurierben való közlésére.» Mintha annak közléséhez, hogy felelős magyar gazdasági tényezők mit irnak vagy beszélnek a külföldön, bárkinak a felhatalmazása kellenet! Nem méltatnám egy szóra sem ezt a nyilván sértett újságírói hiúság presztízióját kiadott nyilatkozatot, ha nem dokumentálná napnál világosabban, mennyire fogalma sincs egyik-másik magyar gazdasági vagy politikai tényezőnek arról, mit jelent propagandát csinálni a külföldön és mennyire fontos az, hogy minden, amit járunkra és gazdasági helyzetünk megvilágítására felhozhatunk, minél szélesebb rétegekben terjedjen a külföldön. Az Ost-Kurier minden állami támogatás nélkül, ugyszólván egyedül teljesíti ezt a hálátlan feladatot; csak azért, mert ezt kötelességének érzi. Miután nálunk minden jó elveszi a maga megérdemelt büntetését, nem is csodálkozom azon, hogy egy széles körben ismeretlen, túltengő ambíciójú fiatal pesti lapudósító érzékenységét olyan felelős tényezők is, mint a szobánforgó nyilatkozat szerzői, följé helyezik a külföld informátságát kifejező nagy célnak. A jövőben ezt a rövidlátást természetesen figyelembe fogom venni. Csak aztán ne csodálkozzanak azon, hogy a külföldön rólunk csak annyit tudnak, amit ellenségeink a megfizetett sajtóban elhelyeznek, vagy aminek, — mert ugyancsak jól megfizetett hirdetések szamszóságában kerül közlésre — semmiféle komoly értéke nincsen.

Békeffy Géza,
az Ost-Kurier felelős szerkesztője

A Fővárosi Kölcsonkönyvtulajdonosok Egyesülete a fővárosi kölcsonkönyvtények felértékelése tárgyában folyó hó 29-én, csütörtökön este fél 7 órakor a Magyar Világ-vendéglő (V., Vilmos császár-ut és Alkotmány-utca sarkán) külön termében az egyesület életére és további működésére igen fontos előértekeztet tart, amelyre az értekelteket ezuton is meghívja, azzal, hogy megjelenésével és közreműködésével a további küzdelmet az egyesületnek támogassa.

Csunya manipuláció az Amerikában eladott bankrészvényekkel 15 - 40 százalékkal olcsóbban kínálják a 2—3 év múlva szállítóképes shares-eket

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

A fővárosi vezető pénzügyintézetek közül többen néhány év előtt keresztülvitt tökémmelésük alkalmával kibocsátásra került új részvényeket Amerikában helyezték el olyképpen, hogy a magyar bankrészvényeket a placirozó amerikai bankházak sharesek alakjában helyezték el az ottani közönség körében. Az amerikai tőzsdékrach következményeképpen

az ottani részvénytulajdonosok elsősorban idegen papírjaiktól váltak meg. Így került sor ezeknek a shareseknek a visszaözönlésére, melyek a rendes részvényektől abban különböznek, hogy annakidején öt évi zárolással adták el. E részvények tehát csak két-három év múlva válnak forgalomképesé és ezért nem értékesíthetők most a tőzsdén.

A visszaözönlött sharesek értékesítésével a megbízást nyert cégek elsősorban az érdekelt pénzügyintézetekhez fordultak. Ezek a bankok azonban az öt évi zárolással eladott részvényeket nem voltak hajlandók visszavásárolni, miért is

e sharesekben a tőzsdén egy speciális magánforgalom alakult ki, amelyben e két-három év múlva forgalomképes bankrészvényeket 15—40 százalékkal a napi árfolyam alatt kínálták.

Mundanunk sem kell, hogy e papírokban a forgalom egészen minimális, de annál rombolóbb a hatása ezeknek a hivatalos árfolyamokkal szemben mutatkozó nagyobb disparitásoknak. Az árfolyamok között ilyen módon mutatkozó és egészen indokolatlan nagy eltérések csak különféle kommentárookra alkalmasak, amelyekkel szemben pedig az érdekelt pénzügyintézetek igen könnyen védekezhetnek.

Tudni kell ugyanis, hogy e sharesekből egy és ugyanazon egészen kis tételt igen gyakran számos cég kínálja, mílta e sharesekben jelentkező áru a tényleges kínálat többszörösét tünteti fel. Az érdekelt pénzügyintézetek egészen minimális mennyiségű sharesek visszavásárlása által egyszerre megszüntethetnék ezt a számukra egyáltalán nem kellemes kínálatot. Ezáltal pedig egyidejűleg azt is elérnék, hogy megszűnne az az anomália, hogy a néhány év múlva forgalomképes bankrészvényeket a napi árfolyamnál sokkal olcsóbban kínálják a piacon.

VIRÁG

csokrok, arrangementek,
KOSZORUK
a legszebb és legizlésesebb
k i v i t e l b e n

KALTSCHMID

élővirág-szalokban
Vidékre is szállít.
Harmincéves ismert cég.
Megrendelések pontosan
házhöz szállítva.

Budapest, VI. ker.,
Andrássy-ut 46. sz

Telefon: 216-98

Szellemi frissesség

a testi mellett a legfontosabb és azért mindenképp a kimerült ember visszaszerzi, ha Pilavin-fürdőket vesz. A Pilavin-tablettából készült

Pilavin-fürdő tengeri sót és szibériai fenyőki-vonatot tartalmaz és így ezen fűrdő felhívja a testet, felüdíti a szellemet.

A bécsi keresztény-szocialisták letörték Breitner adóterrorját

Huszonkilencmillió schillingről kénytelen volt lemondani a város

Bécs, január 25.

— A Reggeli Ujság H. B. tudósítójától. —

A hetekig tartó konferenciák, amelyek Ender dr. szövetségi kancellár és Denneberg dr., a szociáldemokraták képviselője között folytak, véget értek és mint azt az osztrák közvéleményben általános megelégedéssel állapítják meg, az ország javára, Ender dr.-nak sikerült megtörni a jeget és

olyan koncesszióra kényszeríteni a szociáldemokratákat, amely ha nem is dönti meg végleg Breitner adóterrorjának növekvését, mégis utat jelentenek, amelyen továbbhaladva Bécs és Ausztria adópolitikájának összehangoztatása elérhető lesz.

Mint a Reggeli Ujság tudósítója már annak idején beszámolt, tarthatatlannak mutatkozott az a szempont, amelyre Bécs diktatórai helyezkedtek, hogy a város, amely az osztrák lakosság 29 százalékát foglalja magában, példának okáért a kereseti adóból, amely Ausztriában 58 millióra rug, 26 milliót tulajdonítson ki magának. Míg a szociáldemokraták arra az igen különös álláspontra helyezkedtek, hogy a főváros az országot segíteni tartozik, hogy a főváros az ország ügyeivel és bajjaival nem törődik, a keresztényszocialisták azt az elvet hangoztatták, hogy

az ország egy egységes valami és hogy az egész ország népének boldogulását nem lehet függővé tenni a városi politika szociáldemokrata metodusaitól.

Az eredmény, amelyet Ender dr. kancellár elért, a következő pontokban foglalható össze:

1. Bécs elismerte, hogy részese a ugynevezett indirekt adókban, vagyis a forgalmi és alkoholadókban, a számszerű normált lakossági kulcs és nem a szociáldemokraták által felállított Denneberg-kulcs szerint állapítandó meg.

Az indirekt adóknak eddig 47 százaléka jutott Bécsnek. Ez a százalék 28,55 százalékra redukálódik és Bécsből évi 17,28 millió schillinget von meg.

2. A kormány elérte, hogy az ugynevezett társulati adókból, amelynek eddig 3,2 százalékát kellett a többi tartományok javára leírni, Bécsnek, most 8 százalékát írják le. Ez Bécs számára 3,49 millió schilling veszteséget jelent egy évben.

3. Bécs, amelynek közigazgatása kevesebbe kerül, mint a többi tartományé, 14 százalékát adja le közigazgatási adójának. Bécs számára ez 9 millió schilling leszállítását jelent.

4. A söradó kérdésében felmerült tárgyalások azt az eredményt hozták, hogy Bécs 6,5 milliót köteles leszállítani Ausztria számára. Miután a söradó kérdésében már 1930-ban bizonyos koncessziókat ért el a kormány,

az összeg, amelyet a bécsi városi adókból sikerült Ausztria számára elnyerni, 28,77, vagyis 29 millió schillingre rug. A szociáldemokraták követeléseit ezzel szemben minden pontban sikerült visszautasítani.

Erre az eredményre, amelyet itt csak körvonalaiiban rajzolhattunk meg, az osztrák kormány méltán büszke lehet.

Lippert Ferenc Beszkárt tisztviselő revolverlövással súlyosan megsebesített egy fiatal nőt vasárnap éjszaka

A lövöldöző tisztviselőt letartóztatta a rendőrség

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Szombatról vasárnapra virradó éjszaka a Zsigmond-utca 29. számú ház előtt, közvetlenül a Szent Lukács-fürdő épülete mellett, véres revolveres jelenet játszódott le. Egy háromtagú társaság, amelynek egyik tagja nő volt, hangos utcai botrányt rendezett, amelynek során az egyik férfi kezében megcsillant a revolver és egy másodperccel később éles dörrénés rázta fel a budai utcák csendjét. A fiatal nő, aki előbb még talán tuhangosan szórakozott a társasággal, hangos jajkiáltással, véresen terült el a kövezeten. Néhány járőrként futott a helyszínre, majd rendőrszem került elő, aki értesítette a mentőket.

A Lukács-fürdő előtt történt revolveres esemény előzménye, a következő:

Hauptmann Ilona 19 esztendő háztartásbeli nő, aki Budán, az Apród-utca 6. számú házban lakik, szombati délután két ismerősével, Lippert Ferenc 31 éves Beszkárt tisztviselővel és Bertalan György 32 esztendő leveletoktatóval szórakozni ment. Először is egy VII. kerületi kis vendéglőbe ment el a társaság, ahol körülbelül este 8 óráig voltak, majd azt Bertalan György kijelentette, hogy neki hivatalos dolga van az István-utli főreáliskolában. A társaság tagjai erre felkerelkedtek és Bertalannal együtt az iskolába mentek, ahol a tornateremben voltak körülbelül egy óra hosszat.

Lippert Ferenc hangulata ekkor már olyan emelkedett volt, hogy jókedvében elővette revolverét és néhány golyót a tornaterem mennyezetébe engedett.

Miután Bertalan György dolgát elvégezte, a társaság egy Baross téri vendéglőbe ment, ahol újabb nagymennyiségű italokat fogyasztottak, majd azután elhatározták, hogy Budára mennek és kis budai vendéglőben folytatják szórakozásaikat. Több budai vendéglőben is megfordultak, végre aztán félkettőkor éjszaka a Lukács fürdő épülete előtt mentek el, amikor a revolveres jelenet lejátszódott. Lippert Ferenc Hauptmann Ilonával szóváltásba keveredett, aminek során kezében lévő

börtölkájából előkapta pisztolyát. A leány a revolvert Lippert Ferenc kezéből klesavarta és a földre dobta.

A pisztoly most nem sült el, mire Lippert a fegyvert felvette, valószínű, hogy a zárkészüléket felnyitotta, a revolveresövet a leányra irányítva, elsütötte.

A revolvergolyó a leány bal mellén halott át és a hónalj alatt jött ki. Hauptmann Ilonát a Margit-kórházba szállították, ahol megállapították, hogy sebesülése súlyos, de nem életveszélyes. Lippert Ferencet és barátját Bertalan Györgyöt előlították a főkapitányságra. Lippert kihallgatása során azzal védekezett, hogy a pisztolyt nem volt szándéka elsűtni, tréfából fogta a leányra és közben elsült. Miután az a körülmény, hogy a pisztoly amikor a földre esett, nem sült el, de röviddel ezután Lippert Ferenc kezében elsült, azt bizonyítja, hogy közben a fegyver biztosító zárját felnyitotta, így tehát Lippert Ferenc cselekménye súlyosabb elbírálás alá esik.

Vasárnap délután, kihallgatás után kihirdették előtte az előzetes letartóztatásról szóló végzet. Társát, Bertalan György leveletoktatót, aki egyébként Miskolcon teljesít szolgálatot, elbocsátották a rendőrségről.

MODERN BUTOR SZALON

Állandó kiállítás. Rendkívül előnyös fizetési feltételek * VII. Üllői-ut 14

Öntött kád, Fürdőkád, gyermekkád, mosdók

kis gyári bíbával BALINT-nál IV. Magyar-utca 1. szám (Kossuth Lajos-utca sarok), Telefon 853-19

Butor

50 háló... — P. 400-tól
30 ebédjő... — P. 500-tól
Uriszobák, kombinált szobák. Részletek is.

PÁRTOS, VI, Andrassy-ut 52 (Bejárat Eötvös-u. sarok)

Rendkívül fontos értesítés minden rejtvényfejtőnek!

Rejtvényfejtőknek abszolút nélkülözhetetlen! Díjmentesen megküldjük, ha azt levelezőlapon kéri. Budapest IV, Postafiók 71

TÖRJE A FEJÉT! ÉRDEMES!

Megfejtések postára adandók legkésőbbben esütőnapon. Cím: Reggeli Ujság szerkesztősége, V. Lipót-körút 5. A levél vagy levelezőlap címe: Törje a fejét! mellékelendő a Törje a fejét! és mellékelendő a Törje a fejét! szelvényre. A helyes megfejtők között a következő jutalmat osztjuk ki: 1. díj: 20 pengő, 2. díj: 10 pengő, 3. díj: 5 pengő, 4. díj: egy nagy fénykép Foto Klára műterméből, 5-6. díj: egy-egy üveg Morisson-féle kölnivíz, 7-8. díj: egy-egy doboz egynegyed kg. Dreher-Maul csokoládé, 9-11. díj: két darab finom arcpólo szappan, 12-13. díj: egy-egy csomag Pálavin-fényfürdőtablettát, 14-25. díj: egy-egy értékes könyv. A jutalmakra már egy helyes megfejtéssel is lehet pályázni.

VIZSZINTES:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13								14			
15					16			17			
18		19						20		21	
22					23						24
25			26							27	
28			28			29					30
31	32				33						34
35				36			37		38		
39						40					
41				42	43				44	45	
46			47					48	49	50	
51											

FÜGGŐLEGES:

1. Történeti, a Magyar Tudományos Akadémia tagja (1853-1928).	5. Szerszám.	12. Szilveszteri évről szilveszterre.	36. Arab megszállás.
2. Híres török város.	6. U. S. A.-állam.	13. Távolították.	37. Kátyaműző.
3. Círcen rövidítése.	7. Japán kikötőváros.	14. Vászár után isszák.	38. Azonos mássalhangzók.
4. Az ókori trójai síkság egyik folyója. Trója természetesen védelmezte.	8. Spanyol női név.	15. Ókori görög város Kis-Ázsiában.	39. Női név.
	9. Kereskedő.	16. Folyó Kanadában és Aluskában.	40. ... aune.
	10. Vissza: szarvasfala.	17. A görögülékhez tartozó madár.	41. Azonos magánhangzók.
	11. Város Poroszországban.		42. Képző.
			43. A natrium vegyjele.
			44. Yn.

Megfejtésül beküldendő a vízszintes 1, 18, 51 és a függőleges 1, 6, 12.

Betűrejtvények

1.

$\frac{S}{2} \text{ D}$

2.

PALOTAA $\frac{S}{2}$

3.

D &&& 10 $z=v$

Kiegészítő

M	A				
	M	A			
		M	A		
			M	A	
				M	A

E négyes vizszintes sorait egészítjük ki úgy, hogy az egyes sorok jelentése a következő legyen:

- Kormányparti képviselő békebeli gunyveve.
- Arab költői műfaj (névelővel).
- Asztalterítő anyaga.
- Ilyen gép a dynamo.
- Afrikai utazó, kiről egy zebrafajt neveztek el.
- Ilyen ima is van.

Ha a sorokat helyesen töltjük ki, akkor az első és utolsó függőleges sorok felülől lefelé olvasva egy-egy nagy írónk nevét adják (utóbbi ékezet hibáival).

REGGELI UJSÁG
január 26. Törje a fejét! szelvénye

Szótag

Az — ar — aug — burg — chock — cras — ga — la — les — ml — nus — ne — ni — ni — o — ro — sus — stus — seps — tar — ti — us.

- Az első triumviratus tagja volt.
- Az első római császár.
- Kiváló középkori olasz zeneszerző és tudós.
- A teutoburgi erdő győztese.
- A Suez-csatorna megépítője.
- Szibériai város hasonló nevű tengerrel.
- Kegyellen római császár.
- Kétarcu római istenség.
- Hittvallásról híres város.

A szótagokból összeállítható szavak kezdőbetűit egy forrnyog spanyol tartomány nevével adják (a fenti sorrendben).

Pótlórejtvény

—ános, —gar, —abor, —ladér, —lii, —rvos, —ikor.

A helyesen kitöltött kezdőbetűk sorrendben egy olyan szót adnak, amelyiket a rejtvényrovatok vége felé gyakran megtalálhatunk.

Megfejtések

az 1931 január 14-iki számból:

Keresztrejtvény:

Vízszintes: 1. Ime az ember. 10. Cato. 14. Galba. 15. Arianusok. 18. Aria. 17. Scala. 18. Parl. 19. Sat. 20. Késve. 22. Sta. 23. Lurkó. 24. Sie. 25. Al. 27. Hoz. 29. Ste. 30. Szoba. 32. Edm. 34. Istentelen. 37. Rámol. 39. Zer. 40. Arius. 41. Cselekedet. 44. Turá. 45. Korom. 46. She. 48. Sik. 49. Hó. 51. Hus. 52. Shell. 53. Uri. 55. Suomi. 56. Flk. 58. Róza. 60. Vidra. 61. Radó. 62. Csongorád. 63. Trier. 64. Azra. 65. Boroskóró. **Függőleges:** 2. Marakodás. 13. Oktalanúság. 30. Sereshoród.

Betűrejtvények: 1. Gyermekszínház, 2. Remete. Naphír: Goltár Anna, angoltanár. Jobb: Bh7-h1.

JUTALMAK:

1. díjat, 20 pengőt nyerte: Fényes Elvira, Nagykanizsa.

2. díjat, 10 pengőt nyerte: Schelstinger Lajos, Budapest.

3. díjat, 5 pengőt nyerte: Károly József, Újpest.

4. díjat, egy nagy fényképet

Foto Klára

műterméből: D-né Sztáns Ilona, Budapest.

5-6. díjat, egy-egy üveg Morisson-féle kölnivíz: Léval Ferenc, Budapest, Várszal Erzsébet, Budapest.

7-8. díj, egy-egy doboz egynegyed kg.

Dreher-Maul

csokoládé: Söprű Peri és Glük Olga, Győr, dr. Liberecs Józsefné, Nagykanizsa.

9-11. díj, két-két darab finom szappan: Grosz Gusztáv, Budapest, Jungreis Irén, Debrecen, Heinrich Ferenc, Szolnok.

12-13. díj, egy-egy csomag Pálavin-fényfürdőtablettát: Monkházi Ilona, Budapest, Carolias Áda, Sopron.

14-25. díj, egy-egy könyv: Lány Ferenc, Budapest, Győző Imre, Kunhegyes, Ország Imre Ferenc, Firenze, Lock Sylvia, Budapest, Schreiber László, Körmen, Frömmel Károly, Budapest, Ifj. Deh Jenő, Komárom, Komoly-Thege László, Budapest, Juhász István, tisztviselő, Albertfalva, Berán Nelly, Budapest, Kanitz József, Szece, Erdős István tanuló, Budapest.

KÉPES

SPORT UJSÁG

A „REGGELI UJSÁG“ ÁLLANDÓ SPORTMELLÉKLETE

HOMONNAY TIVADAR, akít a pápa a Szent Gerely-rend lovagkeresztjével tüntetett ki

BARÁTKI GYULÁ, aki olyan hű a Hungáriához, hogy harmadszor is visszajött Budapestre

MINDEN A SPORTOT ÉRINTŐ KÖZLEMÉNY ÉS KÉP, A „REGGELI UJSÁG“ SPORTSZERKESZTŐSÉGÉHEZ CÍMZENDŐ BUDAPEST, LIPÓT-KÖRUT 5 TELEFON: 298-99 ÉS 128-10

III. évfolyam, 4. szám
Hétfő, 1931 január 26

VASARNAP DÉLUTÁN 4 ÓRÁTÓL A SPORTSZERKESZTŐSÉG CÍME V., VILMOS CSASZÁR-ÚT 34 TELEFON: 229-31 ÉS 253-09

Hatalmas vereséget szenvedtek a debreceniek Prágában

Sparta—Bocskai 6:0 (3:0)

Prága, január 25.

A Reggeli Ujság prágai tudósítójának telefonjelentése. —

A futballbajnokság őszi fordulójának utolsó meccsén nagy meglepetésre a Bocskai került a második helyre. Ez a körülmény még elbizakodottabbá tette a debreceni futballköröket, amelyek mintegy másfél esztendeje mindig annak a vélekedésüknek adtak kifejezést, hogy a magyar válogatott csapat csatársorát a Bocskai csatáraitól kellene összeállítani. Akadtak többen olyanok, akik a Bocskai teljes csatársorát kívánták egyik-másik válogatott mérkőzésen szerepeltetni, a jelek azonban azt igazolják, hogy a derék vidéki csapatnak kár volt olyan magas régiókba feltörni magát, amelyekben a rutinnal rendelkező csapatok is csak nagy erőfeszítéssel tarthatták magukat. A Bocskainak már a legutóbbi olaszországi túrája is félsikerrel zárult és mint a bajnokság második helyezette, 7:4 arányban kapott ki Milanóban az Ambrosianától. Ezek után mindenki arra várt, hogy az olasz tura után a Bocskai hosszabb téli pihenőre megy, ehelyett azonban a debreceniek kevés rutinjukkal és még kevesebb tréningjükkel, 2600 pengő ellenében arra vállalkoztak, hogy Prágában játszanak a Sparta ellen.

A Sparta jelenleg megint nagyobb játékerőt képvisel és mert a szezon elején a Bocskaitól nem várhattunk jó játékot, már legutóbbi számunkban is óvtuk a Bocskait attól, hogy az ismert körülmények közepette Prágában játszik a Sparta ellen.

2600 pengő azonban a mai viszonyok között Debrecenben nagy szerepet játszik és csakis emiatt történetesen, hogy a Sparta elleni meccsre mégis került.

A meccs lefolyása végeredményben igazolta a várakozást: a Sparta féldöntőként 3—3 gólt lőtt és ezzel 6:0 arányban biztosan győzött. Kérdjük, szükség volt-e erre a meccsre és szükség volt-e erre a vereségre a magyar futballsportnak? Ahogy azonban azt látjuk, hogy a profiszövetségben a „vegyes bajnokság“ a legfontosabb, amely a mai meglévő amatőr-sportot teljesen lezüllesztene, ugyanúgy azt is elfogadhatjuk, hogy a tegnapi mérkőzésen csak az üzlet volt a fontos és ezzel a magyar sportterdek teljesen a háttérbe szorult.

76 ÉS FÉL MÉTERES SIUGRÁS

Birger Ruud, az ismert svéd siugró legutóbb 76 és fél méteres ugrásával az idei év legjobb eredményét érte el

Az idény első nemzetközi mérkőzésén a csapatok — tudósítónk jelentése szerint — 4000 főnyi nézőközönség előtt és Partl (Prága) bíráskodása mellett a következő összeállításban szerepeltek:

Bocskai: Budai—Fehér, Molnár—Villányi, Móró, Kevitzky—Markos, Vince, Teleki, Mátéfi, Marosi.

Sparta: Nemec—Burger, Cyroky—Madelon, Kada, Srbek—Podhrazil, Cerveny, Braine, Silny, Heima.

A játékot a magyarok kezdték, de csakhamar a csehek lendültek támadásra és Braine lövését Budainak már az első percben fognia kellett. A közönség nagy derűtségére a játékosok sorra csuszta és a labda meg-megakadt a sártócsákban. Az ötödik percben a Sparta eredménytelen kornert rugott a Bocskai ellen. A 8-ik percben viszont a Bocskai ért el kornert a csehek ellen. A következő percben meleg helyzet alakult ki a Bocskai kapuja előtt. Cerveny három lépésről Budaiba lötte a labdát. A 11-ik percben Braine éles lövését Budai kiütéssel mentelte. A magyarok egyik ellentámadásánál Markos öt lépésről kedvező helyzetből a labdát kapu mellé tette. A 20-ik percben magyar, majd cseh kornert volt.

A 28. percben Braine erőteljes erőteljes cseh támadás befejezésekor a vezető gólt lőtte (1:0).

Erős magyar ellentámadások a következő percekben eredménytelenek maradtak, sőt a Sparta a

30-ik percben újabb kornert rugott. A 31-ik percben nagy kavargás a Bocskai kapuja előtt: Fehér a labdát hátraadta, amelyre Cerveny és Budai egy időben futott, összeütköztek, mindkettőn esetek és

a résenálló Podhrazil a második gólt lőtte.

A következő percekben a Sparta két újabb kornert rugott a Bocskai ellen. A 43-ik percben szabadrugás a Bocskai ellen: Madelon átadását Silny a hálóba lötte. 3:0!

Szünet után a játék képe nem változott; a Sparta fölényben maradt.

Az 5. percben Braine egyedül futott le és gólt lőtt, amelyet Budai védhetett volna.

A 8. percben Braine megismételte előbbi akcióját, gólja azonban ezúttal véltetetlen volt (5:0). A 13. percben a Sparta kapuja előtt veszélyes helyzet alakult ki, amelyből azonban csak kornert lett.

A 16. percben Cerveny közelről az utolsó gólt lőtte.

A Sparta csapata ettől kezdve kissé lefekezett, a Bocskai mindinkább fölénybe került, azonban Teleki fejese, a 28. és 29. percben Markos két kornere, a 31. percben Markos szép lövése kapu mellé került. A tempó láthatólag ellanyhult, a játékosokat a nehéz talaj kimerítette. A 43. percben Silny lövését Budai 6:0 után nagy süllyben védte. A mérkőzés mezőnyjátékkal végződött.

Pompás uszóeredmény az Egyesült Államokban

Kojac, a világhírű amerikai uszó New-Yorkban 440 yardon 5 perc, 32 másodpercet ért el

Kitünően zárult a Magyar Siklub kétnapos siversenye

A lesiklóverseny 78 versenyzője közül 39 ért a célhoz

A Magyar Sí Klub kétnapos versenyének második napja a lesikló- és ugróversenyt bonyolították le. A lesiklóverseny keretében, amely 2,5 km-es távon a Svábhegyen folyt le, a Delmár-vándordíjas lesikló csapatversenyt is lebonyolították. A délelőtti lesiklóversenyen 78 versenyző állott a starthoz s közülök 39 ért a célba. A részletes eredmények a következők:

Egyéni verseny: 1. Ványa Pál TTE 5 p. 24,2 mp. 2. Adler-Rácz József MAC 5 p. 35 mp. 3. Szendey András MSK 5 p. 52 mp. 4. Tassonyi Almos BBTE 6 p. 04,4 mp. 5. Iglaier László MSK 6 p. 11,4 mp.

Csapatverseny: 1. MSK A) csapata (Szendey András 5 p. 52 mp., Iglaier László 6 p. 11,4 mp., Dierolf Ágost 6 p. 18 mp., Schwabl Rudolf 6 p. 54,4 mp. 5. Benedek Frigyes 7 p. 11,4 mp.) 32 p. 27,2 mp. összéddel. 2. TTE csapata (Ványa Pál 5 p. 24,2 mp., Makk Ferenc 6 p. 34,4 mp., Tolnay József 6 p. 52,2 mp., Sajgál Gyula 7 p. 37,8 mp. 5. Szigethy Géza 7 p. 38 mp.) 34 p. 06,6 mp. összéddel. 3. BBTE A) csapata (Tassonyi, Gerő, Haberl, Mezey, Zelko) 36,6 p. 09,6 mp. összéddel. A csapatversenyben hét csapat indult.

A Delmár-csoport lesikló versenyében (2,5

km.) 1. Rich József 6 p. 32 mp. 2. Hasenfratz János 7 p. 02 mp. 3. Kovalszky Mihály 7 p. 25.

Az ugróversenyt a jánoshegyi ugrósáncra bonyolították le. Az eredmények a következők: 1. Kadvány Péter BBTE 24 m. és 23 m. állott ugrással 195,8 ponttal, 2. Fodor Endre UTE 21,5 m. és 21,5 m. állott ugrással 168,8 ponttal, 3. Gerő Zoltán BBTE 20,5 m. és 21 m. állott ugrással 163,2 ponttal, 4. Petyerik József TTE 20,5 és 19 m. állott ugrással 162,6 ponttal, 5. Tamássy Zoltán MTE 21,5 m. és 21,5 m. állott ugrással 154,3 ponttal.

Vegyes külföldi sporthírek

A brüsszeli 3 órás kerékpárversenyt Maes van Nevele nyerte 132.665 kilométeres összteljesítménnyel.

Az oberhofti sísporthét keretében Karl Wagner 82 méteres ugrásával új sánerekordot állított fel.

GENE TUNNEY BOXSAMPION CONNETTICUT ÁLLAMBAN TISZTELETBELI ÖRNAGYI RANGOT KAPOTT

Képünk feleségével az avatóünnepen ábrázolja

A genfi kerékpárversenyen a 100 km-es versenyt a Billiet—de Bruycker-pár nyerte 2 óra 15 perc, 20 mp-es idővel.

A frankfurti fedett csarnokban 9900 főnyi nézőközönség előtt a hármas sprintversenyben König 17 pontos összeredményével megverte a tornász Lammerst. Dr. Peltzer az 1000 méteres síkfutásban indult és bár a startnál elesett, 2 perc 43,4 mp. alatt biztosan győzött Wichmann és Danz előtt. A súlydobásban Hirschfeld 15 m. 55 cm-rel győzött. Hirschfeldnek négy dobása volt 15 méternél nagyobb. A 60 yardos gátfutást a kreunachi Prles nyerte 8,4 mp. alatt.

A bécsi téli kupában a WAC legyőzte az Admirát

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A téli labdarugó serlegmérkőzések során a WAC nagy meglepetésre az Admira régióta veretlen csapatát 3:1 (2:0) arányban legyőzte. A WAC ezzel a győzelmével a tabella élére került. A következő meglepetést a Wacker—Vienna-mérkőzés szolgáltatta, amelyet a Wacker 5:4 (2:2) arányban megnyert. A Rapid 5:1 (1:0) arányban győzött a Nicholson csapata ellen, míg a Slovan—Floridsdorfer AC-mérkőzés 2:2 (1:0) arányban döntetlenül végződött.

BKE—Cottage EV, Bécs 1:0 (1:0, 0:0, 0:0)

A BKE legutóbb a Tátrában legyőzte a lengyel válogatott csapatot és így a Cottage elleni vasárnapi meccsén nagyobb esélyekkel rendelkezett. A BKE azonban nagy meglepetésre gyengén játszott és végül csak minimális gólaránnyal győzött. A játék csak az első harmadban volt élvezetes. A gólt Minder leadásából Weiner ütötte a 7-ik percben. A második és harmadik harmadban a magyarok sokat támadtak, de részben balszerencséjük, részben Kramer kitünő védelmi miatt több gólt nem tudtak elérni. A BKE-nél egyébként megfigyelhetjük, hogy jó játék után a legközelebbi meccsen rendszerint rossz játék következik, ami nem jó fényt vet a tréningiszisztémára.

Norvégia gyorskorcsolyázó bajnokságaiban Stenbeck az 5000 m-es 10 p. 12,5 mp-es, a 10000 m-es 19 p. 15 mp-es idővel nyerte, míg Kolbjørn Andersen az 5000 m-es futamban 52,4 mp-es, az 1500 m-esben pedig 2 p. 47,2 mp-es idővel győzött. Az összpontozás alapján Norvégia idei gyorskorcsolyázó bajnokja Stenbeck.

A kanadai Manitoba jégútkocsicsapata az EV München és az SC Rissersce kombinált csapatát 11:1 arányban fölényesen legyőzte.

Hungária—Budai 11 4:0

Tréningmérkőzés keretében a Hungaria Baráti (2), Skvarek és Hauer góljaival 4:0 arányban győzött a Budai 11 ellen.

Olaszország 5:0-ra verte Franciaországot

Bologna, január 25.

— A Reggeli Újság tudósítójától. —

A Bolognában megtartott olasz-francia válogatott mérkőzésen az olaszok 3:0-as félidő után 5:0 arányban győztek

Az FTC és a BTK győzött az ökölvívő-csapatbajnokság negyedik fordulójában

Az ökölvívő csapatbajnokság vasárnapi utolsó (negyedik) fordulóján a FTC 10:6 arányú győzelmet aratott a BTC felett, míg a BTK 10:3 arányban legyőzte a B. Vasutast. Az izgalmasan bődülködő est legkiemelkedőbb eseménye Énekes és Szabó, a két Európa-bajnok összecsapása volt. A versenyt, amelyet ma is a Beszkárt sporttelep tornatermében bonyolítottak le, nagyszámú közönség nézte végig. Végül Énekes győzött pontozással.

MAC-boxolók sikerei a Felvidéken

Érsekújvár, január 25.

A MAC öttagú ökölvívő csapata vasárnap propagandamérkőzést vívott az ÉSE boxolóival. Először Vörös MAC és Zalesák ESE bemutató mérkőzést vívott. Szabó MAC és Galla ESE erőiramu küzdelmében Szabó technikai knockouttal győzött. Tattai MAC győzött Cabay ESE ellen. Dwelll MAC Berényivel, Szlovenczkó súlyemelő bajnokát félperc után leütötte. A Kondorosi MAC —Machler ESE pár küzdelme volt a verseny legérdekesebb mérkőzése. Kondorosi a második menetben kiütéssel győzött.

A «legjobb vasutas-birkózó»-verseny befejeződött

A legjobb vasutas-birkózó címért megtartott kétnapos versenyt a Törökvs SE dísztermében, az északi főműhely telepén lebonyolították. A versenyen öt budapesti és négy vidéki egyesület 47 versenyzővel indult. A részletes eredmények a következők: Légsúly: 1. Szendi (B. Vasutas). 2. Gyarmati (Testvériség). — Pehelysúly: 1. Horváth (Törökvs). 2. Galambos (B. Vasutas). — Könnysúly: 1. Boldis (Törökvs). 2. Balázs (Testvériség). — Kisközépsúly: 1. Sárosi (Testvériség). 2. Ligeti (Törökvs). — Nagyközépsúly: 1. Mataska (Törökvs). 2. Privalcsak (Debreceeni Vasutas). — Kisnehézsúly: 1. Göndör (Törökvs). 2. Kacsó (Debreceeni Vasutas). — Nehézsúly: 1. Kont (B. Vasutas). 2. Soltér (Törökvs). — A pontversenyben 1. a Törökvs 26 ponttal. 2. B. Vasutas 15 p. 3. Testvériség 12 ponttal. A vidékiek pontversenyében: 1. Debreceeni Vasutas 10 ponttal. A budapesti vasutas vándordíjat a Törökvs, a vidékiek vándordíját a Debreceeni Vasutas nyerte.

Új uszórekordok a MUSz versenyén

A Magyar Uszósövetség vasárnap délután rekordjavító uszóversenyt rendezett. Két országos, egy férfi és egy hölgy rekordot sikerült megdönteni. A 200 m-es hölgy hátuszó rekordkísérlet során Mallás Gitta teljesen egyedül uszva 6.4 mp-el javította meg Szőke Kató rekordját, vitéz Halasy Olivér pedig, akit Párok csak az első 200 m-en tudott megszoritani, 7 mp-el uszott jobbat régi rekordjánál. 200 m-es ifjúsági melluszásban: 1. a versenyen kívül induló Mezey 3 p. 6.2 mp. alatt. 2. Pázmán BBTE 3 p. 07 mp. 500 m-es gyorsuszás: 1. Halasy Olivér 6 p. 47.2 mp. Országos rekord! (Régi rekord: Halasy 6 p. 54.2 mp.) 2. Párok MTK 7 p. 04 mp. 200 m-es gyorsuszásban: 1. Székely András FTC 2 p. 24.2 mp. 2. Boros Viktor egytellen kívül 2 p. 28 mp. 3. Jakab UTE. 200 m-es hölgy hátuszás: 1. Malász Gitta FTC 3 p. 19 mp. Országos rekord!

Vízpoló kupamérkőzések:

MUE—MAFC 2:1 ((2:1). FTC—BEAC 6:0 (3:0). Beszkárt—BBTE 3:2 (2:1).

MTK—NTE 32:31 (Kosárlabdamerkőzés). Az osztrák-magyar februári kosárlabda válogatott mérkőzés előtt izgalmas küzdelem folyt le a két kitűnő magyar csapat között. A verség ellenére is jó játékot mutatott a Nemzeti Torna Egylet csapata, amelynek részéről a kitűnő Sennye (20), Paulika (4), Bäder (5), Rózsa (2) gólt dobott. Az MTK góljain Németh, Nagy, Magyar II. és Sarkadi osztozkodtak.

Szárzelemek és telepek zseblámpa és anódtelpek számára.

Teljesítményük felülmúlhatatlan. Minden szaküzletben kaphatók.

Jó eredmények a KISOK gyors és műkorcsolyázó bajnokságán

A KISOK vasárnap reggel a városligeti műjégy-pályán bonyolította le a középiskolások gyors- és műkorcsolyázó bajnokságát. A verseny eredményei a következők:
500 m.: Bajnok Lindner 48.6 mp., 2. Belházy 52 mp., 3. Masánszky 52.3 mp., 4. Brodsky 52.3 mp., 5. Géser 59.6 mp.
1000 m.: Bajnok Levitzky 1 p. 45.5 mp., 2. Magyarai 1 p. 54.5 mp.
1500 m.: Bajnok Lindner 2 p. 41.2 mp., 2. Belházy 2 p. 42.4 mp., 3. Masánszky 2 p. 44.1 mp.,

4. Brodsky 2 p. 46.5 mp., 5. Géser 3 p. 58.8 mp.
Férfi műkorcsolyázás III. korosztályuk részére: 1. Pataky, 2. Barcza-Rotter, 3. Hoslóvánszky.
IV. korosztályuk részére: 1. Terták, 2. Szekrényessy, 3. Farkas.
Hölgy műkorcsolyázás III. korosztályuk részére: 1. Szilassy Nadine, 2. Kiss Henrlette, 3. Székely Zsuzsi.
IV. korosztályuk részére: 1. Kertész Sarolta, 2. Tusák Kató, 3. Irsay Klári.

Vadas negyedik Európa-műkorcsolyázó bajnokságában Carl Schaeffer újra nagy fölénnyel győzött

Bécs, január 25.

— A Reggeli Újság tudósítójától. —
Az Engelmann-műjégy-pályán vasárnap befejezték a műkorcsolyázó európai bajnoki versenyt. Több mint 4000 főnyi közönség előtt az ötös helyezési számu Karl Schaeffer győzött 409.12 ponttal, második a berlini Heinrich Bayer 10 helyezés szám, 371.04 ponttal, harmadik a bécsi dr. Diestler 15 helyezési szám, 354.62 ponttal, negyedik a budapesti Vadas 21 helyezési szám, 328.58 ponttal, ötödik a bécsi Otto Hartmann 25 helyezési szám, 321.36 ponttal.

Dobogókön kitűnően sikerült a Zsembery-verseny

A Magyar Turista Egyesület vasárnap rendezte a Dobogókön a nagy sítűtűversenyt a Zsembery Gyula dr.-vándordíjért, amelyen 90 versenyző indult. A hóviszonyok kitűnők voltak. A start a dobogókőnél menedékháznál, a cél pedig a Zsvány-síklánc volt. Hetvennyolcan jutottak célba. A kitűnő rendezés az MTE gárdájának érdeme. Eredmények:
A csapatversenyben a díszes vándordíj idej vé dője a Magyar Turista Egyesület Sasok Társaságának első csapata volt 4 óra 20 p. 59 mp-es összidővel, 2. az MTE Péntekiek csapata 4 óra 26 p. 41 mp., 3. MTE Sasok II. csapata, 4. MTE Fecskék csapata.
Az egyéni verseny abszolút győztese (táv. 8 km.): Mészáros Lajos, MTE sítűkosztály, 43 p. 45 mp., 2. Dorma Lajos, MTE, 44 p. 37 mp., 3. Göttler Kálmán, MTE, 46 p. 33 mp., 4. Erzsinger Béla, MTE, 48 p. 39 mp., 5. Varga Pál, MTE Sasok, 50 p. 36 mp.
Hölgyverseny (4 km.): 1. Kopeckzy Anna, MTE, 21 p. 39 mp., 2. Kerner Mária, MTE, 24 p. 08 mp., 3. Bóna Ilona, MTE Szosok, 26 p. 20 mp., 4. Máté Béláné, Sasok, 26 p. 48 mp.
Ifjúsági verseny (4 km.): 1. Papp Lajos, 30-as öreg cserkészcsapat.

«Vándorok» a hóban

A Gyopár Turista Egyesület «Vándorok» csoportja vasárnap délelőtt a budakeszi erdőben sítűversenyt rendezett 7 km.-es távon. Az eredmények a következők:
Haladók csoportja: 1. Flór Oszkár 42 p. 11 mp. 2. Gerő László 43 p. 22 mp. 3. Schön Andor 47 p. 18 mp.
Kezdők versenye: 1. Földes István 48 p. 19 mp. 2. Grünwald Sándor 54 p. 32 mp. 3. Neumann Sándor 56 p. 27 mp.
Hölgyek versenye: 1. Katalisten Regina. 2. Gerő Lili.

FŐSZERKESZTŐ: BÉKESSY IMRE.

Kiadótulajdonos a Reggeli Újság Lapkiadó-vállalat Részvénytársaság
Felelős szerkesztő és kiadó: KADAR LEHEL.

Bellák kétszeres angol bajnok

London, január 25.

Anglia asztali teniszbajnokságát Bellák (NEC) nyerte, aki a döntőben Caffelt verte meg. Viszont a páros bajnokságban Kirloskarral együtt legyőzte az angol Bull—Jones-párt. Bellák ezek szerint kétszeres angol bajnok.

Hatz Ottó vezet a Tiszti Vívó Club összetett versenyén

A Tiszti Vívó Klub hármas összetett tör-, párbajtőr- és kardversenyének második részét vasárnap bonyolították le, amelyen 35 versenyző vett részt. Az öt csoportba osztott versenyzők közül a legjobb négy jutott tovább a két közép tizedöntöbe, amelynek mindegyikéből 5—5 került a döntőbe.

A győztes Hatz Ottó kitűnő pengevezetése mellett gyorsaságának köszönheti sikerét, amellyel az összetett verseny első helyére került, megelőzve Nagy Ernőt és Hajdu Jánost. A verseny eredménye a következő:

1. Hatz Ottó (Tiszti VC) 7 győzelemmel, 2. dr. Hajdu János (BSZKRT) 5 gy., 3. Kálnitzky Gusztáv (Tiszti VC) 5 gy., 4. Nagy Ernő (MAC) 5 gy., 5. Maszlaj Lajos (Tiszti VC) 5 gy., 6. Gerevits Aladár (MAC) 5 gy., 7. Borovszky Jenő (Tiszti VC) 4 gy., 8. Bogen Albert (Békéssy VC) 4 gy., 9. Hatz József (MAC) 1 gy., 10. Hajós József (BSE) 1 gy.
- Az összetett verseny állása a tör- és párbajtőr- verseny eredményének egybevetése után a következő:
1. Hatz Ottó (Tiszti VC) 4 pont, 2. Nagy Ernő (MAC) 5 pont, 3. dr. Hajdu János (BSZKRT) 6 p., 4—5. Gerevits Aladár és Hatz József (MAC) 14—14 pont, 6. Kálnitzky Gusztáv (Tiszti VC) 15 pont, 7. Borovszky Jenő (Tiszti VC) 16 pont, 8. Maszlaj Lajos (Tiszti VC) 18 pont.

LÓSPORT

Tömeges büntetések az ügető-versenyen

A januári miting utolsó vasárnapi versenyén a nagy sárban a hajtók is idegeskedtek a startnál és a szalagba való behajtás miatt Marschall, Jónást és Dózsát büntették meg. Súlyosabb büntetésben részesült Fiszter, aki a negyedik versenyben Fényest hajtotta. Az igazgatóság Fisztert hanyag hajtás miatt a következő napra eltiltotta a hajtástól. A közönséget ebben a versenyben az a kellemetlenség is érte, hogy Nótásnak — a futam favoritjának — mindjárt a start után leszakadt a szerszáma. Az eladóverseny győztesét, Mikulás II-t, tulajdonosa 500 pengőért visszavásárolta. A nemzetközi lovak Handicapjében — a várakozásnak megfelelően — Jutalom győzött. Medea a legadázabb küzdelem után érkezett «olasz»-ra.

1. 1. Hiba (Maszár I., 2 1/2 reál), 2. Ibrány (Marschall, 3), 3. Urgevár (Fiszter, 6). I. m.: Fuss. — Tot.: 10:16, olasz: 27. — II. 1. Kedves (Haas, 2 reál), 2. Keringő (Jónás, 4), 3. Dante (Kovács II., 3). I. m.: Juhar, Lady of Pamuk. — Tot.: 10:19, 15, 17, olasz: 27. — III. 1. Mikulás II. (Dóza 2), 2. Poganac (Marschall, 4), 3. Sárgrigó (Kovács I., 3). I. m.: Cigánybáró, Patyolat II., Krampusz, Avanti D., Dombóvár, Orgovány (második, tisztátalan ügetés miatt diszqualifikálva). — Tot.: 10:32, 14, 27, 21, olasz: 77. — IV. 1. Rita (Marton, 3), 2. Fényes (Fiszter, 2), 3. Kitty (Benkő, 2 1/2). I. m.: Lagzi, Nótás. — Tot.: 10:51, 19, 17, olasz: 26. — V. 1. Jutalom (Feiser, 2 reál), 2. Medea (Kovács I., 4), 3. Öcskös (Wiesner, 4). I. m.: Ravasz, Avanti II. — Tot.: 10:15, 11, 15, olasz: 27.

Befejeződtek a januári lovasmérkőzések. A

Nemzeti Lovarda kétnapos lovasmilingje vasárnap folytatódott és fejeződött be. A versenyeken előkelő és nagyszámú közönség gyönyörködött. A szerencsegratás érdekes jeleneteiben, melyet báró Berg Tibor és Fáy-Halász Ida nyertek meg, Fáy-Halász Ida teljesítménye annál értékesebb, mert ő lovasistizettel szemben a férfi szerencse-ijgratási számban indult és helyezést nyert. A közönség sorában ott láttuk gróf Andrásy Gézát, Rapaich Richárd és Kiss Ferenc altörbonyokat, báró Kaas Albertet, Kozma Ferenc tábornokot, Prónay Sándort, Perczel Armandot és nejét, Perczel Olivért és nejét, Tasnády-Szűcs Andrást és nejét, gróf Gyürky Aladárné és Ággya Papp Sándort és családját, és Sorg Jenőt. Részletes eredmények a következők:

Urak díjgratása: Indult 19 ló. 1. Fodor Aladár (Sári, lovagolta tulajd.), 2. Holtversenyben báró Berg Tibor (Vértese, lovagolta Hávor Lajos), Parázso Zoltán (Hamislány lovagolta tulajdonos).

Szerencsegratás urlovasok részére: Indult 17 ló. 1. Báró Berg Tibor (Michel, lovagolta tulajdonos), 2. Fáy-Halász Ida (Fickó, lovagolta tul.), 3. Fáy-Halász Ida, (Muki, lov. tul.).

Síugróversenyt rendezett vasárnap a KISOK Svábhegyen

A KISOK vasárnap délután rendezte a svábhegyi KISOK ugrósánccon ugróversenyt, melynek eredményei a következők:

- Második korosztály ugróversenye** (két induló):
1. Sándor Andor (Érseki reál) 5, 7 méteres ugrásokkal 98.2 ponttal.
Harmadik korosztály (8 induló): 1. Felter Károly (Toldi reál) 8, 9 méter 123.9 pont, 2. Tasnády Endre (Toldi reál) 7, 8 méter 114.9 pont, 3. Batta Bertalan (Toldi reál) 9.5 (bukott), 8 méter, 78.9 pont.
Negyedik korosztály (26 induló): A KISOK 1930—31. évi ugróbajnoka Kunszt Imre (Toldi reál) 8, 11.5 méter, 132.8 pont, 2. Kaefferstein Károly (Toldi reál) 9, 9 és 11 méter, 121.9 pont, 3. Kadvány Sándor (Mátyás reál) 8 és fél—10 méter, 119.6 pont, 4. Szalay István (Mátyás reál) 9, 9 méter, 119.1 pont, 5. Emánuel Antal (Mátyás reál) 9 és fél—10 méter, 116.2 pont, 6. Vajda Péter (VII. ker. ágostai ev. gimn.) 8 és fél—9 és fél méter, 114.6 pont.
A KISOK 1930—31. évi összetett bajnokságának (futó- és lesiklóverseny) győztese és egyuttal a Delmár Walter-vándordíj idej védője Kunszt Imre (Toldi reál) 430.86 ponttal, 2. Kaefferstein Károly (Toldi reál) 428.26 ponttal, 3. Emánuel Antal (Mátyás reál) 418.6 ponttal, 4. Kadvány Sándor (Mátyás reál) 407.64 ponttal, 5. Petris Géza (Toldi reál) 403.1 ponttal.

30 induló a Kárpát Egyesület siverenyén

A Magyarországi Kárpát Egyesület a Hármashatárhegyen házi siverenyt rendezett osztályai között. A futóversenyen, amelynek távja körülbelül 9—10 km. volt, 30 versenyző indult. Az eredmények a következők: 1. Kónyó Ferenc Súlyom-osztály 57 p. 19 mp. 2. Heissler Géza „Péntekiek” 59 p. 09 mp. 3. Csillag Sándor „Súlyom” 1 ó. 01 p. 46 mp. 4. Kaszás László siosztály 1 ó. 03 p. 10 mp. 5. Bárd Pál siosztály 1 ó. 04 p. 14 mp.

Helyreigazító nyilatkozat

a Reggeli Újság 1930 december 22-i számában „A Nemzeti Sport merénylete” címmel megjelent közleményre.

„1. Valótlan az, hogy a „Nemzeti Sport” a sportprofesszionizmusnak kitarított lapja, ezzel szemben való az, hogy az olvasóink a lap vétel-árából befolyó filléreiből tartja fenn magát.
2. Valótlan az, hogy a „Nemzeti Sport” eszménye az iskolakerülő, tudatlan sportjampec, ezzel szemben való az, hogy a „Nemzeti Sport” 1930 december 10-én megjelent számában „Az eszmény” című vezércikkében idézve Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternek a Nemzeti Sportuszoda ünnepségén elmondott szavait, magáévá tette a miniszter következő kijelentését: „Az akarom, hogy tanulj, de amellet izmos, becsületes, szókimondó és igazmondó embereket neveljünk a hazának, mert csak ilyen nemzedék viheti a magyar ügyet nagy nemzeti céljal felé.” Tisztelettel: Nemzeti Sport Lapkiadó Rt. Dr. Vadas Gyula felelős szerkesztő.”

Férfiaknak a patikában

Nevető Hétfő

A láthatatlan álarc

Kondor vizitbe ment Krauszékhoz.
— Képzeld — mondta Krausz Kondornak — a Mörickám olvasta, hogy a postarablók harisnyából csináltak álarcot, erre ő is álarcot készített harisnyából és egy pillanatra se akarja letenni, még az utcára is abban megy le.
— Enyhe tulás. Ép találkoztam vele a lépesházban és nem volt az arcán.
— Rajta volt, csak te nem láttad.
— Hogy mondhatsz ilyen, hát vak vagyok én?!
— Nem. De a feleségemnek van egy testszinű harisnyája és abból vágta ki az álarcot.

Ha Ripka lesz a polgármester...

A körüli kávéházban főzsvendég egy öreg ur, akinek mániája a fogadás. Az öreg ur tegnap odament egy feketéző kereskedőhöz:
— Fogadjon velem tíz pengőbe, hogy nem Ripka lesz a főpolgármester.
A kereskedő ijedten tiltakozott:
— Isten ments! Amilyen pechem van, még megnyerem a fogadást.

A Nevető Hétfő távirdája

Pálinkás Mihály,

Markó.

Szabadulása után azonnal jelentkezzen cégemnél. Pénzbeszedőnek fogom alkalmazni. Ha magát küldöm inkasszálni, biztos, hogy nem jön el üres kézzel.

Részletáruház.

Allatvédő Liga

Budapest

S. O. S.!

Pestl patkányok.

A tőzsde kapujában

— Találd el, hogy nevezik az intervenció osztály a bankokban.
— Halljuk!
— Arfolyamörtség!

A kereskedősegéd találkozik barátjával

— Tegnap, amikor bent voltam nálatok, feltűnt, hogy milyen szabályos vizesnyolcasok vannak a padlón. Te csinálod őket?
— Nem. A főnököm egész nap sir, fel-alá jár és közben csóválja a fejét.

«A gazdasági nyomor világjelenség»

Az Erzsébet-téren tegnap
Az csipogta egy veréb:
— Magas polcon sok a számad,
Ez is világjelenség.

— Rémes! Egyes gyárakban három munkanap van egy héten.
— Semmi! A parlamentben egy hónap alatt van három munkanap.

A csőd árnyékában

— Képzeld, már a Schwartz is táblát tett a kirkatba: Igen alacsony házbért fizetek, ennél fogva roppant olcsón tudom adni az áruimat.
— Na és van már valami eredmény?
— Igen. A háziur bejött hozzá és felemelte a házbért.

*

A kereskedőt, aki főképp részletfizetésre árul, megkérdezi a barátja:

— Na, Kondor, hogy megy az üzlet?
Kondor a szivarzsebéből kistyegő zsebkendő-jére mutat:
— Mit mondjak neked, ez az egyetlen kintlevőségem, amit be tudok hajtani.

Hogyan akarta Kondor kinyomozni a posta- és garázsablókat?

— Gyere Krausz, kinyomozzuk az álarcos banditákat.
— Jó, jó, de hogyan?
— Végig megyünk az utcán és mélyen leemelve kalapunkat, minden szembejövő férfinak köszönünk. Erre ők is leemelik a kalapjukat, mi pedig gyorsan megúszzuk mindegyik fejét.
— Na és?
— Na és, amelyiknek a fejére ötszáz pengő van kitéve, az a bandita.

PESTI ÁLARCOSBÁL 1931-BEN

Gedő rajza

A NAGY DÍVAT: PÉNZTÁROSNÖK ÁLARC NÉLKÜL, FÉRFIAK ÁLARCBAN

Ernszt Sándor kijelentette, hogy a nyomoron, amely világjelenség, ő sem tud segíteni. A kijelentés után országszerte felmerült egy kérdés: ha Ernszt nem tud segíteni a nyomoron, miért vállalta el a népjóléti tárcát?

A tudós rabbi válasza:

Gyilkossági ügyet tárgyal a bíróság. Egy középkori férfi odaáll a bíró elé és kéri, hogy hallgassa ki őt. A bíró nyomban kihallgatja az önként jelentkező tanut.
— Neve?
— Sólyom Péter.
— Foglalkozása?
— Kefekötő.

— Vallása?
— Református.
— Mit tud az ügyről?
— Semmit.
— Semmit?... Hát akkor miért jött ide?
A kefekötő kidüldesztli a mellét:
— Mert tudtára akartam adni a tekintetes bíróságnak, hogy ebben az ügyben énrám nem lehet számítani.

Mit tanácsolnak a B-listások Vida Jenőnek és a vidajenőknek?

A tudós rabbi válasza:
A kis ügynök a legkülönbözőbb cikkeket kínálja Grünbaumnak. Grünbaum unja a dolgot és türelmetlenül rászól az ügynökre:

— Köszönöm, nincs szükségem semmire.
Az ügynök szempillantás alatt feltalálja magát:
— Akkor vegyen tőlem egy imakönyvet és adjon hálát az Istennek.

Fokozatos leszerelést ígérnek a Népszövetség urai

Kondor és Krausz bemennek egy szabóhoz, ahol Krausz ruhát rendel.

— Előrebocsátom — mondja Krausz a szabónak —, a ruhát csak akkor rendelem meg, ha megállapodunk, hogy havi ötpengős részletekben fogom fizetni.

A szabó először vakarja a fejét, de aztán belemegy a dologba. Kint az utcán Kondor megkérdezi Krauszt:

— Mondd, legalább pontosan fogod fizetni a részleteket?
— Pontosan? Nekem nincs állásom, miből fizessék?
— Krausz, én nem értelek téged. Ha te egyáltalán nem akarsz fizetni, miért kötöttél ki ilyen kis részleteket?
Krausznak jóságától csöpög a hangja:
— Ha öt pengőket nem fizetek havonként, szegény még se érzi meg annyira.

A kis országok szabatosan alátámasztott panaszokkal fordulnak a Népszövetséghez. A panaszok azonban sohase találnak orvoslást. Mi ennek a magyarázata?

A tudós rabbi válasza:

Két öreg ügynök: Krausz és Kondor találkoznak a falu vasútállomásán.
— Szervusz Krausz, hát te mit csinálsz itt?
— Bemegyek a faluba, akvirálok vevőket.
— Krausz, ne menj be a világért se, a falu tele van harapós kutyákkal.
— Isten fölöttünk van. Ha egy kutya rámront, előveszem az imakönyvem és elmondok egy imát.

Félóra mulva visszajön Krausz, a nadrágja le van tépve, lába tele harapással. Kondor szörnyülködve kérdezi:
— Az Istenért, mi történt veled?
— Összevissza haraptak a kutyák.
— Na és az ima?
— Hát ez az — kiált fel keserűen Krausz — én el akartam mondani, de azok a rühes kutyák nem engedtek szóhoz jutni.

Félvilág a ródlipályán

Egy kis nőcske ráült a ródlira és készült lesiklani. A közelében álló jampec odaszólt a nőcskének:
— Vigyázzon, a lejton nem lehet megállni.
A nőcske frivolán felelt:
— Megállni nem lehet. De megélni igen!

A garázsabló

— Az újságok már megint félrevezették a publikumot.
— Na?
— Azt írták, hogy a garázsablást két revolveres bandita követte el. Most kiderült, hogy az egyik rabló nem revolveres volt, hanem Puskás.

Miféle-fajta urak ülnek az új törvényhatóságba?

A tudós rabbi felelete:

A történelmtanár fölbivja Kohn Mörickát:
— Kohn, mit tudsz a mohácsi vésről?
Möricka szomorúan legyint:
— Tanár ur, kérem, jobb arról nem is beszélni.

A rendőrség f. hó 22-én ezt a táviratot kapta:

„Kis Manó magánhivatalnok tegnap egy hentesnél öt deka töpörtyűt vett. Alapos a gyanúm, ő az egyik postarabló.

Klein Jeremiás,
magánhivatalnok.”

A rendőrség f. hó 23-án ezt a levelezőlapot kapta:

«Postarablót a nőilen férfiak között kell keresni. Nős ember már önként jelentkezett volna, hogy végre egy nyugodt helyre kerüljön.

Papucs Manó.»

Lehet-e számítani arra, hogy a váci képviselőválasztás győztese beváltja a választóknak tett ígéreteit?

A tudós rabbi válasza:

Kohn az esküvő után megkérdezi Kohnnét:
— Ugy-e, aranyom, nem fogsz megcsalni sohasem?
Kohnné ingerülten felelt:
— Honnan tudjam... vagyok én egy profétát!

A bíró mint drámaíró

A múlt héten az egyik fővárosi színház igazgatójánál megjelent a bírói kar egyik nagyműveltségű tagja, aki kevés szabad idejében a Muzsákkal társalog.
— Egy háromfelvonásos drámát írtam, — mondta szerényen — és nagyon szeretném, ha direktor ur véleményét mondana róla.
— Nagyon szívesen, — felelte az igazgató. — Szabad tudnom, bíró ur hol teljesít most szolgálatot?
— A törvénytészen.
— Akkor talán várjunk egy kicsit a dologgal.
— Hogy tetszik ezt gondolni?
— Szeretném bevárni, hogy magasabb bíróság-hoz osszák be.
— És miért?
— Tetszik tudni, a tábla miatt.